

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

C. Cæsar

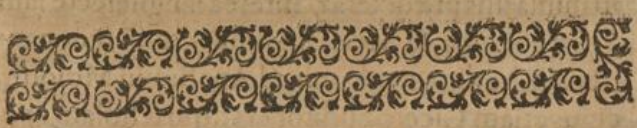
Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

Sexto demum anno autumant indicio delato O-lympiada multos necasse, ossa etiam proiecisse mortui Iolæ, quasi venenum hic miscuisset. Qui verò autor Aristotelem huius facinoris perhibent Antipatro fuisse, atque omnino per illum allatum virus, hi Agnothemim quendam, qui id ex Antigono rege audisset, narrasse referunt. Venenum aquam frigidam fuisse & instar glaciæ gelidam, quæ non acride ex petra quadæ refudet. Eam sicut tenuem rorem excipientes asini vngula reponere. nullo enim vase ferri alio posse, verum erodere rigore suo & acrimonia omnia. Maxima pars tamen eam veneni fabulam prorsus existimant commentitiam, habentque argumentum non leue, quòd dissentientibus per multos dies ducibus, corpus quum locis feruidis & æstuosis iacuisset non curatum, eiusmodi veneni nullum vestigium præ se tulerit, verum sine liuore & tabe permanserit recens. Roxane prægnans erat, atque ideo quum à Macedonibus coleretur, Statiram autem æmularetur, literis circumventam commentitijs euocauit. quam, vt venit, cum sorore necauit, ac cadauera earum in puteum præcipitavit, terramque ingessit, conscio & adiutore Perdicca. Ille enim mox in summa fuit potestate Aridæo, velut regni umbra, stipatus. Natus hic ex obscura fuit muliere & vulgante corpus Philine, neque mentis compos ex corporis vitio non natiuo neque spontaneo. imò verò perspicuè ferunt in puero eluxisse festiuam indolem nec ignauam, post tamen, quum medicamentis fuisset ab Olympiade viciatus, mente debilitatum fuisse.

ἔκτω δ' ἔτι φαίνονται μνηστῶς ἡμοῦνης, τὴν Ὀλυμπιάδα πολλοὺς μὲν αἰετῶν, ἐκείνη δ' ἄλλοις τῶν ἰόλα πεδινή-
 χος, ὡς τοῦτο δ' φάρμακον ἐγγέαιτος. οἱ δ' Ἀριστοτέλη φά-
 σκοντες Ἀντιπάτρω Σύμβουλον γεγενησὶ τὸ πρῶτον, καὶ ὅπως
 δι' ἐκείνην κημιδῶνα δ' φάρμακον, Ἀγνοθέμιον ἰατρὴν διηγε-
 ῶσαι λέγουσι, ὡς Ἀντιγόνη τὴν βασιλέως ἀκούσασα. τὸ δ' φάρ-
 μακον, ὕδωρ εἶναι ψυχρὸν καὶ παγετῶδες ἀπὸ πέτρας ἰσὺς ἐν
 Νονακρίδι οὐσίς, ἢ ὡς τὸν δρόσον λεγόμενον ἀναλαμβάνοντες,
 εἰς οἷον χηλῶν ἀποτίθενται. τὸ δ' ἀπὸ τῶν ἀγρίων γέγειν,
 ἀλλὰ ἀνεκτόν ἐστιν ἀπὸ ψυχρότητος καὶ δριμύτητος. οἱ δ' πλεί-
 στοι τὸν λόγον ὅπως οἰόνται πεπλάσθαι τὸ πρῶτον τῆς φαρμακείας
 καὶ τεκμηριον αὐτοῖς οὐ μικρὸν ὅτι τῶν ἡγεμόνων σασιασάντων
 ἐφ' ἡμέρας πολλὰς, ἀπεράπτου τοῦ σώματος κείνου ἐν τοῖσι
 θερμοῖσι καὶ πιγνώδεσιν, ὡς ἐν ἑαυτῆς φρεσὶς σημεῖον,
 ἀλλ' ἐμεινεν καθαρὸν καὶ πρὸς φαρμ. ἢ ὅτι Ῥωξάνη κύουσα
 μὲν ἐτύχασε, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ μισθίου τῶν Μακεδόνων.
 δις ζήλωτος ἔχουσα πρὸς τὴν Στάτειραν, ὅσην ἔπειτα αὐτὴν
 ἐπιπολήσει πεπλάσθαι, τῶν ἡγεμόνων, καὶ πρὸς ἀγαθὸν,
 μὲν τὸ ἀδελφῆς ἀπέκτεινεν, καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς τὸ φρέαρ κα-
 τίβου καὶ σιωχῶσεν, εἰδότες τὰυτὰ Περδίκκου καὶ συμπαροῦ-
 τος. ἢ γὰρ ὁ κείνος βίβλος ἐν δυνάμει μεγίστη, τὸ Ἀρρι-
 δάμον, ὡς τὸν δόρυ φέρμα τὴν βασιλείας, ἐφελκόμενος, γερον-
 τὰ μὲν ἐκ γυναικὸς ἀδελφῆς καὶ κλητῆς Φιλίνης, ἀτελῆ δ' ἐφ' ἑρ-
 νῆν ὄντα δὲ σώματος νόσον, ἐφύσθη πρὸς πεσοῦσαι, ὡς αὐτο-
 μάτως. ἀλλὰ καὶ πρὸς φαίνονται παίδος ὄντος αὐτῆς δὲ φαίνεσθαι
 γέγειν ἦτος, καὶ ὡς ἀγρίων. εἶτα μὲν τοὺς φαρμακείας ἀπὸ Ὀ-
 λυμπιάδος κακώτερον δὲ φαρμάκων τὴν ἀγρίων.

PLUTARCHI

C. CÆSAR.

CORNELIAM Cinnæ, qui Romæ rerum potitus est, filiam postquam victor Sylla, neque spe neque metu percellere Cæsarem valuit vt dimitteret, publicauit dotem eius. Causa inimicitia in Syllâ Cæsari necessitudo Marij erat. Iuliam enim Cæsaris amitam Marius maior in matrimonio habuit, ex qua Marius iunior natus est Cæsaris consobrinus. Vt autem initio ob eorum qui interficiebantur multitudinē & occupationes est à Sylla neglectus, non acquieuit, sed ad petitionem sacerdotij penè impubes venit in campum. Ceterum huius repulsam aduersante clam ei Sylla tulit. qui quum de necado eo deliberaret, & ostēderent nonnulli nihil esse causæ cur tantulū puerum trucidaret, Nihil mentis dixit eos habere, si non ei puero multos viderent Marios inesse. Hac voce ad Cæsarem perlata longo tempore palans in Sabinis abdidit se. Inde dum valetudinis causa aliā in domū transfertur, incidit in Syllanos milites, qui illa loca scrutabantur comprehendebantque, si qui delitescerent. Quorum ducem Cornelium duodecim millium denariorum mercede induxit vt dimitteretur, ac conscensa protinus nauis in Bithyniam ad regem Nicomedem est profectus.

Γ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ.

Γ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ.

ΚΑΙΣΑΡ Τὴν Κίνα τὴν μοναρχήσαντος Ἰουλιανὸν Κορ-
 νηλίαν, ὡς ἐπεκράτησε Σύλλας, οὐτε ἐλπίζον ἔτε
 φόβω διωχθεὶς ἀποπαύσασθαι Καίσαρος, ἐδήμεισε
 τὸ φερὶ αὐτῆς. αἴτια δ' ἡ Καίσαρι τὸ πρὸς Σύλ-
 λαν ἀπερθεῖας, ἢ πρὸς Μάριον οἰκειότης αὐτοῦ. Ἰουλία γὰρ,
 πατρὸς ἀδελφῆς Καίσαρος, ὁ παρ' αὐτῆς σιωπῆς Μάριος,
 ἔξ ἧς ἐγεγέννησεν Μάριος ὁ νεώτερος, ἀνεψιὸς αὐτοῦ Καίσαρος. ὡς δ'
 ὑπὸ πλήθους φόνων ἐκ ἀρχῆς καὶ δι' ἀσφαλείας ἀπὸ Σύλλας πα-
 ρορώμενος, ἐκ ἠγάπησεν, ἀλλὰ μετῶν ἱερωσιτύλῳ, εἰς τὸ δῆμον
 πρὸς ἡλθῆν, ἔπειτα πρὸς μὲν ἀφ' αὐτοῦ, τῶν τῆς μὲν ἐκπεσεῖν αὐ-
 τὸν ὑπεναπτιώδεις Σύλλας παρεσκεύασεν. ὡς δ' ἡ ἀμείβεσθαι
 βελδύομος, ἐν ὧν λεγόντων ὡς ὅτι ἔχοι λόγον, ἀποκτινύου
 παῖδα τηλικύδου, ἐκ ἑφ' ἡνοῦ ἔχον αὐτοῖς, εἰ μὴ πολλοὺς ἐν
 τῷ πατρὶ τῶν Μάριος ἐνοροῦσιν. τούτης τῆς φωνῆς ἐρεθεί-
 σης πρὸς Καίσαρα, σὺ γὰρ μὲν ἴνα γέρον πλαιώομος ἐν
 Σαβίνοις, ἐκλεπῆν ἑαυτὸν ἔπειτα δι' ἀρρώστιας εἰς οἰκίαν ἐ-
 πέσαν μετὰ κομιζόμενος, κατὰ νύκτα ἀπεπίσθη στρατιώταις
 τῶν Σύλλας, διεβδυνώομοις ἐκείνα τὰ χροῖα, καὶ τὸς κεκρυμ-
 μένοισι Συλλαμβάοισιν. ὡν τὸ ἡγεμόνα Κορηλίον πείσας
 δυοὶ Ἰαλάντοις ἀφείθη καὶ καταβάς βίβλος ἐπὶ τὰ λατ-
 ταν, ὅς ἐπλάθον εἰς Βιθυνίαν πρὸς Νικημένην τὴν βασιλέα.

u. Palmerium ca tra Rualdum.

παρ ᾧ ἀφαιρέσας χρόνον οὐ πολὺν, εἶτα ἀποπλέων, ἀλί-
 σκεται πρὸς τὴν Φαρμακυσάν ἡσσαν ὑπὸ πειρατῶν,
 ἡδὴ τότε φόβοις μεγάλοις καὶ σκάφειν ἀπλήεις κατεχόν-
 των τὴν θαλάσσιαν. πρῶτον μὲν οὖν αἰτηθεὶς ὑπὸ αὐτῶν
 λύτερα εἶχουσι ἀλάετα, κατεγέλασεν, ὡς οὐκ εἰδῶτων ὄν ἡ-
 ρήκειεν αὐτὸς ὃ ὠμολόγησεν πενήτηντα δῶσαν. ἔπειτα τῶν
 πρὸς αὐτὸν δῆλον εἰς δὴ τὴν ἀφαιρέσας πόλιν ἔπι τῶν
 χρημάτων πορισμὸν, ἐν αἰθεροῖς φονικατάτοις Κίλι-
 ξιν μὲν ἐνὸς φίλου καὶ δυοῖν ἀχρυσούτοι ἀπολεδήμενός,
 οὕτω καταφρονητικῶς εἶχεν. ὥστε πέμπτων ἰσάκις αἰα-
 παύοιτο, πρὸς ἑτάτην αὐτοῖς σιωπῶν. ἡμέρας ὅτε πρὸς
 χροῖτα δυεῖν δεούσας, ὡς ἄρ οὐ φροσούμενος, ἀλλὰ δο-
 ρυφροσούμενος ὑπὸ αὐτῶν, ἔπι πολλῆς ἀδείας σιωπέμαζε
 καὶ σιωπευμάζετο. καὶ ποιήματα γράφων καὶ λόγους ἰσάκις,
 ἀχροατῆς ἐκείνοις ἐχρηῆτο καὶ τοῖς μὴ θαυμάζουσας, ἀπ-
 κρις ἀπαυδύτοι καὶ βαρβαροὺς ἀπεκάλει. καὶ σιωπέ-
 λωπι πολλάκις ἠπέλησεν κρεμᾶν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἔχοντες, ἀφε-
 λεία ἡνὶ καὶ παύσας τὴν παρρησίαν αὐτῶν νεμόντες. ὡς
 ὃ ἦεν ἐκ Μιλήτου ἔα λύτερα, καὶ δυοῖς ἀφείη, πλοῖα
 πληρώσας δὴ τὸς ἐκ τῆς Μιλησίων λιμῆος, ἔπι τὸς λη-
 στας ἀνήγετο. καὶ κατὰ λαβῶν ἐπὶ πρὸς τὴν ἡσσαν ναυλο-
 χουῦσας, ἐκρήτησεν τῶν πλείων καὶ τὰ μὲν χροῖτα λείδω
 ἐποίησατο, τὸς δὲ αἰθρας ἐν Περγάμῳ καταδέμενος εἰς
 ὃ δεσμοτήριον, αὐτὸς ἐπορεύθη πρὸς τὸ διέποιτα τὴν
 Ἀσίαν Ἰούνιον, ὡς ἐκείνῳ πρὸς ἡνὶ φρατηγῶν κλά-
 σαι τὸς ἐδωκῶσας. ἐκείνου δὲ καὶ τοῖς χροῖτασι ἐπο-
 φθαλμιαντος, (ὡς γὰρ οὐκ ὀλίγα) καὶ πρὸς τῶν αἰχμη-
 λῶτων σκέψασθαι φάσκειντος ἔπι χροῖτα, χροῖτα ἐώσας
 αὐτὸν ὁ Καῖσαρ, εἰς Περγάμον ἦχεν, καὶ πρὸς ἀγαγῶν
 τὸς ληστας ἀπορύσας ἀεσαύρωσεν, ὡς ἄρ αὐτοῖς δοκῶν
 πᾶσαι ἐν τῇ ἡσσῳ πρὸς εἰρηκεῖ πολλὰκις. ἐκ δὲ τούτου
 τῆς Σύλλα διωάμεως ἡδὴ μαρμαρομένης, καὶ τῶν οἰκτι-
 καλοῦτων αὐτὸν, ἔπλευσεν εἰς Ρόδον ἔπι χροῖτα πρὸς
 Ἀπολλώνιον τὸν τῆς Μόλωνος, οὐ καὶ Κικέρων ἠχροάτο, Γε-
 φισθόντος ἐπιφανῶς, καὶ τὸ ἔσπον ἔπι τῆς εἰς δὲ
 χροῖτα. λέγεται δὲ καὶ Φίλων πρὸς λόγους πολιτικῆς
 ὁ Καῖσαρ δέξασθαι, καὶ ἀφαιρέσας φιλοτιμότητα τὴν φύ-
 σιν, ὡς τὰ δὲ πρὸς αὐτὸν μὲν ἀδελφείτως ἔχον, ὃ δὲ πρὸς αὐτὸν,
 ὅπως τῇ διωάμει καὶ τοῖς ὅπλοις πρὸς αὐτὸν εἶν μάλλον
 ἀλλ' ἀχρηστῆς ὑφείναι, πρὸς ὅσα ἡ φύσις ὑφηνεῖτο τῆς
 ἐν τῷ λέγειν δεινότητος, ὑπὸ φρατειῶν καὶ πολιτείας, ἡ κα-
 τεκνήσατο τὴν ἡγεμονίαν, οὐκ ἔξικέμενος. αὐτὸς δὲ οὖν
 ὑστερον ἐν τῇ πρὸς Κικέρωνά πρὸς Καίτωνος ἀνήγαφῆ
 παρατεῖται, μὴ φρατωτικῶν λόγων αἰθρὸς αὐτεξέταξιν
 πρὸς δεινότητα ρήτορος ἀφροῖς, καὶ χροῖτα ἔπι τῆς πολ-
 λῶ ἀχρηστῆς. ἐπὶ πρὸς αὐτὸν εἰς Ρώμῳ, Δολοβέλλα ἐκρί-
 νεν κακώσεως ἐπαρχίας, καὶ πολλὰ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῶν
 πόλεων μὲν τῆς αὐτῆς παρέχον. ὁ μὲν οὖν Δολοβέλλας ἀ-
 πέφυγε τὴν δίκην, ὃ καὶ Καῖσαρ, ἀμειβομένης τὴν Ἑλλάδα τῆς
 πρὸς αὐτῆς, σιωπευμάσει αὐτῇ, Ρόπλιον Αἰτωλίων διω-
 χροῖτα δωροδοκίας, ἔπι Λαχρούλλου τῆς Μάρκου Μακε-
 δονίας φρατηγῶν. καὶ πρὸς αὐτὸν ἔχοντες, ὡς τε τὸ Ἀντώνιον ἔπι-
 καλέσασθαι τὸς ἀχρηστῆς, σιωπευμάσει οὐκ ἔχοντες ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι πρὸς Ἑλλῆνας. ἐν δὲ Ρώμῳ πολλὴ μὲν
 ἔπι τῶν λόγων πρὸς αὐτὸν σιωπευμάσει αὐτὸν χάρις ἔξικέμενος, πολλὴ δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀδελφείως καὶ ὀμιλίας φιλο-
 φροσύνης ἔξικέμενος πρὸς τῶν δημοτῶν ἀπῆ. τα, φρατωτικῶν παρ ἡλικίαν ὄντος. ὡς δὲ ἡνὶ καὶ ἀπὸ δειπνῶν καὶ βαπέσης,
 καὶ ὄλων,

A Apud quem quum non diu defedisset, discedens
 in pelago ad Pharmacusam insulam capitur a pi-
 ratis. qui magnis iam classibus multisque nauigijs
 mare infestum habebant. Hos Cæsar primùm po-
 stulantes pro ipsius redemptione viginti talenta,
 derisit, quasi ignaros quem tenerent. ipse quin-
 quaginta daturum se pollicitus est. Inde comiti-
 bus suis aliò ad aliam urbem expediendæ pecuniæ
 gratia dimissis, inter homines immanissimos Cili-
 cas cum vno amico & duobus seruis relictus, adeo
 eos despexit, vt quoties quiescebat, misso aliquo
 indiceret illis silentium. Dies duodequadragin-
B ta, quasi non custodiretur, sed stiparetur ab eis,
 vnà iudebat & se exercebat. Iam carmina & ora-
 tiones scribebat, eaque in circulo eorum pronun-
 tiabat. siqui non admirarentur ea, hos palàm in-
 ertes appellabat & barbaros. frequenter per iocum
 suspensurum eos se minabatur. Placebat id illis,
 simplicitati eius & ætati hanc linguæ libertatem
 adscribentes. Vt allata Mileto pecunia, qua redi-
 meretur, & numerata missus est, compleuit con-
 festim naues, atque ex Milesiorum portu ad perse-
 quendos prædones soluit, occupansq; ad illam in-
 sulam adhuc stantes plerosq; in potestatem rede-
C git. quorum pecuniam in prædâ vertit, ipsos Pergami
 dedit in custodiam, atq; ad Iunium, qui cum
 imperio Asiam obtinebat, profectus est, quòd il-
 lius, vt prætoris, esset de captiuis supplicium sume-
 re. Qui quum nummis eorum oculos adiecisset
 (neq; enim pauca summa erat) & de captiuis cõsi-
 deraturum se diceret per otium, salute Cæsar præ-
 tori dicta, Pergamum contendit, sustulitq; in cru-
 cem piratas omnes, sicut per speciem ioci crebrò
 in insula illis prædixerat. Interea languescete iam
 Syllæ potentia, & necessarijs eum domũ reuocan-
 tibus, Rhodum nauigauit ad Apolloniũ Molonis,
 cuius etiam Cicero auditor erat, qui scholam ape-
 ruerat insignem, apparebatq; virum probum esse.
D Dicitur & ad urbem facundiam optimè fuisse
 comparatus, ingeniumq; excoluisse sedulo, secũ-
 das vt citra controuersiam ferret: primas verò in
 ea, vt potentia potius & armis esset primus reli-
 quisse alijs, neq; eam, quò ducebat eũ natura, vim
 dicendi, quo expeditionibus & tractandæ reipub.
 vacaret, quibus artibus imperium quæsiuit, est af-
 sequutus. Ac postmodum in oratione, qua Cice-
 ronis Catoni respondet, deprecatur nequis homi-
 nis militaris dictionem cum oratoris solertis mul-
 tumq; ea in re otij ponentis contendat eloquen-
E tia. Ad urbem reuersus postulauit Dolobellam re-
 petundarum, ciuitateque Græciæ frequentes te-
 stimonium ei dixere. Verum absolutus Dolobel-
 la est. Cæsar autem ad pensandum Græcorum
 studium, patrocinium eorum, quum P. Antoni-
 um apud M. Lucillum Macedonia prætorem ca-
 pte pecuniæ accusarent, suscepit, tantumque ef-
 fecit, vt ad tribunos plebis Antonius prouocaret,
 allegans non equo iure in Græcia se cum Græ-
 cis contendere. Romæ verò multa orationis e-
 ius in defensionibus effulsit venustas, multam
 etiam ex comitate in salutationibus & congressi-
F bus, quòd supra ætatem blandus esset, fauorè asse-
 quutus est ad populum. Ad hæc cœnarũ & mensæ,

& in summa reliquo vitæ splendore colligebat paulatim in repub. opes: quas invidi eius breui existimantes deficientib. sumptibus euanidas fore, securi inclarescere illum in republica permisere: se- ro autem, vbi euassissent iam ingentes & proualida, atq; aperte in rerum mutationem senserunt eas erumpere, animaduertunt nullum censendum esse rei alicuius paruum exordium, q. non ilico grā- de reddat continuatio, quodq; ex eo quod contē- natur, assequitur ne impediatur. Itaq; ille qui primus suspectam habuisse videtur & timuisse eius in repub. gerenda sicut in mari serenitatem, & latentem sub humanitate, blanditiāq; considerauit acrimoniam, Cicero, dicebat in aliis eius ceptis & actionibus considerare se omnib. ingenium tyrā- nicum: Sed quum comam eius, inquit, ita videam compositam accurate, ipsumq; vno digito caput scabentem, contra non videtur iste mihi tantum mali animo concepturus, vt Romanam rempub. euertat. Cæterū hæc post. Primum fauoris erga se populi cepit documentū quum tribunus militum competitor C. Popilio prior est renuntiatus: alterum & clarius, quum Marii vxorem Iuliam amitam suam defunctam eximie laudauit in foro, at- que in funere ausus est præferre Marii imagines, quæ tum primum post Syllæ dominatum sunt conspectæ, quum esset hostis ille iudicatus. Nam quum quidam idcirco obstrepent Cæsari, populus clamorem ex aduerso reddidit, & magno plausu eum excepit probauitque, quod quasi ab inferis tanto interuallo honores Marii reduceret in urbem. In honorem quidem magnarum natu- fœminarum orationes funebres habere id moris erat Romani, in adolescentiorum verò funeribus quum moris non esset, princeps Cæsar vxorem suam defunctam laudauit, qua re fauorem meruit, beneuolentiamque sibi plebis conciliauit hac pie- tate, vt quasi placidum virum & mollis ingenii exoscularentur eum. Iustis vxoris solutis, quæstor in Hispaniam profectus est cum vno prætore Væ- tere, quem & ipsum semper obseruauit, & filium eius fecit vicissim, quum in prouinciam profici- sceretur prætor, quæstorem. Eo munere defun- ctus tertiam vxorem duxit Pompeiam, quum ha- beret ex Cornelia filiam, quam post Pompeio Ma- gno despondit. Quod autem profusus sumptibus esset, temporariaq; & breui videretur gloria im- mensas impensas commutare, quum reuera ma- xima exiguo redimeret pretio, dicitur priusquam esset vllum magistratū adeptus ad trecenties duo- decies II-S habuisse æris alieni. Postquā verò viæ Appiæ curator designatus plurimum de suo in id muneris impedit, & in ædilitate gladiatorum pa- ria viginti & trecenta dedit, sumptibusque aliis & profusionibus in ludos, pompas, epulas omnium priorum superauit munificentiam, vsque adeo mouit populum, vt nouos magistratus, nouos honores quisque quæreret, quibus illum remun- neraret. Duæ factiones quum essent in ciuitate, vna Syllana, quæ multum pollebat, Mariana al- tera, quæ tunc admodum iacebat summissa op- pressaque & lacerata, hanc quo erigeret & ascis- ceret sibi, gliscentibus muneribus suis ædilitiis clam Marii imagines & victorias triūphales fecit,

A καὶ ὅλων τῆς πρὸς τὴν διαρκῆ λαμπρότητος ἀξιοσημύνη καὶ μικρὸν αὐτὰς δυνάμεις εἰς τὴν πολιτείαν ἰσχυροτέρων οἰφθονοῦντες, οἰόμενοι κατὰ τὴν ἀναλωμάτων ἐπιλιπόντων ἐξίτηλον ἔσεσθαι, καὶ εὐαρίων ἀποδοῦσαι ἐν τοῖς πολλοῖς. ὅψι δ' ἦσαντο, μεγάλης καὶ δυσανάτε ἐπισημομένης, καὶ βαδίζουσης ἀντικρὺς ἐπὶ τὴν ὅλων μεταβολὴν, ὡς οὐ- δεμίαν δεξιὴν ἀφ' ἑαυτῶν ἠγχιότιον μικρῶν, ἢ οὐ κατὰ τὴν ἀναλωμάτων ἀναγωγῆς, ἐκ τοῦ καταφρονηθῆναι, ὅ- μὴ καλυπθῆναι λαβοῦσαν. ὅγ' οὖν πρῶτος ἐπιπέσειν δόξαν ἀλλοῦ καὶ φρονηθῆναι τὴν πολιτείας, ὡς πρὸς θαλάττης, τὰ ἀναγελάττα, καὶ τὴν ἐν τῇ φιλανθρωπῶ καὶ ἰσχυρῶ κεκρυμμένῳ δυνάμει τῶν ἠθῶν καταμαθῶν Κικέρων, ἐλε- γε τοῖς ἄλλοις ἅπανιν ἐπιβουλήμασιν ἀλλοῦ καὶ πολιτεύ- μασιν τυραννικῶν ἐπερᾶν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ὅτ' ἐν τῇ τὴν κέρει οὕτω ἀφαικισθῆναι πρὸς τὴν ἰδέαν, καὶ κείνον ἐν δα- κτύλῳ κινῶμενον, ἔμοι δοκεῖ πάλιν ὅτι ἀνδρῶπος εἰς νοῦν ἀνέβαλέσθαι τηλικούτο κακῶν, ἀνάρσει τὴν Ῥωμαίων πο- λιτείας. ταῦτα μὲν οὖν ἕτερον. τὸ δ' ἡμῶν πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν δυνάμεις ἔλαβεν, ὅτε πρὸς Γάϊον Γόπλιον ἐείσας ἑαυτῶν χιλιαρχίας, πρῶτος ἀνηγορεύθη δευτέρῳ δ' καὶ καταφανέστερον, ὅτε τῆς Μαρίου γυναικὸς Γουλιᾶς ἀποθανούσης, ἀδελφίδος ὡν αὐτῆς, ἐκώμιον τε λαμπρῶν ἐν ἀγορᾷ διήλθεν, καὶ πρὸς τὴν ἐκφορῆν ἐτόλ- μησεν εἰκόνας Μαρίου ἀναθεῖσθαι, τότε πρῶτον ἐφθέσας μὲν τὴν ἐπὶ Σύλλῃ πολιτείαν, πολεμίων τῶν ἀνδρῶν κρι- θέντων. ἐπὶ τούτῳ γὰρ οὐκ ἔσαν καταβοσάτων τῶν Καίσαρος, ὁ δὲ ἡμῶν ἀντήχησε, λαμπρῶς δεξιόμορος κρότω, καὶ ταυμά- στας, ὡς πρὸς τῆς ἀδού ἀφ' ἑαυτοῦ πολλῶν ἀνάγοντα τῆς Μα- ρίου ἡμαῖς εἰς τὴν πόλιν. ὅ μὲν οὖν ἐπὶ γυναικῶν ἀρεσού- τερας λόγους ἐπιπαφίους διεξίεναι, πάτερον ἢ Ῥωμαίους νέας δ' οὐκ ὄν ἐν ἑῷ, πρῶτος εἶπεν Καίσαρ ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἀποθανούσης. καὶ τοῦτο ἰσχυρῶς αὐτῶν χάριν ἔλαβεν, καὶ σπουδῆμα γέγεσεν τὰς πᾶσι τοῖς πολλοῖς, ὡς ἡμερῶν ἀνδρα καὶ πρὸς ἑαυτοῦ ἠθῶν ἀγαπᾶν. ταῦτα δ' ἡμῶν γυναικῶν, τα- μίας εἰς Ἰβηρίαν ἐν τῇ ἑρατηγῶν Βαίτωρ συνεξήλθεν, ὃν αὐτὸν τε πρῶτον αἰεὶ διετέλεσεν, καὶ τὸ ἕν αὐτῶν, πάλιν ἄρχων, ταμίαν ἐπέστησεν. ἡρόδοτος δ' ἀπὸ τῆς δεξιῆς ἐκείνης, τεί- νει ἡγάγετο γυναικῶν Πομπηίας, ἔχων ἐκ Κορινθίας θυ- γατέρας, τὴν ἕτερον Πομπηίᾳ Μάγνῳ γαμηθεῖσαν. ἡρόδοτος δ' τῆς δαπάνης ἀφειδῶς, καὶ δοκῶν μὲν ἐφῆ- μερον καὶ βραχέϊαν ἀντικρὺς ἀλλάττειν μεγάλων ἀναλω- μάτων δόξαν, ὡνούμενος δ' τῆς ἀληθείας τὰ μέγιστα μι- κρῶν, λέγειται, πρὶν εἰς δεξιὴν πηλακίσεισθαι, χιλίων καὶ τετρακισίων ἡμέρας ἡρωφειλέτης ταλαίων. ἐπεὶ δὲ τοῦ- το μὲν, ὁδοῦ τῆς Ἀπίας ἀποδειχθεὶς ἐπιμελητῆς, πάμ- πολλα χρήματα προσανάλωσεν τῇ ἑαυτοῦ πότῳ, ἀγο- ρανομῆς, ζήτησι μονομάχων τελαχόσια καὶ εἰκῆσι παρέσχεν, καὶ τῆς ἄλλης πρὸς τὰ θεῖα καὶ ὁμοπάς καὶ δειπνα χο- ρηγίας καὶ πολυτελείας τῆς πρὸ αὐτῶν κατέκλυσε φιλοπι- μίας, οὕτω διέστηκε τὸν ἡμῶν ὡς κινῶν μὲν ἄρχας, κινῶν δ' ἡμῶν ζητεῖν ἕκαστον, αἷς αὐτὸν ἀμείψαιτο. δευτὴν δὲ οὐσῶν ἐν τῇ πόλει εἰσεσῶν, τῆς μὲν ἀπὸ Σύλλῃ, μέ- γα δυναμῆς, τῆς δὲ, Μαρίας, ἢ τότε κατεπατήθη

καὶ διεσῶτο, κινῶν τὰ πρῶτα πρὸς τὴν πόλιν, ταῦτα ἀναρῶσαι καὶ προσαναγεῖσθαι βουλόμενος, ἐν τῆς ἀγορανομικαῖς φιλοπίας ἀκμῶν ἐχούσας, εἰκόνας ἐπέστησεν Μαρίου κρῶρα, καὶ νίκας ἑσπαιοφόρους.

αὐτὸν φέρων νυκτὸς εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀνέστη. ἅμα δὲ ἡμέ-
 ρα, τοῖς θαυασάμοις μὴ μέρου παύτα χρυσῶ, καὶ πύργη
 κατεσκέασατο ποσειδά, (διεδήλου δὲ γράμμασι τὰ
 Κιμβρική καὶ θρωμάτα) θάμβος ἔχεν τῆς πόλεως τὸ ἀ-
 ναθέτος. οὐ γὰρ ἔω ἀδὴλον. Ἐχὺ δὲ ποσειδῶν ὁ λόγος, ἢ φησὶ
 πύργη ἀνδραποῖς ποσειδῶν τὴν ὄψιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἔβουον τυ-
 ρεννίδα πολιτείας τὰ Καίσαρα νόμοις καὶ δόγμασι, καὶ
 ρωρυγμένας ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῆς πύργης, καὶ τὸ πείθειν ὅτι τὸν δῆμον
 εἶ) πορομαλαχτόμορον, εἴτε ὑθαασθίεται τῆς φιλοτιμίας
 ἕω αὐτῶ, καὶ δίδωσι πᾶσι βουαῦτα καὶ κενοδομεῖν. οἱ δὲ Μα-
 ρίανοι τὸν ἀναρρῶντες αὐτοῖς, πλήρη τε θαυμασῶ ὅσοι
 διεφάνησαν ἐξ ἀφῆς, καὶ κρότω κατεῖχον τὸ Καπιτώλιον.
 πολλοὶ δὲ καὶ δάκρυα, τὴν Μαρίου θαυασάμοις ὄψιν, ὅφ' ἡδὸ-
 νῆς ἐχώρει, καὶ μέγας ἔω ὁ Καίσαρ ἐκαστοῖς ἀγρόμορος, ὡς ἀν-
 τὶ πόργων ἀξίος εἶν ὁ αἴψ τῆς Μαρίου συλλήφειας. σωμα-
 ρθείσης δὲ ποσειδῶν τῆς βουλή, Κάτλος Λουπάτιος, ἀ-
 νὴρ ὑδδοκίμω τότε μάρισα Ρωμαίων, ἀνασῶ καὶ κρηγ-
 ρήσας Καίσαρος, ἐπεφθέγγετο τὸν μνημονόμορον, Οὐκ ἐπὶ
 γὰρ ἕπονόμοις (ἔφη) Καίσαρ, ἀλλ' ἡδὴ μηχρῶς ἀρεῖ τὴν
 πολιτεία. ἐπεὶ δὲ ἀπολογισάμορος ποσειδῶν τὰ Καί-
 σαρ ἐπέισε τὴν σύγκλητον, ἐπὶ μάλλον οἱ θαυμάζοντες αὐ-
 τὸν ἐπὶ ῥῆσαι, καὶ παρεκελεύοντο μηδὲν τῶ φρονήματος ὑ-
 φείσασθαι. πόργων γὰρ ἐχόντι τῶ δῆμον ποσειδῶν καὶ ποσει-
 πύργη. ἐν δὲ τούτῳ καὶ Μετέλλου τῶ ἀρχερέως τελευτή-
 σαντος, καὶ τὴν ἱερωσιλίω ποσειδῶν καὶ ποσειδῶν Ἰσαυρικῶ
 καὶ Κάτλου μετιόντων, ἐπιφαιεσάτων ἀνδρῶν καὶ μέγιστον
 ἐν βουλή δυναμόρων, οὐχ ἕπειξεν αὐτοῖς ὁ Καίσαρ,
 ἀλλὰ κατῆσας εἰς τὸν δῆμον ἀντιπαρήγγελεν. ἀρχερέως
 δὲ τῆς σπουδῆς φαινομένης, ὁ Κάτλος ἀπὸ μείζονος ἀξίας
 μάλλον ὀρῶδων τὴν ἀδελότητα, ποσειδῶν πείθων
 ἀποστῆναι τὸν Καίσαρα τῆς φιλοτιμίας ἐπὶ πολλοῖς χρη-
 μασιν. ὁ δὲ καὶ πλείω ποσειδῶν ἀνείσομορος ἔφη ἀρχερέως
 ποσειδῶν. τῆς δὲ ἡμέρας ἐνάτης, καὶ τῆς μητρὸς ἐπὶ τῶ ἡ-
 ρεῖς αὐτὸν ὄκν ἀδακρυτὴ ποσειδῶν, ἀσπασάμορος
 αὐτῶ, Ὡ μῆτερ (εἶπεν) τῆμερον ἢ ἀρχερέως τὸν ἦον, ἢ
 φουγάδα ὄψιν. διενεργείσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ ἡμορότης
 ἀμίλλης, ἐκέρησε, καὶ παρέχε τῆ βουλή καὶ τοῖς ἀρῶ-
 σοῖς φέρον ὡς ἐπὶ πόργη ἀρασύτητος ποσειδῶν οἱ δῆμον. ὅ-
 γη οἱ ποσειδῶν Ρείσωνα καὶ Κάτλον ἠπῶντο Κικέρωνα, φει-
 σάμορον Καίσαρος ἐν τοῖς ποσειδῶν Καπλίαν λαβῶν ποσει-
 ρόντος. ὁ γὰρ δὲ Καπλίνας οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετῶβα-
 λείν, ἀλλ' ὄλιω ἀνελεῖν τὴν ἡγεμονία καὶ πόργη τὰ
 ποσειδῶν συγχαῖ ἀρχερέως, αὐτὸς μὲν ἐξέπεισεν, πε-
 ριστάσας ἐλάτῃσιν ἐλέγχους, ποσειδῶν ἐξάσας αὐτῶ
 βουλάς ἀποκαλυφθεῖναι. Λέντλον δὲ καὶ Κέθρον ἐν
 τῆ πόλει ἀρχερέως ἀπέλιπεν τῆς σωμαμοσίας, οἷς εἰ μὲν
 κρύφα παρῆχεν τὴ θάρσους καὶ δυναμείως ὁ Καίσαρ, ἀ-
 δηλὸς ὅστιν. ἐν δὲ τῆ βουλή καὶ κέρητος ἐξελεγεθῆντων, καὶ
 Κικέρωνος τῶ ἕω ἀπου γώμας ἐρωτῶντος ποσειδῶν ἐκέρητος ἐ-
 κέρητος, οἱ μὲν ἄλλοι μέχρι Καίσαρος θανατοῦ ἐκέ-
 λθον, ὁ δὲ Καίσαρ ἀνασῶς λόγον διήλθεν πεφρονησμέ-
 νον, ὡς ἀποκτεῖναι μὲν ἀκείτοις ἀνδρας ἀξιώματι καὶ ἡρῶ
 λαμπεροῖς οὐ δοκεῖ πάτερον ὅσδε δίνεμον εἶ), μὴ μετὰ
 τῆς ἐξάτης ἀνάγκης. εἰ δὲ φροσεῖντο δεθέντες ἐν πόλεσι τῆς Ἰταλίας ἀπ' αὐτὸς ἔληται Κικέρων, μέ-
 χει οὐ κατὰ πολεμηθῆ Καπλίνας, ὕπερον ἐν εἰρήνῃ καὶ κατὰ ἡσυχίᾳ ποσειδῶν ἐκέρητος τῆ βουλή γῶναι ποσειδῶν.

A quas nocte posuit in Capitolio. Prima luce omnia
 auro splendentia, & mire fabricata spectantes (nā
 titulum habebant Cimbricarum victoriarum) pa-
 uor incessit omnes audacia eius qui posuerat, neq;
 erat id obscurum. ac breui dilatus rumor omnes
 homines ad spectaculum conluit. At alii clama-
 uere regnū Cæsarem moliri, sepultos legib. & se-
 natufconsultis honores refodiēdo, tentariq; ea re
 populum, quem ante demulserat, an murib. ipsius
 præbeat se mancipandum, eaq; ludibria & noua-
 tiones admittat. Ex altera parte Mariani se ipsi cō-
 firmantes extiterunt repente innumera multitu-
 dine, Capitoliumq; plausu complerunt. Multi et-
 iam imagines Marii spectantes lacrymas gaudio
 effudere, laudibusq; Cæsarem in cælum tulerunt,
 dixeruntq; vnum eum Marii affinitate dignū. Hāc
 ob causam coacto senatu, Lucatius Catulus, vir
 illius temporis inter Romanos clarissimus exur-
 gens accusauit Cæsarem, adiecitque hoc dictum,
 quod adhuc in ore est, Non enim vltra, inquit, cu-
 nicultis Cæsar, verum machinis iam petit temp.
 At Cæsarem, quum defensione sua senatui satisfec-
 sisset, multo inflammauerunt magis illi qui eum
 suspiciebant, adhortatiq; sunt ne cui summitteret
 spiritus. Omnia enim volente eum populo af-
 sequuturum, atq; principatum in ciuitate obten-
 turum. Eadem tempestate Metello pontifice Ma-
 ximo defuncto, Isaurico autē & Catulo petentibus
 sacerdotium eius, clarissimis viris autoritatib; in
 senatu summa, non concessit Cæsar, sed ad comi-
 tia competitorem se illorum professus descendit.
 In ancipiti populi studio Catulus ex maiore digni-
 tate magis euentum comitiorum formidans, mi-
 fit ad Cæsarem certos, qui eū magna ostensa mer-
 cede à petitione deducerent. Enim verò ille largi-
 tione etiam maiore nominib. factis ad hoc certam-
 en ostendit se descensurum. Die instante matrē
 eum ad ostium haud sine lacrymis prosequentem
 osculatus, Hodie mater, inquit, aut pontificē ma-
 ximum filium aut exulem videbis. Suffragiis latis,
 quum comitia magno certamine acta essent, su-
 perior fuit, senatuiq; & optimatib. terrorem inie-
 cit, prouecturum eum populum ad omnem auda-
 ciam. vnde accusabant Piso & Catulus Cicero-
 nem, quod Cæsari in coniuratione Catilinæ op-
 portuno oppressu pepercisset. Nam Catilina, qui
 non modo temp. mutare, verum etiam totum e-
 uertere imperiū omniaq; deliberauerat cōmiscere,
 exiguis pressus iudiciis, vrbe prius excessit quā
 totum consilium suum detegeretur. Lentulum
 autem & Cethegum successores reliquit in vrbe
 coniurationis, quibus an quid clam fiducia & vi-
 rium præbuerit Cæsar, in obscuro est. His in sena-
 to manifeste conuictis, & cōsule de pœna eorum
 omnes ordines sententiam rogante Cicero, alii
 vsq; ad Cæsarem capitale supplicium de iis sumendū
 censuerunt. At Cæsar surgens habuit orationem
 accurate meditatā, retulitq; viros dignitate & ge-
 nere illustres indicta causa necare non videre sibi
 nec vfitatum nec legitimum, nisi in vltima neces-
 sitate. Quod si vinciti in municipiis per Italiā, quæ
 ipse eligeret Cicero, quoad debellatum foret cum
 Catilina, custodirentur, post quiete in otio sena-
 tum de vnoquoq; facultatem habiturum statuēdi,

Ita eius sententiæ, quæ lenis est visa, & quam fa-
 eunda oratione munierat, non illi modò qui se-
 eundum eum sententiam dixerunt, sunt assensu,
 sed & qui dixerant priores, suis retractatis in illius
 transire sententiam, donec ad Catonem & Ca-
 tulum ventum est. His acriter repugnantibus, Ca-
 tone verò etiam oratione sua detorquente in eum
 suspicionem, ac validè cum eo pugnante, con-
 iurati fuerunt rei capitalis damnati. Cæsari curia
 exeunti multi ex iuventute, qui tunc Ciceronem
 stipabant, concursu facto intentabant ei strictos
 gladios. Verùm Curio ibi dicitur toga sua eum te-
 xisse & eripuisse: atque ipse Cicero intuentibus
 eum iuuenibus eadem vel populi metu, vel quod
 prorsus iniquam & violentam arbitraretur, ab-
 nuisse. Hoc ego Ciceronem miror, si verum est,
 in libro De cõsulatu suo præterisse. Post sanè cul-
 patus est quod occasione in præsens contra Cæsara-
 rem non fuisset usus, metu deterritus amplecten-
 tis Cæsarem mirificè populi, qui quidem post ali-
 quanto senatum eo ingresso, ac dum suspensiones,
 quibus erat adspersus, purgat, aduersis clamori-
 bus excepto, dum solito tardius dimittitur sena-
 tus, tumultuosè accurrit, curiamq; cinxit, Cæsara-
 rem repetens, iubensque eum dimitti. Quocirca
 veritus Cato ne egena plebs, quæ vniuersæ multi-
 tudinis erat fax, ac spem omnè reponerat in Cæsara-
 rem, res novas moliretur, fuit auctor patribus ut di-
 uideret plebi frumentum menstruum. Vnde cæ-
 teris oneribus accessit per singulos annos sum-
 ptus vicies & ducenties. Magnum tamen terrore
 haud dubiè restinxit in præsentia hæc actio, pluri-
 mumq; Cæsari potentia detraxit & dissipauit in
 tempore, qui tum erat prætor designatus ac magis
 ob eum magistratum timendus. Atqui nihil in eo
 actum est tumultuosè, verùm occupauit fortuna
 quædam sinistra Cæsaris domum. P. Clodius fuit
 nobili genere ortus, diuitiis & facundia præcel-
 lens, sed insolentia & audacia nulli improbissimo-
 rum secundus. Hic uxorem Cæsaris Pompeiam
 amabat neque inuitam. Verùm mulierem Cæsara-
 scri sepeferat custodia, eiusque mater Aurelia, fœ-
 mina honesta, perpetuò lateri adhærens Pom-
 peiæ, arduum & periculosum eis congressum ef-
 ficiebat. Est apud Romanos dea, quam Bonam
 dicunt, sicut Græci Muliebrem. Hanc Phryges
 sibi afferentes peculiarem, Midæ regis autumant
 matrem esse, Romani nympham Dryada Fauno
 nuptam, Græci Liberi patris eam matrem, quam
 nefandum est nominare. Vnde pampinis tento-
 ria festum diem agitantibus mulieres contegunt, ac
 sacer draco ex fabula ad pedes deæ iacet. Eò vi-
 rum fas non est accedere, neque dum sacra agun-
 tur, in domo, vbi aguntur, esse. Solæ fœminæ mul-
 ta Orphicis germana memorantur in solenni per-
 agere. Vbi festus dies instat, celebratur in ædi-
 bus consulis vel prætoris, ipse autem domo om-
 nni: sive viri cedunt. Vxor sola domum parat,
 petagiturq; ferè nocte per lusum peruigilio com-
 mistum inter magnum concentum. Hunc fe-
 stum diem id temporis agitante Pompeia, Clo-
 dius imberbis etiamnum, ideoq; fallere se existi-
 mās posse ceteras, vestitu & cultu sumpto psaltria,

A οὕτω ὁ τῆς γνώμης Φιλανδροῦ Φαιείσης, καὶ τῷ λόγῳ
 διωπαῖς ἐπὶ αὐτῇ ρηθέντος, οὐ μόνον οἱ μὲν τῶν αἰσάμενοι
 παρ᾽ ἐπίτηδες, πολλοὶ ὅ καὶ τὸ παρ᾽ αὐτὴν τὰς εἰρημίας γνώ-
 μας ἀπεπαύμενοι, παρ᾽ εὐκλείου μετέστησαν· ἕως δὲ τῆς
 Κάτωνος ὁ παρ᾽ ἄγρια καὶ Κάτωνος ἐπέληθεν. τῶν τῶν νεανικῶς
 ἐναλιωθέντων, Κάτωνος ὅ καὶ τὸ ὑπόνοιαν ἄμα τῷ λόγῳ
 συνεπαρείσατος αὐτῶν καὶ συνεξαλασάντος ἐρρωμένως, οἱ
 μὲν ἄνδρες ἀποθανούμενοι παρεδόθησαν, Κάσσαρι ὁ τῆς
 βουλῆς ἐξίοντι πολλοὶ τῶν Κικέρωνα φρεσινώτων τότε νέων,
 γυμνὰ τὰ ἐξίφασιν ἀδραμόντες ἐπέβησαν. ἀλλὰ Κουρίων τότε
B λέγεται τῇ τῆ βένω παρ᾽ ἐλαλῶν ὑποεξαλασθῆναι· αὐτὸς τε ὁ
 Κικέρων, ὡς οἱ νεανίσκοι παρ᾽ ἐβλέψαν, ἀνανεύσαι· φοβηθεὶς
 τὸν δῆμον, ἢ τὸν φόρον ὅπως ἀδίκον καὶ παρ᾽ ἀνομιαν ἠγούμενος,
 τὸ τοιοῦτον οὐκ οἶδα ὅπως ὁ Κικέρων, εἴ ποτε ἦ ἀληθές, ἐν
 τῷ παρ᾽ αὐτῆς ὑποατείας οὐκ ἐγραψεν· ἀπὸ τῆς ὅτι ἐγένετο ὑπε-
 ρον, ὡς αἰετα τῶν χειρῶν τότε παρ᾽ ἀδρόντι καὶ τῶν Κάσσαρος
 μὴ χρυσάμενος, ἀλλὰ ἀποδειλιάσας τὸν δῆμον, ὑποφύσας
 παρ᾽ ἐχρήσθη τῶν Κάσσαρος. ὅς γε καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας
 εἰς τὴν βουλὴν εἰσελθόντος αὐτοῦ, καὶ παρ᾽ ἐὼν ἐν ὑποφύσας
 ἡ δὲ ἀπολογισμῶν, καὶ παρ᾽ ἐπίσημος τῶν βούλοισι πονηρῆς, ἐ-
C πειδὴ πλείων τῶν σιωπῆσι ἐγένετο τῇ βουλῇ κατ᾽ ἐξομῆν
 χρόνος, ἐπῆλθεν μὲν κραυγῆς, καὶ παρ᾽ ἐπέθη τὴν σύγκλητον,
 ἀπαγῆν τὸν ἄνδρα, καὶ κελῶν ἀφείναι. διὸ καὶ Κάτων φο-
 βηθεὶς μάλιστα τὸν ἐκ τῆς ἀπόρων νεωτερισμῶν, οἱ τῶν πρῶ-
 τῶν ὑποεκαυμα πλείους ἦσαν, ἐν τῷ Κάσσαρι τὰς ἐλ-
 πίδας ἔχοντες, ἐπέσειε τὴν σύγκλητον ἀπονεύσαι σιτηρέσιον
 αὐτοῖς ἐμμέλιον, ὅς οὐ δαπάνης μὲν πεντακῶσιαι πεντήκοντα
 μυριάδες ἐνιαύσιοι παρ᾽ ἐγένοντο τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν.
 τὸν μὲντοι μέγρον ἐν τῷ παρ᾽ ἐντι φόβον ἐσέβειεν παρ᾽ ἐφανῶς
 ὁ πολίτευμα τοῦτο, καὶ ὁ πλείων ἀπέρρ᾽ ἦξεν τῶν Κάσσαρος
D διωπάμεως καὶ διεσκέδασεν, ἐν χειρῶν φρατῆρῶν μέλλοντος,
 καὶ φοβερωτέρου διὰ τὴν ἀρχὴν ὄντος. οὐ μὲν ἀπέθη πᾶ-
 σαρχαδῆς ἀπὸ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τύχη πᾶς ἀχαιεὶς τῶν Κά-
 σσαρι σιωπῆσθαι παρ᾽ ἐτὸν οἶκον. Πόπλιος Κλώδιος, ἡ δὲ
 ἡγήρῃ μὲν ἀπατείδης, καὶ πλούτω καὶ λόγῳ λαμπρῶς,
 ὑβρεὶ ὅ καὶ δρασύτητι, τῶν ὅτι βδελυρία παρ᾽ ἐβοήτων ἐδῆ-
 νος δὲ παρ᾽ ἐτος. καὶ ἦρα Γομπηίας τῆς Κάσσαρος γυναικῶς,
 ὅσδ᾽ αὐτῆς ἀχρύσης. ἀλλὰ φυλακῆς τε τῆς γυναικωνί-
 δος ἀκελεύεις ἦσαν, ἢ τε μήτηρ τῶν Κάσσαρος, Αὐρηλία, γυνὴ
 σῶφρων, παρ᾽ ἐπέουσα τὴν ὑμῶν αἰεὶ, χαλεπὴν καὶ παρ᾽ ἐ-
E κεκινδυνωμένην αὐτοῖς ἐποίησεν ἔντευσιν. ἐστὶν ὁ Ρωμαίοις
 θεὸς ἡ Ἀγάθην ὀνομάζουσι, ὡς παρ᾽ Ἑλλήνες Γιωαι-
 κείαι, καὶ Φρύγες μὲν οἰκειούμενοι, Μίδα μητέρα τῶν βα-
 σιλέως ἀχρεῶσθαι φασὶν, Ρωμαῖοι ὅ τῶν ὑμῶν δραδά, Φά-
 νω σιωπῆσθαι φασὶν, Ἑλλήνες ὅ τῶν Διονύσου μητέρων τὴν
 ἀρρήτων. ὅθεν ἀμπελίνοις τε τῶν σιωπῶν κλήμασιν εὐρτάζου-
 σθαι κατ᾽ ἐρέφοισιν, καὶ δράκων ἱερῶν παρ᾽ ἀκαθίδρυται τῇ θεῷ,
 καὶ τὸν μῦθον· ἄνδρα ὅ παρ᾽ ἐσελθεῖν οὐ θέμις, οὐδὲ ὅτι τῆς
 οἰκίας ἀχρεῶσθαι, τῶν ἱερῶν ὀργαζομένων. αὐτῶν ὅ καὶ εἰ-
 τῶν αἰ γυναικῶν πολλὰ τοῖς Ὀρφικῶν ὀμολογηῶντα δραῶν
F λέγονται παρ᾽ ἐτὴν ἱερουργίαν. ὅταν οὖν ὁ τῆς εὐρτῆς κατ᾽ ἐ-
 κη χρόνος ὑποατεύοντος ἢ φρατῆρῶν αἰδρός, αὐτὸς μὲν
 παρ᾽ ἐλαβοῦσα ἀχρεῶσθαι, καὶ πᾶς μέγρον νύκτωρ τελεῖται,
 παρ᾽ ἐλας ἀναμεμιγμένως τῶν πόνυχισι, καὶ μοισικῆς ἄμα πολλῆς παρ᾽ ἐσθῆς. ταῦτα τότε τὴν εὐρτίαν τῆς Γομ-
 πηίας ὅτι τελευτῆς, ὁ Κλώδιος οὐκ ἠγνοῦν, καὶ διὰ τοῦτο λήσθη οἰόμενος, ἐδῆται καὶ σκῆλυ φιλίας ἀγαλαβῶν,

έχωρει, νέα γυναικί τινὸ ὄφιν ἐοικώς. καὶ ταῖς θυραῖς ἔπιτυ-
 χῶν ἀνεφθάρμενας, εἰσήδη μὲν ἀδεῶς ὑπὸ τῆς σπειδύρας
 ἑερεπαμίδος· ἐκείνης ἡ παροδραμοῦσης, ὡς τῆ Πομπηία
 φερόσεν, καὶ ἡμοιδίης Διατελής, παρὲν μὲν ὅπου
 κατελείφθη τὰ Κλωδίω μὴ κερτερωῦντι, πλανωμένη δὲ
 ἐν οἰκίᾳ μεγάλῃ, καὶ παρὲν ἄρηντι τὰ φώτα, παροπεσού-
 σα τῆς Αὐρηλίας ἀχέλουτος, ὡς ἡ γυνὴ γυναικὴ παύσειν
 πορὺ καλεῖτο· καὶ μὴ βουλόμενον, εἰς τὸ μέσον εἴλεκεν, καὶ τίς
 ὄστιν καὶ πόθεν ἐπιπυθαίετο. τῆ δὲ Κλωδίᾳ φησάντος Ἀΐον
 παρὲν μὲν Πομπηίας, αὐτὸ τὸτο κελουμένην, καὶ τῆ φωνῆ
 ἡμοιδίου καὶ φαίνου, ἢ μὲν ἀχέλουτος ὄστις ἀπεπῆδησεν
 κερταυγῆ παρὲς τὰ φώτα καὶ τὸν ὄχλον, αἰδρα πεφωρακέναι
 βοῶσα. τῆ δὲ γυναικῶν Διαπονησῶν, ἢ Αὐρηλία τὰ μὲν
 ὄργια τῆς θεοῦ κατέπαυσεν καὶ σκευάλυψεν, αὐτὴ δὲ τῆς
 θυραῖς ἀποκλείσασα κελύσσασα, παρὲν τινὸ οἰκίαν ὑπὸ
 λαμπάδων, ζητοῦσα τὸν Κλωδίον. Δείσκειται δὲ εἰς οἴκημα
 παιδίσκης, ἢ σπειδύρας, καὶ παρὲν ἄρηντι καὶ ἡμοιδίος φα-
 νέου ὑπὸ τῆ γυναικῶν, ἔξελαύετο Διαπονησῶν. τῆ
 δὲ παρὲν καὶ νυκτὸς ὄστις αἱ γυναικὲς ἀποδοσῶν τοῖς αὐ-
 τῶν ἐφραζοῖν αἰδρασῶν· καὶ μὲν ἡμέραν ἐχώρει Δια τῆς πό-
 λεως ὁ λόγος, ὡς ἀθέσμοις ἔπιτεχρηκῶς τῆ Κλωδίᾳ, καὶ
 δίκην οὐ τοῖς ὑβρισμένοις μόνον ἀλλὰ καὶ τῆ πόλει καὶ τοῖς θεοῖς
 ὀφείλοντος. ἐγράφατο μὲν οὖν τὸν Κλωδίον εἰς τὴν δημάρχων
 ἀσεβείας, καὶ σκευάλυψαι ἐπὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι τῆ πό-
 τῆς βουλῆς, ἄλλας τε δεινὰς ἀσελγείας καταμῆρτυρωῦ-
 ντες, καὶ μοιχεῖαν ἀδελφῆς ἢ Λουκρέτιαν σκευάλυψαι. παρὲν δὲ
 τῆς πύτων ἀπουδῆς ὁ δῆμος ἀντιτάξας ἑαυτὸν, ἡμῶν τῆ
 Κλωδίᾳ, καὶ μέγα παρὲς τοῖς δικαστῶν ὀφελοςίω, ἐκπε-
 πληγμένοι καὶ δεδιχῶν τῆ πληθῶς. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀπε-
 πέμφατο μὲν ὄστις τινὸ Πομπηίαν· μαρτυρῶν παρὲς τινὸ
 δίκην κληθεῖς, οὐδὲν ἔφη τῆ λεγόμενων καὶ τῆ Κλωδίᾳ γ-
 γνώσκειν. ὡς ἡ πόλις παρὲν ἀδελφῶν φαίνουτος, ὁ κατήγερος
 ἠρώτησε, Γὰρ οὖν ἀπεπέμφω τινὸ γυναικῶν; Ὅτι (ἔφη)
 τινὸ ἐμὴν ἠξίω μὴ δὲ ὑπονοηθῆναι. ταῦτα οἱ μὲν οὕτω
 φεροῦνται τὸν Καῖσαρ λέγουσιν εἰπεῖν, οἱ δὲ, τὰ δῆμιον
 χαεζόμενον, ὠρμημένω σάξιν τὸν Κλωδίον. ἀποφύλαξι δὲ
 οὖν δὲ γκλήμα, τῆ πλείων δικαστῶν συσκευασίας τοῖς
 παρὲν τῆ γυναικῶν ἀποδοσῶν, ὅπως μὴτε παρὲν
 κινδυνώσωσιν ἐν τοῖς πολλοῖς κατὰ φηφισάμενοι, μὴτε ἀ-
 πολύσαιτες ἀδελφῶσιν παρὲν τοῖς δέξοις. ὁ δὲ Καῖσαρ
 ὄστις ἀπὸ τῆς στρατηγίας τῆ ἐπαρχίαν τινὸ Ἰβηρίαν λαβὼν,
 ὡς ἡμὶν διεδείχθη αὐτῶν τῶν παρὲν τοῖς δανεισῶν, ὄνομα λουῶν
 ἔξιστι καὶ κατὰ βοῶντας, ἔπι Κεράσον κατέφυγε, πλου-
 σιώτατον ὄντα Ρωμαίων, δεόμενον δὲ τῆς Καῖσαρος ἀκμῆς καὶ
 θερμότητος ἔπι τινὸ παρὲς Πομπηίον ἀντιπολιτεῖαν. αἰα-
 δεξάμενον δὲ τὸν Κεράσον τοῖς μάλις χαλεποῖς καὶ ἀπα-
 ρατήτοις τῆ δανεισῶν, καὶ διεγυήσαντος ὄνομα κισίων καὶ
 τελέωντα παλαιῶν, οὕτως ἔξιστι ἔπι τινὸ ἐπαρχίαν.
 λέγεται δὲ, τῆς Ἀλπεῖς ὑπερβαλόντος αὐτῶν, καὶ πολίχριν
 ἡ βαρβαρικὸν οἰκόμενον ὑπὸ αἰθροῦσιν πηρτά πασι ὄ-
 λγων καὶ λυπερῶν παρερχομένοις τοῖς ἐπαρχοῖς, ἀμα γὰρ
 λωπὴ καὶ μὲν παιδίας, ἢ πού (φαίμα) καὶ ταῦτα πνέεισιν ὑπὸ
 δέξων φιλοτιμίας, καὶ παρὲν παρὲν αἰμιλλ-
 λαι, καὶ φθόνοι τῆ δυνατῶν παρὲς ἀλλήλους; τὸν δὲ Καῖσαρ
 ἀπουδάσασα παρὲς αὐτοῖς εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην
 παρὲν τούτοις εἶναι μάλλον παρὲν, ἢ παρὲν Ρωμαίοις δέξοις.
 ὁμοίως δὲ πάλιν ἐν Ἰβηρίᾳ πολλῆς οἰσῆς, αἰαγνώ-
 σκηντὰ πῆρ παρὲν Ἀλεξάνδρου γυγασμένων, σφόδρα ἡμέραν
 παρὲς ἑαυτῶν πολὺν χρόνον, εἶπε καὶ δακρύσαι.

A accessit eò iuenculam facie referens. Quum fo-
 res ostendisset patefactas, ab ancilla cōscia est ci-
 tra impedimentum introductus. Dum autem illa
 properat ut id Pompeiæ nuntiet, mora interueni-
 ente, operiri ubi relictus erat non sustinenti Clo-
 dio, laxiq; in ædibus erranti lumenq; declinanti
 occurrit pedissequa Aureliæ, atq; ut fœmina fœ-
 minam prouocat ad lufum. Detrectantem in me-
 dium rapit, quæ sit & vnde percunctatur. Quū re-
 spondisset Clodius Auram expectare se Pompeiæ
 ancillā, (nam id nominis ei erat) voce est detectus.
 Ibi repentē pedissequa profiliit cum clamore ad
 lumen & cœtum, virum vociferans se deprehen-
 disse. Obstupefactis mulieribus sacra deæ Aurelia
 inhihet & obuclat. Mox iuffo obserari fores ad fa-
 ces domum lustrat Clodium quærens. Refugerat
 ille in ancillæ tabernaculū illius cum qua cōgres-
 sus fuerat, atque ibi deprehēditur. Cognitus à mu-
 lieribus exigitur foras. Hoc factum mulieres con-
 festim de nocte domum digressæ, viris suis nun-
 tiauerunt, ac rumor postridie ciuitatem peruasit,
 rem à Clodio tentatam nefariam, pœnæq; nō læ-
 torum tantum, verum reip. etiam & deorum no-
 mine exigendam. Itaq; postulauit profanatorum
 sacrorum Clodium vnus ex tribunis plebis, coie-
 runtq; in eum principes senatus, qui testimonia in
 eum dixerunt cum de improbitatibus atrocibus
 aliis, tum de stupro cum sore sua, quæ in Lucul-
 li matrimonio erat, admissis. Quorum studiis ob-
 nixus populus defendit Clodium, magnoq; præ-
 sidio fuit ei apud iudices attonitos populiq; pau-
 scentes. Cæsar protinus repudiavit Pompeiam,
 sed testis in reum citatus nihil dixit eorum quæ
 Clodio obiiciebantur, compertū sibi esse. Quod
 quum videretur mirū, quæsiuit accusator quam-
 obrem ergo vxori nuntium remisisset, respondit,
 Domum meam volo & suspicione carere. Hæc
 Cæsarem aiunt aliqui ex animi sententia dixisse,
 alii in populi gratiâ eripere enitentis Clodium. I-
 taq; absoluitur à crimine, q; plerique iudices sen-
 tentiam confusis tabulis tulissent ne in discrimen
 vocarentur ad populū, si eum damnassent, neu si
 liberassent eum, infames forent apud optimates.
 Cæsar statim ex prætura prouinciâ fortitus Hispan-
 niam, quum res ei difficili in loco cum creditorib;
 esset importunis profecturo probriq; incessenti-
 bus, ad Crassum confugit ditissimū ciuitatis, qui,
 quo resisteret Pompeii actionibus, Cæsaris quære-
 bat acrimoniam & ardorē sibi adiungere. atq; ubi
 hic creditores in se recepisset molestissimos & du-
 rissimos, & centies nonagies nouies ii-s pro eo in-
 tercessisset, tum est in prouinciâ profectus. Fama
 est in transgressu Alpiū prætereuntes amicos eius
 oppidū barbarorum, quod homines admodū pau-
 ci tenuesq; colebant, per risum & iocum dixisse,
 Num quæ hic quoq; de honoribus ambitiones &
 de primatu certamina mutuzq; factiosorū inui-
 diæ forent. Ibi serio Cæsare ad eos dixisse, Mallem
 equidē apud hos primus esse q̄ Romæ secundus.
 Alio item tempore in Hispania quum legeret per
 otium Alexandri historiam, diu eum secum co-
 gitabundum sedisse, inde lacrymas profudisse.

Mirantibus
 vobis gen
 iam regna
 ri: Ut ex
 peri, atq;
 res vigin
 lo petit
 num gen
 subegit
 pacis
 cōstitut
 medend
 toris pro
 reliquu
 esset diff
 cia, tum
 tibus, q
 verō trium
 bem, & ca
 be; his le
 tempus
 tendit per
 beretur.
 tone, m
 tempore
 mente,
 bere co
 actionē
 impuls
 & Cras
 in gran
 tenna
 tit. Ne
 Cæsari
 imo con
 tes confu
 se diffide
 crebro v
 portante
 infelicis
 far Cras
 adeptis
 ria tenu
 non confu
 gunt con
 colens d
 Qui quum
 quod d
 statimq;
 necessar
 reus ob
 illinc p
 probate
 contra ad
 sent sibi
 super P
 venturum
 optatam
 apud
 uisum

Καίσαρ ὁ μείζωνος ἐπὶ τῆς Πομπηίου διωάμεως ἑταί-
 δρατῆρός μιν· ὡς γὰρ αὐτῶν Ἰουλίαν θυγάτηρ, ἐγγυημένη
 Σεργιλίῳ Καπίωνι, ταύτῃ ἐνεγύησε Πομπηίῳ· τὴν δὲ
 Πομπηίαν τῷ Σεργιλίῳ δώσειν ἔφησεν, ὅσδε αὐτῷ ἀνέγ-
 γιον οὔσαι, ἀλλὰ Φαύσῳ τῷ Σύλλα παιδὶ κεραιωλο-
 γημένῳ. ὀλίγω δὲ ὕστερον Καίσαρ ἠγάγετο Καλπούριαν,
 θυγατέρα Γείσωνος, τὸν δὲ Γείσωνα κατέστησεν ὑπάτον εἰς
 τὸ μέλλον. ἐν ταῦτα δὲ καὶ σφόδρα μὲντυρομένης Κάτωνος,
 καὶ βοάντος, ὅτι ἀνεκτὸν εἶναι γάμοις, ἀφαστροπλομένης
 τῆς ἡγεμονίας, καὶ ἀφ' ἡγεμονίας εἰς ἐπαρχίας καὶ στρατεύματα
 καὶ διωάμεις ἀλλήλους ἀντιφασθέντων. ὁ μὲν οὖν σωμαρχῶν
 τῶν Καίσαρος Βίβλος, ἐπεὶ κωλύων τοὺς νόμους οὐδὲν ἐπέρα-
 νέν, ἀλλὰ πολλάκις ἐκινδυνώδην μὲν Κάτωνος ἐπὶ τῆς ἀγ-
 ρῆς ἀποθανεῖν, ἐκλεισάμενος οἴκῳ τὸν τῆς Δεχίης χρόνον
 διετέλεσεν. Πομπηίος δὲ γήμας, ἀφ' οὗ ἐπέπλεον τὴν ἀγ-
 ρῆν ὀπίλων, καὶ σωμαρχῶν τῶν δὴ μὲν τοὺς νόμους· Καίσαρ
 δὲ τὴν ἐπὶ τῶν Ἄλπειων καὶ τῶν ἐπὶ τῶν Ἀπασαν Κελτικῶν,
 παρθεῖς δὲ Ἰλλυρικῶν μεταπαρχμάτων τεσσάρων, εἰς πεν-
 ταετία. Κάτων μὲν οὖν ἐπιχρήσασθαι τούτοις ἀπιλέ-
 χην, ἀπὴν εἰς φυλακὴν ὁ Καίσαρ, οἰόμενος αὐτὸν ἐπικα-
 λέσασθαι τοὺς δημαρχούς. ἐκείνου δὲ ἀφώνου βαδίζοντος, ὁ
 ῥῶν ὁ Καίσαρ, οὐ μόνον τοὺς κραπίους διεφοροῦντας, ἀλλὰ καὶ
 τὸ δημοτικὸν, ἀπὸ τῆς Κάτωνος ἀρετῆς, σιωπῆ καὶ μὲν κα-
 τηφείας ἐπὶ μόνον, αὐτὸς ἐδέηθη κρυφατῆν δημαρχῶν ἐπὶ
 ἀφελέσασθαι τὸν Κάτωνα. τῶν δὲ ἄλλων συκλητικῶν, ὀλίγοι
 πρὸς τὰ παρ' αὐτῶν σιωπῆσαι εἰς βουλῶν, οἱ δὲ λοιποὶ διε-
 χραμόντες, ἐκποδῶν ἦσαν. εἰπόντος δὲ Κονσίδίου πίνος τῶν
 σφόδρα γερόντων, ὡς φοβούμενον τὰ ὄπλα καὶ τοὺς κραπί-
 οὺς οὐ σιωπῆσαι, Τί οὖν (ἔφη ὁ Καίσαρ) οὐ καὶ σὺ ταῦτα δε-
 διώσ οἰκουργεῖς; καὶ ὁ Κονσίδιος εἶπεν, Ὅτι με ποιεῖ μὴ φο-
 βεῖσθαι τὸ γῆρας. ἐγὼ δὲ ἐπὶ ληπτόμενος βίος, οὐ πολλῆς (ὀλίγος
 εἶναι) δεῖται παρρησίας. ἀγχοῦν δὲ τῶν τότε πολιτῶν ἐδ-
 ξεν ἐπὶ τῆς Καίσαρος ἑταίρειας, δὴ μὲν ἄρετῶν Κλω-
 δίου ἐκείνου ὑφ' οὗ τὰ παρ' αὐτὸν γάμον καὶ τῶν ἀπορρήτων πα-
 ρενομήθῃ πρὸς ἡμῶν. ἠρέθη δὲ ἐπὶ τῆς Κικέρωνος κατὰ λυ-
 σφ. καὶ Καίσαρος ὑστερον ἐξήλθεν ἐπὶ τῶν στρατείων, ἢ κα-
 τὰ σπασίαν Κικέρωνα μὲν Κλωδίου, καὶ σωμαρχῶν ἐκ τῆς
 Ἰταλίας. ταῦτα μὲν οὖν λέγεται γινέσθαι τὰ παρ' αὐτῶν Γα-
 ληκῶν. ὁ δὲ τῶν πολέμων οὐς ἐπολέμησεν μὲν ταῦτα, καὶ τῶν
 στρατείων αἰς ἡμερῶν τῶν Κελτικῶν χρόνος, ὡς παρ' ἄλλῳ
 δεχθὴν λαβόντος αὐτῶν, καὶ κατὰ τῶν εἰς ἐτέραν πᾶσι βίου
 καὶ στρατηγῶν κεραιῶν ὁδὸν, ὅτι ἐστὶν ὅπου τῶν μάλιστα τε-
 τολμασμένων ἐφ' ἡγεμονία καὶ μεγίστων γεροντότων ἀπολεί-
 ποντα πολέμῳ καὶ στρατηγῶν ἀπέδειξεν αὐτὸν· ἀλλ' εἴ-
 τε Φαβίους καὶ Σκιπίωνας καὶ Μετέλλους καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν
 ἢ μικρὸν ἔμπροσθεν αὐτῶν, Σύλλαν καὶ Μάειον, ἀμφοτέρους
 τε Λαχούλλους, ἢ καὶ Πομπηίον αὐτὸν, οὐ κλέος ἑταί-
 ριον ἰδέσθαι, τότε πρὸς τῆς παρ' αὐτῶν ἀπολείποντα
 λαίπης, αἱ Καίσαρος ἑταίρειοι παρ' αὐτοὺς, τὸν μὲν χα-
 λεπότητι τῶν οἰς ἐπολέμησε, τὸν δὲ, μετὰ τὴν χάριτος
 ἡμῶν ἀποσεκτῆσθαι, τὸν δὲ, πλήρη καὶ βία πολέμων οὐς οἰ-
 κησεν, τὸν δὲ, ἀλοπίας καὶ ἀπιστίας ἠθῶν ἀκαθωμάτισε, τῶν δὲ,
 ὅτι πεικεία καὶ παρρησία πρὸς τοὺς ἀριστομένους, τὸν δὲ,
 δώριος καὶ χάριτος πρὸς τοὺς συστρατευομένους· πρὸς τῶν δὲ, τῶν
 πλείστας μεμαχῆσθαι μάχας, καὶ πλείστοις ἀνιρηκέ-
 ναι τῶν ἀντιφασθέντων. ἔτη γὰρ ὅσδε δέκα πολέμους παρ' Ἰταλίαν,
 πόλεις μὲν ἑταίρειοι παρ' ὀκτακισίας καὶ κεραιῶν εἶλεν,

A At Caesar, quo penitus in potentiam insinuaret se
 Pompeii, quum filiam Iuliam haberet Servilio
 Caepioni pactam, hanc Pompeio despondit. Ser-
 vilio Pompeii filiam ostendit se iuncturum, ac ne-
 cam quidem illocatam, sed Fausto Syllae filio de-
 stinatum. Breui post Caesar Pisonis filiam Calpur-
 niam nuptiis sibi adiunxit: Pisonem in proximum
 annum consulem creavit. Quo tempore palam
 testatus est Cato, clamavitque rem indignam es-
 se, ut addiceretur nuptiarum lenociniis imperium,
 ac per mulieres mutuo se ad prouincias, impe-
 ria, exercitus prouherent. Collega Caesaris Bi-
 bulus quum intercedendo legibus eius nihil pro-
 ficeret, sed in foro saepius esset in mortis pericu-
 lum cum Catone vocatus, toto consulatus tem-
 pore continuit se domo. Pompeius ducta Iulia,
 statim forum armis impleuit, legesq; Caesaris po-
 pulo firmavit. Caesari effecit ut Gallia cisalpina &
 transalpina omnis, adiuncto Illyrico, cum qua-
 tuor legionibus in quinquennium decerneretur.
 Hic reluctare sibi aggressum Catonem duci Ca-
 sar in carcerem iussit, tribunos existimans appella-
 turum. Quo nulla voce missa pergente, cernens
 Caesar non optimates tantum id agere ferentes, ve-
 rum plebem etiam virtutis verecundia Catonis
 tacitam & mactam sequentem, rogauit clam ip-
 se vnum ex tribunis ut eriperet Catonem. Ex
 caeteris senatoribus in curiam venerunt eo con-
 sule sane pauci: reliqui indignantes senatu absti-
 nuere. Quum Confidius quidam natu grandis
 armorum & militum diceret metu eos non con-
 uenire, Quin igitur, inquit, tu quoque, Caesar,
 hac formidine domi te contines? Ibi Confidius
 respondit, Quod metum mihi abstergat senectus.
 nam quod superest vitae, quia parum est, haud ma-
 gnam quaerit cautionem. Inter illius temporis
 acta foedissimum visum in Caesaris consulatu,
 quod Clodius tribunus plebis designatus fuerit,
 ille a quo torus eius atque arcana peruigilia fue-
 rant temerata. Designatus est ad obterendum
 Ciceronem. Nec prius in prouinciam profectus
 Caesar est quam socio Clodio Ciceronem factio-
 ne oppressisset atque Italia exterminasset. Haec
 gessisse dicitur ante bellum Gallicum. At bello-
 rum quae deinceps gessit, expeditionumque quibus
 domuit Galliam, tempus, quasi aliud exordi-
 um cepisset, & aliam vitae actionumq; esset ingres-
 sus viam nouarum, nullo eum vel laudatissimo-
 rum atque summorum imperatorum inferiorem
 bellatorem & ducem ostendit: sed siue cum illo
 Fabios, Scipiones, Metellos, coauiosque eius aut
 paulo superiores, Syllam & Marium, ambosque
 Lucullos, vel ipsum etiam Pompeium, cuius ex
 omnis generis bellica virtute superabat gloria cae-
 los, conferas, res gestae Caesaris antecellunt, a-
 lium locorum, quibus bellum gessit, asperitate, a-
 lium prouinciae, quam subiugauit, amplitudine,
 multitudine alium & ferocitate, quos superauit,
 hostium, alium morum, quos cicurauit, feritate &
 immanitate, alium clementia & lenitate in deu-
 ctos, alium in commilitones munificetia & bene-
 ficiis, omnes vero praetioru & hostiu interfectoru
 immenso numero. quippe annis non totis decē ge-
 sto in Gallia bello oppida plus octingenta vi cepit,

genes sub
 conuall
 decies ce
 tantum ce
 pritudin
 in expedi
 lerables
 ruerent
 uali a p
 lisse
 scutum
 nauis, e
 gna apud
 mero pil
 lorum tr
 quam de
 rentibus
 tius lauc
 amicum
 quum ho
 profunda
 aris ipso
 tisy & ex
 seruauit
 stremit
 iecit se
 qua nat
 rauit.
 plausu
 marum
 scutum
 pio cap
 quos
 verit
 spondit
 confecti
 que hanc
 mum im
 no ad pr
 accumul
 premia
 de se dit
 dat milit
 tro subie
 vero inter
 mum oon
 verum tol
 res videt
 qui hab
 debili qu
 tactus qu
 ingruit
 becillit
 tatis mil
 & etiam
 pulsi ad
 dem som
 pteba, col
 libat in
 dicitur
 pteba, col
 libat in
 dicitur

gentes subegit trecentas, signa diuersis tēporibus contulit cum tricies centenis millibus: ex quibus decies centena millia in acie interfecit, alterum tantum cepit. Studium erga se militum & promptitudinē habuit tantam, vt, qui cæteris nihil aliis in expeditionibus præcellabant, inuicti atq; intolerabiles in omne discrimen pro Cæsaris gloria ruerent. Qualis fuit hinc Acilius, qui in prælio nauali apud Massiliā quum in hostilē nauem transfilisset, detruncata gladio dextra retinuit sinistra scutum, quo pulsans hostium ora omnes auerit, nauisq; est potitus: hinc Cassius Scæua, qui in pugna apud Dyrrhachium excusso sagitta oculo, humero pilo vno & femore altero traiecto, scuto telorum triginta supra centum ictibus exceptis, tanquam dediturus se vocauit hostes. duobus accurrentibus, alterius humerum gladio defecuit, alterius fauciauit faciem, eumq; in fugam vertit, ipse amicorum præsidio euasit incolumis. In Britannia quum hostes primipilos, qui in loca palustria & profunda aquis incidērāt, adorirentur, miles Cæsaris ipso pugnam spectāte in medium irruit, multiq; & eximiis editis virtutis operibus primipilos seruauit: ac barbaris in fugam coniectis, ipse postremus omnium magno labore recipiens se, coniecit se in riuos lacustres, atque ægrè relicto scuto quā natando quā ingrediendo locum eum superauit. Stupente Cæsare, qui cum gratulatione & plausu occurrit ei, admodum hic mæstus lacrymarumq; plenus abiecit se ad Cæsaris pedes, & scutum amisisset veniam petens. In Africa Scipio capta Cæsaris nauī, qua Granius Petronius questor designatus uehebatur, cæteros in prædam vertit, questori salutem se dixit dare. qui quū respondisset Cæsaris milites non accipere, sed dare consuesse salutē, gladio se cōfodit. Hos spiritus atque hanc alacritatē ipse aluit & parauit Cæsar, primum immensa largitione & honoribus, ostendēs nō ad priuatū luxum se opes neq; vllas ad delicias accumulare ex hostibus, sed communia virtutis præmia apud se seruata reponi; hætenus autem inde se ditescere, quatenus in benemeritos profundat milites, deinde, quod nullū non periculum vitro subiret, neq; laboribus fatisceret in vllis. Enimverò intrepidum eius ad subeunda pericula animum non mirabantur, quod gloriæ avidus esset, verum tolerantia laborū, quos supra corporis vires videbatur perferre, obstupescit milites, quod qui habitu gracili, corporeque candido & molli, debili quoq; foret capite ac morbo comitali cōtactus (quod vitium ei fama est Cordubæ primum ingruisse) non quæsierit mollitiz valetudinis imbecillitatem prætextum, sed medicinā imbecillitatis militiā, indefatigatis itineribus, tenui victu, & tectum non subeundo resistens ægritudini, corpusq; aduersus iniuriam validū custodiens: siquidem fomnū plerunq; in vehiculis aut lecticis capiebat, cōferens etiam ad actionem requiem. Vehabatur interdum ad arces, oppida & castra. Affidebat ei puer vnus ex iis qui dictata excipere inter proficiscendū assueti erāt. Ponē vnus sedebat miles gladio accinctus. Strenuē adeo iter faciebat, F

ἔδνη ἡ χειρὸς αὐτοῦ τριακόνσια· μυριάσι δὲ πῶλον ἀλάμνος καὶ μέγας τριακονταίης, ἐκαστὸν μὲν ἐν χερσὶν διέφραγεν, ἀλλὰ τὸ ἴσον αὐτῶν ἐξώρησε. θύοια δὲ καὶ ποροθυμία στρατιωτῶν ἐξήσατο πᾶσι τῶν αὐτῶν, ὥστε τοὺς ἑτέρων μηδὲν ἐν ταῖς ἄλλαις στρατείαις διαφέροντας, ἀμάχοις καὶ ἀνυποστάτοις φέρεσθαι πρὸς πρῶτον δεινόν, ἡ δὲ τῆς Καίσαρος δόξης οἶος ἦν τὸ πρῶτον, Ἀκίλιος, ὃς ἐν τῇ περὶ Μαασαλίας ναυμαχίᾳ, νεὸς πολεμίας ἐπιβεβηκώς, τὴν μὲν δεξιάν ἀπέκρηψε χεῖρα μαχίρα, τῇ δὲ ἄριστερῃ τὸν θυρεὸν ἐκ ἀφῆκεν, ἀλλὰ τύπων εἰς τὰ πρῶτα τοὺς πολεμίους, ἀπέκρηψε πρῶτος, καὶ τὸ σκάφος ἐπέκρηψε· τὸ δὲ ἴσον, Κάσιος Σκιδιάξ, ὃς ἐν τῇ περὶ Δυρράχου μάχῃ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκ χειρὸς ἐξέμαπεν, τὸν δὲ ὠμόν ὤσῳ καὶ τὸν μηρὸν ἑτέρῳ διελθὼν, τῶν δὲ θυρεῶν βελῶν ἐκαστὸν καὶ τριακόνσια πληγὰς ἀναδεδηγμένος, ἐκάλει τοὺς πολεμίους, ὡς πῶλον δώσων ἑαυτὸν. δυνεῖν δὲ προσίόντων, τὸ μὲν ἀπέκρηψε τὸν ὠμόν τῇ μαχίρᾳ, τὸν δὲ τῶν πρῶτων πατάξας ἀπέκρηψε αὐτὸς δὲ διεσάθη, τῶν οἰκείων ἀειρόντων. ἐν δὲ Βρετανίᾳ τῶν πολεμίων εἰς τόπον ἐλώδη καὶ μεσὸν ὕδατος ἐμπέσοισι τοὺς πρῶτους ἑξαρχαίης, ἐπιβεβηκῶν, στρατιώτης Καίσαρος, αὐτὸν τὴν μάχην ἐφορῶντος, ὡσαύτως εἰς μέσους, καὶ πολλὰ καὶ περὶ πάντα τὸν λῆξιν ἀποδείξάμνος ἔργα, τοὺς μὲν ταξίαρχους ἔσωσε, τῶν βαρβάρων φυγόντων· αὐτὸς δὲ χαλεπῶς ἐπὶ πᾶσι διαβάων, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς ῥέματι τελευτῶν καὶ μόλις ἀπὸ τῶν θυρεῶν, τὰ μὲν ἰσχυρόν, τὰ δὲ βαλδύων διεπέρασεν. θαυμαζόντων δὲ τῶν περὶ τὸν Καίσαρα, καὶ μὲν χεῖρας καὶ χεραυγῆς ἀπομυτώντων, αὐτὸς δὲ μάλα κατηφῆς καὶ δεδακρυμένος προσέειπε τῶν Καίσαρι, συγγνώμην αἰτούμενος ἐπὶ τῷ πρῶτῳ τὸν θυρεόν. ἐν δὲ Λιβύῃ ναυῶν ἔχοντες οἱ περὶ Σικιπώνα Καίσαρος, ἐν ἡ Γεζένιος Πέδρον ἐπέπλετο ἑαυτοῦ ἀποδεδήγμένος, τοὺς μὲν ἄλλους ἐποιούτω λείαν, τὰ δὲ ταμίᾳ διδόναι τὴν σωτηρίαν ἔφασκεν. ὃ δὲ, εἰπὼν ὅτι τοὺς Καίσαρος στρατιώτας οὐ λαμβάνειν, ἀλλὰ διδόναι σωτηρίαν ἔθος ἐστίν, ἑαυτὸν τῶν ξίφει πατάξας, αἰείλην. τὰ δὲ τοιαῦτα λήματα καὶ τὰς φιλοπρῆμίας αὐτοῦ ἀνέδραφεν καὶ καπισκίασε Καίσαρ, πρῶτον μὲν τῶν χαρίζεσθαι καὶ πᾶσι ἀφειδῶς, εἰ δὲ κινύμενος ὅτι τὸν πλοῦτον ἐκ εἰς θυρεὸν ἰδίαν, ἐσθὲ πνασῆδου παθείας, ἐκ τῶν πολέμων ἀφαιρῶν, κρινὰ δὲ ἀθλα τῆς ἀνδραγαθίας παρ' αὐτῶν φυλασσόμενα ἀποκείτω· καὶ μέτεστιν ἐκείνῳ τοῦ πλοῦτεϊν, ὅσα τοὺς ἀξίους τῶν στρατιωτῶν δίδωσιν· ἐπέτα δὲ πρῶτα μὲν κινδύων ἐκὼν ὑφίστασθαι, πρὸς μηδὲνα δὲ τῶν πόνων ἀπαγορεύειν. ὃ μὲν οὖν φιλοκίνδανον ἐκ ἐθαύμαζον αὐτὸν διὰ τὴν φιλοπρῆμίαν· ἡ δὲ τῶν πόνων ἔσπομνη, πῶλον τὴν σῶματος δυνάμιν ἐκκαρτερῶν δοκῶντος, ἐξέπληκτον· ὅτι καὶ τὴν ἔξιν ἀνίσχους, καὶ τὴν σάρκα λαχὸς καὶ ἀπαλῶς, καὶ περὶ τὴν κεφαλὴν νοσώδης, καὶ τοὺς ἐπιληπτικῶς ἔνοχος, ἐν Κορδύβῃ πρῶτον αὐτῶν τοῦ πᾶθους (ὡς λέγεται) τοῦτου προσπεσόντος, οὐ μαλακίας ἐποίησεν τὴν ἀρρώστιαν προσέφασιν, ἀλλὰ θεραπείαν τῆς ἀρρώστιας τὴν στρατιῶν, ταῖς ἀβύτοις ὀδοποιείας, καὶ ταῖς ἀτελείαις διαίταις καὶ τῶν θυρεῶν ἀπομαχόμενος τῶν πάθῃ, καὶ ὃ σῶμα φεσυρῶν διαλάττον. ἐκοιμάτο μὲν γὰρ τοὺς πλείους ὕπνοις ἐν ὀχήμασιν ἢ φορείοις, εἰς πρῶτον τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἀπιδέμενος· ὡχεῖτο δὲ μὴ ἢ μέγαν ἐπὶ τὰ φερούμενα καὶ τὰς πόλεις καὶ τοὺς χεραυγῆς, ἐνὸς αὐτῶν συλκαθήμενου παιδὸς, τῶν ὑπογράφειν ἅμα διώκοντος εἰσομύων, ἐνὸς δὲ ἐξόπιαν ἐφεσηκῶτος στρατιώτου, ξίφος ἔχοντος. σιωπῶντος δὲ ἡλαμνεν οὕτως,

ὡς τε τὸ πρῶτον ἐξοδὸν ἀπὸ Ρώμης ποιησάμενος, ὁ δὲ αἶμος
 ἔπι τὸν Ρόδον ἐλθεῖν. ὃ μὲν οὖν ἰππὸν ἐκ παλαιοῦ
 αὐτὰράδιον (εἴησι γὰρ, εἰς τοῦτο ἵππῳ χεῖρας ἀπάγων, καὶ
 τὰ νότω περιπλέκων, ἀνὰ κράτος ἐλαμῶν τὸν ἵππον) ἐν ἑ-
 κείνῃ τῇ γρατείᾳ περιεξήσησεν, ἰππαζόμενος τὰς ἑπι-
 σολὰς ὑπερβῆναι, καὶ διὸν ὁμοῦ γράφοισιν ἄρχειν
 ὡς ὅτι Ὀππίος φησιν, καὶ πλείοσιν. λέγεται ὅτι ὁ δὲ ἔξοδος
 ματῶν τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν, Καίσαρα παρὰ τὸν μηχανήσα-
 σθαι, τὴν καὶ πρὸς ὅσον ἐντεῦθεν ὑπερ τῶν ἐπιγόντων τῶ
 χειρῶν, ἀφ' ἧς τε πλήθος ἀρχιῶν, καὶ τῆς πόλεως ὁ μέγ-
 λος, μὴ περιμένοντος. τῆς δὲ αὐτῆς τὴν διαίτην ἀκροχίας
 καὶ κείνο ποιῶνται σημείον, ὅτι τὸ δὲ πρῶτον αὐτὸν ἐν Με-
 διολαίᾳ ξένου, Οὐδέλειου Λέοντος, πρὸς αὐτὸν ἀπαρ-
 χον, καὶ μύρον αὐτῆς ἐλαίου καὶ αἰθέρος, αὐτὸς μὲν ἀφελῶς
 ἔφαθον, τοῖς ὅτι φίλοις διαχεράνοισιν ἐπέπληξεν. Ἡρκει γὰρ
 (εἴφη) ὅτι μὴ χεῖρα τοῖς ἀπαρῆσθαι. ὁ δὲ τὴν ποιῶν
 ἀρχικίαν ἐξελείχων, αὐτὸς ἐστὶν ἀρχικος. ἐν ὁδῷ δὲ ποτε
 σιωπῶντες ὑπερ χημῶνος εἰς ἑπαυλίην ἀφ' ἧς πένθος,
 ὡς ὁδὸν ὄρεν πλείον οἰκήματος ἐνὸς γλίχρωτος εἰς ἀξασθαι
 διωαμίτου, πρὸς τοῖς φίλοις εἰπὼν, ὡς τῶν μὲν ἐντίμην πα-
 ραχωρητέον εἰς τοῖς κρηπίσιν, τῶν δὲ ἀναγκῶν τοῖς ἀδνε-
 σάτοισι, Ὀππίον ἐκέλευσεν ἀναπαύσασθαι. μὲν τῶν ἄλ-
 λων αὐτὸς ἐν τῷ πρῶτῳ τῆς θύρας ἐκείθεν. ἀλλὰ γὰρ
 ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν τὸν Κελτικῶν πολέμων, πρὸς Ἑλλησπείους
 σιωπῶν καὶ Τιγυρίους, οἳ τὰς αὐτῶν δώδεκα πόλεις καὶ κά-
 μας τετρακισίας ἐμφορήσαντες, ἐχώρησαν πρὸς αὐτὸν ἀφ' ἧς
 ὑπερ Ρωμαίοις Γαλατίας, ὡς πρὸς πάλαι Κίμβροι, καὶ Τύ-
 τῶνες. οὔτε τὸν μὲν ἐκείνων ὑπερδεδέεργι δοκῶντες εἶναι,
 καὶ πλήθος ὁμαλῶς, πειράχοντα μὲν αἰπάσθαι μυριάδες
 οἷτες, εἴησι ὅτι μαχόμενοι, μιας δέουσαι. τούτων Τιγυρί-
 νοῖς μὲν ὅσον αὐτὸς, ἀλλὰ Λαβιῶνος πεμφθεῖς ὑπερ αὐτῶν,
 πρὸς τὸν Ἄραρον πρὸς αὐτὸν σιωπῶντες. Ἑλλησπείων ὅτι αὐτῶν
 πρὸς ἵνα πόλιν Φίλιον ἀρῶντι τὴν φρασίαν, καὶ ὁδὸν ἀ-
 παρδεδικήτως ἐπιθεμένων, φθάσας ἐπὶ χωρίον κερτερὸν
 κατέφυγον. καὶ ἐκεῖ σιωπαζῶν καὶ πρὸς αὐτὸν τὴν δύ-
 ναμιν, ὡς ἵππος αὐτῶν πρὸς ἧσθαι, τούτων μὲν (εἴφη) νικήσας
 χεῖρα πρὸς τὴν δίοξιν. νῦν δὲ ἵππῳ ἑπὶ τοῖς πολεμίοις,
 καὶ πρὸς ὁμήσας ἐπέβαλεν. χεῖρα ὅτι καὶ χαλεπῶς ὡ-
 σαμένους ὁ μάχμον, πρὸς τῆς ἀμάξαις καὶ τῶν χεῖρας τὸν
 πλείον ἔχον πόνον, ὅσον αὐτῶν μόνον ὑφιστάμενων ἐκεῖ καὶ
 μαχόμενων, ἀλλὰ καὶ πάντες αὐτῶν καὶ γυνῶνες ἀμυ-
 νόμηται μέχρι θανάτου, συγκατεκτόησαν, ὡς τε τὴν μά-
 χην μόλις εἰς μέσας νύκτας τελώθησαν. καλῶν ὅτι τῆς
 νίκης ἔργον κρείττον ἐπέηκεν, ὃ σιωπῶντες τοῖς ἀφ' ἧς
 γόντας ἐκ τῆς μάχης τῶν παρόντων βαρβάρων, καὶ κατὰ
 ναγκῆσθαι τὴν χεῖρα ἀναλαβεῖν ἢ ἀπέλιπον, καὶ τὰς πόλεις
 αὐτῶν διέφθησαν, ὅσων ὑπερ δέκα μυριάδας. ἔπειτα δὲ
 τῶτο, δεδιὼς μὴ τὴν χεῖρα ἐρημον ἡμορδῶν οἱ Γερμανοὶ
 ἀφ' ἧς κατὰ γῶσιν, διότι τῶν ὅτι, πρὸς Γερμανοῖς ἀν-
 τικρῶν ὑπερ Κελτικῶν ἐπολέμησεν, καὶ τοὺς βασιλέα πρὸ-
 τερον αὐτῶν Αἰόβουσον ἐν Ρώμῃ σύμμαχον πεποιημένος.
 ἀλλ' ἦσαν ἀφόρητοι τοῖς ὑπερ τοῖς αὐτῶν γείτονες, καὶ κατὰ
 εὐδὲ πρὸς ὁδόντος, ὅσον ἀν' ἐδόχου ἐπὶ τοῖς παρόσιν ἀβραμῆ-
 σιν, ἀλλὰ ἐπινομήσασθαι καὶ καθέξειν τὴν Γαλατίαν. ὅσον ὅτι τοῖς ἡγεμόνας ἀποδίδωντας, καὶ μάλιστα ὅσοι τῶν
 ἐπιφανῶν καὶ νέων αὐτῶν σιωπῶν ἦσαν, ὡς δὴ βυφῆ χεῖρα ἡμορδῶν καὶ χεῖρα ἡμορδῶν τῇ μετὰ Καίσαρος στρατείᾳ

A vt quum primo die exisset vrbe, ad Rhodanum σ-
 ctavo peruenerit. Atque equitandi quidē habuit
 ille à puero procliuē vsū. Assuefactus enim erat
 reductis retrò manibus atque in tergo complica-
 tis incitatissimè equum permittere. At illo in bel-
 lo insuper meditatus fuerat dictare inter equitan-
 dum epistolas, duobusq; simul amanuensib. suffi-
 cere, vt verò ait Oppius, etiam plutibus. Memorât
 cum praterea rationem cum amicis per literas a-
 gendi principē excogitasse Cesarem, quum collo-
 quēdi coram de rebus necessariis tempus propter
 occupationum multitudinem atque vrbis laxita-
 tem spatium non daret. Quàm autem indifferens
 fuerit circa victum, hoc indicio demonstrant, q̄
 inuitatus Mediolani ad cœnam ab hospite Vale-
 rio Leone, qui asparagū apposuerat, atque olei lo-
 co infuderat vnguentum, ipse simpliciter come-
 derit & indignantes increpauerit amicos. Satis e-
 nim erat, inquit, abstinere iis, à quibus abhorreba-
 tis: nunc eam rusticitatem qui reprehēdit, ipse est
 rusticus. Compulsus aliquando in itinere per tē-
 pestatem in hominis pauperis casam, vbi nihil ex-
 tra vnum cubiculum reperit, quod capere vix pos-
 set vnum, dixit amicis, ampla loca principibus cō-
 cedenda, necessaria debilissimis, atque Oppium
 illic iussit capere quietem, cum cæteris ipse in pro-
 tecto ianuz cubauit. Porro belloꝝ Gallicorū pri-
 mum cum Heluetiis & Tigurinis gessit. Hi oppi-
 dis suis duodecim & quadringentis vicis incensis,
 iter capiebant per Romanorum prouinciam, sic-
 ut olim Cimbri & Teutones. quibus nec cedere
 eos animo apparebat, & numero item erāt in sum-
 ma trecenta millia capitum. ex quibus arma fere-
 bant centum nonaginta millia. Horum Tigurinos
 non ipse, sed legatus eius Labienus ad Ararim a-
 mnè oppressit. Quum Heluetii ad oppidū quod-
 dam socium exercitum admouentem repente ex
 itinere adorirētur, occupauit ad locum munitum
 se recipere. quo loco contractis instructisq; co-
 piis, vbi fuit ei equus admotus. Hoc post obten-
 tam victoriam, inquit, ad confectandos hostes v-
 tar: nunc in illos pergamus. Et pedibus profectus
 incurrit in eos. Postquam pepulit longinqua &
 acri pugna armatos, plurimum laboris habuit ad
 plaustra & vallum: vbi non viri modò eum sub-
 stitere præliique sunt, sed & pueri fœminæque,
 vsque ad mortem defendentes se, concisi sunt.
 Protracta est in mediam vsque noctem pugna. In-
 signi huius victoriæ operi adiecit insignius, quod
 horum barbarorum qui ex prælio supererant plus
 centum millia, in vnum contraxerit, coegeritque
 repetere agrum quem reliquerant, & quæ incen-
 dio absumpserant, oppida. Fecit id metuens ne a-
 grum vacuum Germani transmissio Rheno inua-
 derent. Hinc cum Germanis planè pro Gallis
 bellauit, quanuis regem illorum Ariouistum an-
 tè Romæ appellauerat socium. Cæterum intole-
 rabiles erant pacatis eius vicini, apparebatque per
 occasionem præsentibus fortunis non acquietu-
 ros, verùm incurfaturos occupatuosque reli-
 quam Galliam. Quoniam verò duces vidit trepi-
 dantes, præcipuè autem quotquot ex nobilitate
 & iuuentute cum fuerant sequuti, quasi ad deli-
 cias & quæstū hac cum Cesare expeditione vsuri,

concione ad
 animi fero
 ire pericul
 barbaros ad
 Cimbri fuit
 no se imper
 ni per leg
 infecta: su
 tatis pleni
 sequi, a
 ab hostib
 ipum adie
 pe impres
 rum non vi
 expediam
 torpescen
 ticia peve
 que ammu
 ris & stre
 signa cofe
 abant. Qu
 terneret Ge
 cum torpē
 expeditio
 torum & r
 tot hōm
 micandū
 gina sept
 Rheno
 & ipolis
 fuga Rhe
 curat
 liquit
 nis in
 vincit
 appellat
 lum. In
 fucibus
 que qu
 um p
 toto bell
 hinc cum
 quibus
 accepto
 tenuiss
 totum
 uenit
 per
 totum
 p
 Occid
 ten
 uos
 u
 qu
 ten
 ten
 ten

concione aduocata facessere eos iussit, neq; cōtra animi sententiā adeo effœminatos ac molles subire periculum. Ac sola decima legione ostendit se barbaros adoriturū, neq; cum fortioribus, quàm Cimbri fuissent, dimicaturū hostibus, neque Mario se imperatorem esse deteriore. Ibi decumani per legatos ei gratias egere: at cæteræ legiones infectatæ sunt duces suos, animorumq; & alacritatis pleni eum omnes multorum dieū viam sunt sequuti, quoad viginti quinque millibus passuum ab hostibus castra posuere. Fuit Ariouisti ob hunc ipsum aduentum non nihil infra cæta ferocia. Quippe impressionē Romanorum in Germanos, quorum non videbantur substituri incursum, quia nō expectauerat, Cæsaris obstupuit audaciam, & obtorpescentem exercitum vidit. Magis insuper vaticinia percellabant illos fatiloquarum mulierū, quæ amnium vorticibus inspectis riuorumq; gyris & strepitibus notatis futura præcinebant. Hæc signa conferre antequam illuxisset noua luna veiabant. Quibus nuntiatis Cæsar, quum quiescere cerneret Germanos, optimum factu ratus est, vt cum torpētibus potius confingeret, quàm illorum expectans tempora desideret. Itaq; munimentis eorum & tumulis oppugnandis, quibus confederant, lacessit irritauitq; eos, vt cum furore ad dimicandum descenderēt. Fusos ingenti strage triginta septem millia quingentos passus vsque ad Rhenum hsequutus, campum hunc cadaueribus & spoliis eorum compleuit. Ariouistus præcepta fuga Rhenum cum paucis traiecit. Cecidisse dicuntur octoginta millia. His patratæ exercitiū reliquit in Sequanis hybernaturum, ac rebus vrbanis intentus in Galliam circumpadanā, quæ prouincia erat sue, contendit: siquidē amnis Rubico appellatus dirigit à Gallia cisalpina reliquam Italianam. Ibi sedens animos hominum captabat, confluebantq; ad eum frequentes. Largiebatur autē quæ quisque postulabat. Dimittebat omnes partim muneribus, partim spe impletos, ac reliquo toto belli tempore imprudente Pompeio inuicem hinc ciuium armis hostes domuit, hinc hostium opibus captauit & autorauit ciues. Vt verò Belgas accepit Gallorum pollentissimos, totiusq; Gallia tertiam sortitos partem rebellare, atque eos armatorum infinitas coegisse copias, confestim conuertit se eò incredibili celeritate, & socios Gallos populantibus superueniens hostibus, maximum eorum globum ignauiter præliantium fudit fugauitq; vt paludes & alta flumina ob cadauerū vim permearent Romani. Ex iis autem qui defecerāt, Oceani accola sine certamine deditiōnem fecerunt: in ferocissimos & bellicosissimos Belgarū Neruios exercitum mouit. Hi densas incolentes syluas, liberis & pecunia in vastissima sylua parte quam remotissimè ab hoste abditis, castra munitem Cæsarem, nec pugnam id temporis expectantem, sexaginta millia numero ex improviso inuaserunt, equitatum eius profligauerunt, legionis duodecimæ & septimæ circumuentæ omnes centuriones occidere. Quòd ni Cæsar rapto scuto erumpens per principes in barbaros irruisset,

A στωαζαγὰν εἰς ἐκκλησίαν, ἐκέλευσεν ἀπιέναι. καὶ μὴ κινδυνώειν πρὸς τὸν γιγνόμενον, οὕτως αἰανδρῶς καὶ μαλακῶς ἔχοντες· αὐτὸς δ' ἔφη τὸ δέκατον τάγμα μόνον παρελαβὼν ἔπι τοῖς βαρβάροις πορεύεσθαι, μήτε κρείττοσι μέλλων Κίμβρων μάχεσθαι πολέμοις, μήτε αὐτὸς ὡν Μαρίου χείρων στρατηγός. ἐκ τούτου δ' ἰδὼν δέκατον τάγμα προσβύβας ἐπεμψεν πρὸς αὐτὸν, χάριν ἔχον ὁμολογησῶντες· τὰ δ' ἄλλα τοῖς αὐτοῖς ἐκείνοις ἠγεμῖνας, ὁρμῆς δ' καὶ παρρησίας ἠρόμενοι πλήρεις ἀπόρτες ἠκολούθησαν ὁδὸν ἡμερῶν πολλῶν. ἕως ἐν δὲ κοσίοις τὴν πολέμιον σταδίοις κατεστράτεδεν. **B** σταν. ἰὼ μὲν οὖν ὁ, πικρὰ πρὸς τὴν ἔφοδον αἰτιῶν ἐτέθησαν τὸ πλῆθος δ' Ἀειόβυτου. Γερμανοὶς γὰρ ἔπι τήσασθαι Ρωμαίους ὡν ἐσφραχθέντων οὐκ ἀνέδοξεσαν ὑποστῆναι, ὁ μὲν προσεδόκησας, ἐθύμαζε τὴν Καίσαρος τέλει, καὶ τὴν στρατὸν ἐώρετο πταρῆμενον. ἐπὶ δ' ἄλλοις ἀνδρῶν ἠμβλυετα μάρτυματα τῶν ἱερῶν γυναικῶν, αἱ ποταμῶν δ' ἰσχυρῶς προσεβλέπουσαν, καὶ ῥυμάτων ἐλιγμοῖς καὶ φόβοις τεκμηρόμενοι, προσεβασίζον, οὐκ ἐώσαν μάχην τίθεσθαι πρὶν ἐπιλαίψασθαι ἰεὺς σελήνῳ. ταῦτα τὰ Καίσαρι πωθανομένη, καὶ τοῖς Γερμανοῖς ἠσυχάζοντες ὁρῶντι, καλῶς ἔχον ἔδοξε, ἀπορροίμοις οὖσιν ἀνδρῶν συμβάλλειν, μᾶλλον ἢ τῶν ἐκείνων αἰανμένων ταχυρῶν καὶ θηρόων. καὶ προσεβόλας ποιῶμενος τοῖς ἐρύμασι καὶ λόφοις ἐφ' ὧν ἐστράτεδεν, ἐξηγείανε καὶ παραύξινε καὶ βαρβάρους πρὸς ὄργην ἐξηγείανεσθαι. ἠρομένης δ' ἡμέρας ἔσπευσε αὐτοῖς, ὅτι σταδίοις τετρακοσίοις ἀρχὴ τῆς Ρήνου διώξας, κατέπλησε τὸ πρὸ νεκρῶν δ' πεδῶν καὶ λαφύρων. Ἀειόβυτος δ' φθάσας μετ' ὀλίγων, διεπέρεσε τὸν Ρήνον. Σφισθῶν δ' νεκρῶν, μυριάδας ὀκτὼ γενέσθαι λέγουσι. ταῦτα διαπραξαμένους, τὴν μὲν διώξασθαι ἐν Σηκουάνοις ἀπέλεγε δὲ χερσὶ μάσασθαι, αὐτὸς δ' τοῖς **D** ἐν Ρώμῃ προσέχον βουλόμενος, εἰς τὴν πρὸ Γάδου Γαλαθίαν κατέβη, τὴν αὐτῆς δεδομένης ἐπαρχίας ἔσταν. ὁ γὰρ καλῶμενος Ρήνου ποταμὸς ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς Ἀλπεσι Κελτικῆς οὐκ εἶσι τὴν ἰταλίαν. ἐν ταῦτα κατ' ἡμέρας ἐδημαζήσας πολλῶν πρὸς αὐτὸν ἀφικνεμένων, διδοὺς ἄνεκτος δεηθείη καὶ πρὸς ἀποπέμπων, τὰ μὲν ἔχοντες ἔδη παρ' αὐτῶν τὰ δ' ἐλπίζοντες. καὶ πρὸς τὸν ἄλλον δὲ πρὸ τῆς στρατείας χρόνον ἐλάθανε τὸν Πομπηϊὸν ἐν μέρει νῦν μὲν τοῖς πολέμοις τοῖς πολιτῶν ὕπλοις καὶ ἀσπασίμοις, νῦν δ' τοῖς ἀπὸ τῶν πολέμων χερσὶν αἰρῶν τοῖς πολιτῶν καὶ χειροῦμενος. ἐπεὶ δ' ἡ Βέλγας ἠκούσε δυνατωτάτους Κελτῶν, καὶ τὴν πρὸ τῆς ἀπάσης τῆς Κελτικῆς νεμομένους, ἀφασάναι, πολλὰς δὴ πῖνας μυριάδας ἐνόπων ἀνδρῶν ἠδ' ἄρσενος, ἐπιστρέψας ἄνεκτος ἐχώρησε τὰς πολλῶν καὶ πορτοῖσι τοῖς συμμάχοις Γαλαθῶν ἐπιπεσῶν τοῖς πολέμοις, τοῖς μὲν ἀδουσαῖσι καὶ πλείστοις ἀγροῦς ἀγωνισαμένους βεβαίως διεσφισθῆναι, ὥστε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς βαθεῖς τοῖς Ρωμαίοις νεκρῶν πλήθῃ στρατοῦς ἠρέσθαι. τῶν δ' ἀποστάντων, οἱ μὲν παρωκεαῖοι πρὸς τὴν ἀμαχίαν προσεχώρησαν· ἐπὶ δ' τοῖς ἀγροῦσι καὶ μαχρωπῶν τῶν τῆδε Νερβίως ἐστράτευ **F** σεν, οὐδ' εἰς συμμηγῆς δρυμοὺς κατακίηνοι, ἠρεῖς δ' καὶ κτήσας ἐν τῇ βυθῶ τῆς ὕλης ἀπωπάτω ἡμέροι τῶν πολέμων, αὐτοὶ τὰ Καίσαρι ποιουμένων χάρις, καὶ μὴ προσδοκῶν τῶν μάχην, ἐξακισμῶν δ' πλῆθος ὄντες, ἀφινδῶς προσέπεσον· καὶ τοῖς μὲν ἵππεῖς ἐπέσαντο, τῶν δὲ ἰσχυρῶν δ' δωδέκατον καὶ δ' ἔδομον περὶ ἄρσενος, ἀπόρτας ἀπέκτειναν τοῖς ταξίαρχοις. εἰ δὲ μὴ Καίσαρ ἀρπάζας τὸν θυρεὸν, καὶ διασχὼν τὴν πρὸ αὐτῆς μαχρωμῶν, ἐπέβαλε τοῖς βαρβάροις,

καὶ ἀπὸ τῶν ἀκρῶν τῶν δωδέκατον κινδυνώοντος αὐτοῦ κατέ-
 δραμε καὶ διέφυγε τὰς τάξεις τῶν πολεμίων, ὅσοις αὐτὸν δόκει
 παρῆναι. καὶ τῆς Καίσαρος πόλεμος τῆς λεγομένης ὑπερ-
 δυνάμιν μάχην ἀγωνισάμενοι, βέπονται μὲν οὐδὲ ὡς τοῖς
 Νερβίοις, καὶ ἀκρόποσι τῶν ἀμυμονίων. πεντακῆσιοι γὰρ ἀ-
 πὸ μυριάδων ἐξ ἑσθῆναι λέγονται, βελούται δὲ βεῖς ἀπὸ τε-
 τραπεσίων. ταῦτα ἡ σύγκλητος πυθόμενη, πεντακῆδεκα ἡμέ-
 ρας ἐψηφίσασθαι θεοῖς, καὶ ἀρξάντων ἐορτάζοντες, ὅσας
 ἐπὶ ὁδοῖς αὐτῆς ἐπέτερον. καὶ γὰρ ὁ κίνδυνος ἐφαίη μέγας,
 ἐθῶν ἅμα ποσούτων ἀναρραγῶν, καὶ τὸ νίκημα λαμ-
 πρύτερον, ὅτι Καίσαρ ἰὺ ὀνικῶν, ἢ πρὸς ἐκείνους ἔνοια τῶν Β
 πολλῶν ἐποίει. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ θεμέλιος τὰς τῆς Γαλατίας,
 πάλιν ἐπὶ τοῖς περὶ Γάδρον χωρίοις διεχείμαζε, συσκα-
 ζόμενος τὴν πόλιν. οὐ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχαίας ἀρξάντες ἐλ-
 λοντες ἐκείνους χεῖρῶν ἤρην, καὶ τοῖς παρῆναι χεῖρῶν
 ἀφ᾽ ἐφείσαντες τὸν δῆμον ἀνηρρότου, καὶ πρὸ ἐπὶ ἐπι-
 λον ὁ τῆς ἐκείνου δυνάμιν αὐτῶν ἐμελλεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπι-
 φανεστάτων ἀνδρῶν καὶ μεγίστων οἱ πλείστοι συνηλθον πρὸς
 αὐτὸν εἰς Λούδιον, Πομπηίους τε καὶ Κράσσους, καὶ Ἀπίπιος ὁ
 τῆς Σαρδόνος ἡγεμῶν, καὶ Νέπτιος ὁ τῆς Ἰβηρίας ἀνθύπατος.
 ὥστε ῥαβδόχους μὲν ἐκείνους εἶχον ἡμέρας, σύγκλητος δὲ
 τῶν πλείονας ἢ ἀφ᾽ ἐφείσαν. βουλὴν δὲ θεμέλιος διεκείθησαν.
 ὅτι τούτοις ἔδει Πομπηίου μὲν καὶ Κράσσου ὑπάτους ἀπο-
 δήξασθαι. Καίσαρ δὲ χεῖρῶν καὶ πεντακῆσιν ἄλλω ἐπι-
 μερήσειεν ἡ στρατηγίας. ὁ καὶ τῶν ἀρξάντων ἐφαίμετο τοῖς
 νοῦν ἔχουσιν. οἱ γὰρ τῶν αὐτῶν χεῖρῶν τῶν Καίσαρος
 λαμβάνοντες, ὡς οὐκ ἔχοντι διδόναι τῆ βουλὴν ἐπειθον, μάλ-
 λον δὲ ἠνάγκασον ἐπιτρέψασθαι οἱς ἐψηφίσαντο, Κάτωνος μὲν
 οὐ παρέχοντος. (ἐπίτηδες γὰρ αὐτὸν εἰς Κύπρον ἀπεδιοπομ-
 πήσαντο) Φαωνίου δὲ, ὅς ἑω ζήλωτος Κάτωνος, ὡς οὐδὲν ἐ-
 πέρανεν ἀντιλέγων, ἄλλοι μὲν δὲ ἀλλομένου δὲ ἡγεμῶν, καὶ βοῶντες εἰς D
 τὸ πλῆθος ἀλλὰ πρὸς ἐφείσαν ὅσοις, τῶν μὲν Πομπηίου ἀδου-
 μένων καὶ Κράσσου οἱ τῶν πλείστοι, Καίσαρ καὶ χεῖρῶν, καὶ
 πρὸς τὰς ἀπ᾽ ἐκείνους ζῶντες ἐλπίδας, ἡσύχασον. βραχίονος
 δὲ αὐτῶν ὁ Καίσαρ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κελτικῇ δυνάμει, πολὺν
 καὶ ἀλαβασταίει πόλεμον ἐν τῇ χώρᾳ, δύο Γερμανικῶν ἐ-
 θῶν μεγάλων ἐπὶ καὶ ἀκρόποσι τῆς ἀπ᾽ τῆς Ρῆνον ἀφ᾽ ἐφεί-
 κῶν, οἱς ἑκάστη καλοῦσι τοῖς ἑτέροις, τοῖς δὲ Τεντερίδας.
 καὶ τῶν πρὸς τούτοις ἡγεμῶν μάχης ὁ μὲν Καίσαρ ἐν
 ταῖς ἐφημερίαις γέγραπεν ὡς οἱ βαρβαροὶ ἀφ᾽ ἐφείσαντο
 πρὸς αὐτὸν ἐν ἀπ᾽ ἐφείσαν, ἐπιθῶντο καὶ ὄδον, καὶ ἀφ᾽ ἐφείσαν
 ἐφείσαντο τοῖς αὐτῶν πεντακῆσιν ὄντας ἰππεῖς ὀκτακῆσιν
 τοῖς ἐκείνων μὴ ποροδοκῶντας· εἶτα πέμψαν ἑτέροις πρὸς
 αὐτὸν αὐτῶν ἄπ᾽ ἐφείσαν. οἱς καταχρῶν ἐπαλάροιο τοῖς
 βαρβάροις τῶν ἐφείσαν, τῶν πρὸς οὕτως ἀπίστους καὶ ἀφ᾽ ἐφεί-
 σαντοῖς πίστιν, ἀφ᾽ ἐφείσαν ἡγεμῶν. Γανύσιος δὲ λέγει Κάτω-
 να, τῶν βελῆς ἐπὶ τῇ νικῇ ἐψηφισμένης ἐορτῆς καὶ θυσίας, ἀπο-
 φήσασθαι γράμμι, ὡς ἐκδοτέον ἐστὶ τῶν Καίσαρος τοῖς βαρ-
 βάροις ἀφοσιωμένοις τῶν ἀπ᾽ ἐφείσαν ὑπερῶν τῆς πόλεως, καὶ
 τῶν ἀπ᾽ ἐφείσαν εἰς τὸν αἶπρον βέποντας. τῶν δὲ ἀφ᾽ ἐφείσαν, αἱ μὲν κα-
 τακρίπτουσι, πεντακῆσιν μυριάδες ἦσαν· ὀλίγες δὲ τοῖς F
 ἀπ᾽ ἐφείσαν αὐτῶν ὑπεδέξαντο Σέγαμβροι, Γερμανικῶν
 ἔθνος. καὶ ταῦτα λαβὼν ἀγῆσθαι πρὸς αὐτοῖς ὁ Καίσαρ, ἀλλῶς δὲ
 ἀφ᾽ ἐφείσαν τὸν Ρῆνον, ἐρεφύρου, πλάτος τε πολὺν ὄντα, καὶ
 ἐκείνους τῶν πρὸς μάλιστα πλημμυροῦντα, καὶ βαχῶν καὶ
 ῥοῶν, καὶ τοῖς καταφερομένοις ἐπὶ ἐφείσαν καὶ ἐφείσαν τῶν
 ἐφείσαν τῶν ἐφείσαν τῶν ἐφείσαν τῶν ἐφείσαν τῶν ἐφείσαν

atque ex vertice montis duodecima legio ad peri-
 culum eius decurrisset ac dissipasset hostium or-
 dines, neminem apparebat super futurum fuisse.
 Nunc quavis ob Caesaris audaciam contende-
 runt in hoc conflictu supra vires, ne sic quidem a-
 uertere Neruios, sed pugnantes contrucidauere:
 Siquidem ex LX millibus ferunt quingentos tantum
 incolumes euasisse, & senatores ex quadringentis
 tres. His senatus nuntiatis in dies xv quot ob nullam
 ante victoriam supplicationem decreuit. Nam & periculum
 videbatur ingens tot simul conspirantibus gentibus,
 & victoriam clariorem, quod victor esset Caesar,
 fauor efficiebat in illum plebis. Etenim Caesar rebus
 in Gallia compositis, iterum in Gallia circumpadana
 hybernauit occupans ciuitatem. Neque enim candidari
 modò, qui illum habebant præbitorem, redimebantque
 accepta ab eo pecunia populi suffragia, designabantur,
 atque omnia ad opes amplificandas illius agebant,
 verum etiam ex clarissimis & summis viris Lucam,
 plerique ad eum conuenere, Pompeius, Crassus,
 Sardiniae prætor Appius, & Nepos Hispaniae
 proconsul. Fuere lictores illic cxx, senatores amplius
 ducenti. Postquam cõsultationem transegerunt,
 digressi sunt. Conuenit ibi, ut Pompeius & Crassus
 consules fierent. Hi Caesari stipendium atque in
 alterum quinquennium prouinciam suam decernerent.
 Quae res visa sanis absurdissima est. Quippe qui
 tantum argenti capiebat à Caesare, hi senatui, ut
 quasi inopi daret, consuabant, imò verò compellebant
 suis ingemiscens decretis. Cato absens erat, quem
 commodum ablegauerant in Cyprum. Fauonius verò,
 quem mulus erat Catonis, vbi nihil profecit
 contradicendo, foras profiliens ad plebem vociferatus
 est. At surdæ omnium erant aures, quod pars
 Pompeii & Crassi verecundiam haberent, plerique
 verò inferuientes Caesari atque ex spe ab illo
 proposita suspensi conuiescerent. Porro regressus
 Caesar in Galliam ad exercitum, offendit ibi
 ingens bellum. Gentes enim Germanorum duæ,
 numerosæ Rhenum modò ad agrum petendum
 transierant, alteros Vsiptes, Tenchteros
 alteros vocant. De conflictu cum his commisso
 scribit in commentariis Caesar barbaros missis
 ad se legatis ex itinere se per inducias adortos,
 ita equitatum suum ad quinque millia octingentis
 ipsorum pepulisse. Inde alios denuò imposturæ
 causa legasse. Quibus cõprehensus exercitum se
 in barbaros duxisse, fidem seruare tam perfidis
 & fœdifragis amentiam ratus. Canusius Catonem
 narrat decernente victoriæ causa supplicationem
 senatu pro sententia dixisse, Caesarem barbaris
 dedendum ad expiandum à violato iure gentium
 ciuitatem, & ad piaculum in aurore verendum.
 Caesi ex illis qui Rhenum transierat quadringenta
 millia. Paucos ex fuga Sicambri gens Germanica
 receperet. Hoc arrepto contra eos prætextu
 Caesar, reuera gloriæ cupidus, atque ut primus
 mortalium exercitum Rhenum traduceret, amnem
 ponte iunxit latissimum, qui eo in traiectu
 laxissime diffundit se, asperque est & torrens,
 truncisque & materia, quæ deuehebat, concutiebat
 atque conuellebat pontis fulcimenta.

Verum ha
 fumum
 rindam
 fidem ob
 abolutur
 fastiner
 tiffimi G
 syluestre
 poli Rom
 u dies
 At expe
 cia. P
 dicit, ac
 bellum ibi
 magnitud
 quæ præb
 quali nom
 existenti
 extra vi
 hinc infu
 q̄ prælis
 plebant.
 esset, ab
 nifq; no
 itum be
 imposu
 fendit
 mittent
 Extin
 ipsum
 luctus
 in pac
 temp
 non
 vbi fun
 erum o
 necessa
 re petu
 Gallia
 berna
 na. Max
 ce Amb
 delecte
 millib
 fucit
 vrb
 allan
 uent
 tum acc
 ronem
 fuorum
 obtrun
 loca
 pa. Ibi
 vallum
 tione im
 uerata
 conuad
 Calam
 quæ præ
 vna
 qm
 dicit
 qm
 quæ præ
 vna
 qm

Verum hæc sub publicis ingentibus projectis in medio
flumine defixis excipiens, irrudentemque in pontem
vandarum impetum leniens, quæ excederet omnem
fidem ostendit spectaculum, diebus decem pontem
absolutum. Transmissis exercitu quum occurrere
sustineret nemo, sed etiam recepissent se præstan-
tissimi Germanorum Suevi in conualles altas &
sylvestres, fœdatis hostium agris, fidisque sociis po-
puli Romani confirmatis, postquam duodecimi-
ti dies in Germania egit, in Galliam est regressus.
At expeditio eius in Britanniam nobilis fuit auda-
cia. Primus enim classem Oceano occidentali in-
duxit, accitoque per mare Atlanticum exercitu ad
bellum ibi faciendum nauigauit. Illam autem quæ
magnitudinis causa credebatur insulam nemo, &
quæ præbuit scriptoribus permultis controuersia,
quasi nomen tantum & fabula nusquam visæ neque
existentis ficta esset, subigere aggressus, promouit
extra urbem terræ Romanum imperium. Bis in
hanc insulam ex opposita transiit Gallia, crebris-
que præliis fatigauit hostes magis quam suos locu-
pletavit. Quum enim prædam, quæ operæpretiū
esset, ab hominibus duram vitam agentibus ege-
nisque non posset parare, non qualem cupiebat ex-
itum bello imposuit, sed obsidibus à rege acceptis,
impositoque tributo excessit in insula. Tunc literas of-
fendit ab urbanis amicis missas, quæ ad eum trans-
mittendæ erant. Ex his de morte filia cognoscit.
Extincta fuit apud Pompeium ex partu, magnisque
ipsam Pompeium, magnus Cæsarem occupauit
luctus. Amici verò eorum exanimati sunt, quæ quæ
in pace & concordia egrotantem alias continebat
remp. esset retexta necessitudo. Etenim partus mox
non multis diebus. matri superstes decessit. Iulia in-
uitis tribunus populus in campum Martium extulit,
ubi funerata & humata est. At quum Cæsar ex-
ercitum ob nimiam iam multitudinem diuisisset
necessario in multa hyberna, atque Italiam suo mo-
re petiuisset, omnis de integro conflagrauit bello
Gallia. Ingentes exercitus, circumuolitantes hy-
berna iuerunt excisus & adorti sunt castra Roma-
na. Maxima manus & validissima rebellantium du-
ce Ambiorige Cottam & Titurium cum exercitu
deleuere. Legionem, cui Q. Cicero præerat, LX
millibus militum arte obsederunt oppugnaueruntque,
sauciusque omnibus atque animi alacritate magis quam
viribus propugnantibus pene expugnauerunt. His
allatis agens Cæsar in longinquis, raptim eo se con-
uertit, contractisque in totum septem millibus mili-
tum accelerauit ad eximendum obsidione Cicero-
nem. Non fefellit obsidentes, sed contempta
suorum paucitate processerunt obuiam quasi eum
obtriturum. Ille ludificans eos cedit perpetuo, dum
loca idonea pugnanti paucis contra multos occu-
pat. Ibi castra munit, suos omni pugna abstinet:
vallum altius educi, portas obstrui timoris simula-
tione imperat, id agens ut contemnantur sui, quo-
uisque castra dispersa ex ferocia ponentes infesto ex-
ercitu adortus fudit & magna ex parte deleuit. Hoc
Gallorum defectiones magna ex parte compressit,
atque ipse hyeme circumquaque obiens acriterque res
nouas molientibus intendens. Ad hæc ex Italia in lo-
cum amissorum venerunt ad eum tres legiones.

A δὲ τὰ πάντα περὶ τῶν ἐξ ὕλων μεγάλων ἀφ' ἧς τὸ πόρος κα-
ταπεπηγῶτων ἀναδέχοντο, καὶ γαλιωσάσας ὁ πόρος πῆλιν
ῥόμα πάλιν ἐξ ἠμερῶν, πέντε πάσης ἡμέρας κρείττον ἐπέδει-
ξατο, τὴν γέφυραν ἡμέρας δέκα σιωπεύειν. ὡραϊώ-
σας ἢ τὴν δὴ δῶαμιν, ὁ δὲ πόρος ὑπερῆλθεν ἡμερῶν, ἀλλὰ
καὶ τὴν ἡγεμονικῶτάτων τῶν Γερμανικῶν Σουήτων εἰς βαθεῖς
καὶ ὑλῶδεις ἀλάνας ἀνασκάδατο, πυρπολήσας μὲν
τὴν τῶν πολεμίων, θαρρῆως δὲ τοὺς αἰετὰ Ρωμαίων ἀ-
παζομένους, ἀνεχώρησεν αὐτὸς εἰς τὴν Γαλατίαν, εἰς ἧν ἑὶν
δεύσας ἡμέρας ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀφ' ἧς ἀπέβη. ἢ δὲ ἐπὶ
τοῖς Βρετανοῖς στρατεία τὴν μὲν πόλιν εἰχεν ὀνομασθῆναι
(ὡρῶν γὰρ εἰς τὸν Ἐσπερίον ὠκεανὸν ἐπέβη σὺν τῷ, καὶ ἀφ' ἧς
τὴν Ἀτλαντὶδος θαλάσσης, στρατὸν ἐπὶ πόλεμον κημιζῶν ἐ-
πλάσθη καὶ νῆσον ἀπισυμένῃν ὑπερῆλθεν, καὶ πολλῶν
εἶναι παμπόλλοις συσχεφέναι ὡραϊώσασαι, ὡς ὄνομα καὶ
λόγος οὐκ ἠνομήσας ὅσδ' οὐσὶς πέπλασται, κατὰ τὴν ἑπι-
τήμιον, ὡραϊώσασαι ἐξ ὧν τὸ οἰκουμένῃ τῇ Ρωμαίων ἡγεμο-
νίαν) εἰς τὴν ἀπὸ τῶν εἰς τὴν νῆσον ὅκ τῆς ἀντιπέρας Γα-
λατίας, καὶ μάχης πολλῆς κακῶσας τοὺς πολεμίους, μάλ-
λον ἢ τοῖς ἰδίοις ὠφελήσας, (οὐδὲν γὰρ ὅ, πὶ καὶ λαβεῖν ἡ ἀ-
ξίον ἀπὸ ἀνδραγαθῶν κακῶσασαι καὶ πενήτων) οὐκ ὅτι ἐβούλετο
πολέμου τέλος ἐπέβηκεν, ἀλλ' ὁμήρους λαβῶν ὡραϊώσασαι
σιλῆως, καὶ τὰς ἀλάνας φέροντες, ἀπῆλθεν ὅκ τῆς νῆσου καὶ κα-
ταλαβῶσασαι ἡμερῶν μελλόντα ἀφ' ἧς ἀπέβη πρὸς αὐτὸν,
ἀπὸ τῶν εἰς τὴν Ρώμην φίλων, δηλοῦντα τὴν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς
τελευτήν· (τελευτῶν τῆς ἡμέρας τῆς Πομπηίου) καὶ μέ-
γα μὲν αὐτὸν ἐξέπλησεν, μέγα ἢ Κάσσερα πένθος· οἱ δὲ
φίλοι σιωπεύειν ἤθισαν, ὡς τῆς εἰρήνης καὶ ὁμοιοῦς πάλιν
νοσοῦσαν τὴν πολιτείαν φυλασσούσης οἰκειότητος λελυμένης.
καὶ γὰρ ὁ βρέφος ὄνητος, οὐ πολλὰς ἡμέρας μὲν τὴν μητέρα
ἀφ' ἧς ἤσαν, ἐπελάθησεν. τὴν μὲν Ἰουλίαν βία τὴν δὴ μαρ-
των ἑραμύρον ὁ πλῆθος, εἰς τὸ Ἀρείον ἕως πεδίον, κακῶν
κηδευθεῖσα κηδεύει. τῆς ἢ Κάσσερα μεγάλην ἠδὲ τὴν δὴ δῶαμιν
ἔσαν εἰς πολλὰ κατ' ἀνάγκην χημιάσασαι διεδοίχθη, αὐτῶν δὲ
πρὸς τὴν Ἰταλίαν (ὡς ἀφ' ἧς) ἑραμύρον, πόρτα μὲν
αὐτῆς ἀεὶ ῥήνυτο τὰ τῶν Γαλατῶν, καὶ στρατοὶ μεγάλοι πε-
σιόντες, ἐξέκλιον τὰ χημιάσασαι, καὶ ὡραϊώσασαι τοὺς χα-
ρακῶσασαι τοὺς Ρωμαίων· οἱ δὲ πλείστοι καὶ κημιάσασαι τῶν ἀ-
ποστάντων μετὰ Ἀβείρηρος Κότταν μὲν αὐτῶν στρατοπέδῳ
καὶ Τηγύριον διέφθειραν· ὁ δὲ ὑπερῆλθεν Κικέρωνι τὰ γέ-
μιστον ἐξ ὡραϊώσασαι ἐπολιόρχεω, καὶ μικρὸν ἀπέλι-
πον ἠρκεῖναι καὶ κημιάσασαι, σιωπεύειν ἀπὸ τῶν, καὶ πα-
ρα τὴν δῶαμιν ὑπερῆλθεν ἀμυνομένην. ὡς δὲ ἠγγέλη
τὰ πάντα τῷ Κάσσει μακρὸν ὄντι, ὡραϊώσασαι ἐπιτρέψασαι καὶ
σιμαγαλῶν ἐπὶ κημιάσασαι τοὺς συμπόρους, ἠπέγειτο τὸν
Κικέρωνα τῆς πολιορκίας ἐξ ἡραμύρον. τοὺς δὲ πολιορκου-
σας ὅκ ἐλάθειν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν, ὡς ἀναρπασόμενοι, τῆς ὁ-
λιότητος κατεφρονήσαντες, κακῶν ἐξ ἡραμύρον ὑπέφειραν
αἰετὰ, καὶ ὡραϊώσασαι ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς πολλοὺς
μαρμαρῶν μετ' ὀλίγων, φερούμεναι στρατοπέδον καὶ μάχης
ἔχε τοὺς αὐτῶν πάσης, ἀναγαγεῖν ἢ τὸν χημιάσασαι καὶ τῶν
πόρος ἀνοικθόμεν ὡς δεδιδυκῶσασαι ἡ ἀναγκῆ, κατὰ φρονη-
σασαι

Δύω στρατηγῶν· μέγιστος οὐκ ἀποσείδῃ ὑπερῆλθεν ἀφ' ἧς βάλλοντες ἐπέβησαν ἐπέβησαν, καὶ πολλοὺς αὐτῶν διέ-
φθειρε. τῶν τῶν πολλὰς ἀποσείδῃ τῶν εἰς τὴν Γαλατίαν κατεπέβη, καὶ τῶν χημιάσασαι αὐτῶν ἐπιφοιτῶν τε πρὸς
παχῶσασαι καὶ ὡραϊώσασαι ὅς ἔως τοῖς νεωτερισμοῖς. καὶ γὰρ ἦκεν ἐξ Ἰταλίας αἰετὰ τῶν ἀπολωλότων αὐτῶν τρία τάγματα,

Γομήπιου μὲν ἐκ τῆς ὑφ' αὐτῆς δύο χρεῖσας, ἐν ᾗ νεο-
 σύλληκτον ἐκ τῆς παλαιᾶς Παδδον Γαλατίας. πόρρω δὲ βούτων,
 ἀπ' ἀλμυρῶν καὶ ἀβλαβημένων κρύφα καὶ νεμόμενοι Διὰ τῆς
 δωματωτάτων ἀνδρῶν, ἐπὶ τοῖς μαχιμοτάτοις γένεσιν ἄρ-
 χαί, τῶν μεγίστου καὶ κινδύου δεσάτου τῆς ἐκεῖ πολέμων ἀν-
 φαίνοντο βρωθεῖσαι, πολλὴ μὲν ἡλικία καὶ πολλὰ χροθῆν ὄπλοις
 ἀδραστεῖσι, μεγάλοι δὲ πλούτοις εἰς ταῦτο σιωπερῶς,
 ἰσχυραῖς δὲ πόλεσι, δεσμοβόλοις δὲ χώραις· τότε δὲ χερμάνος
 ὄρα, πάρισι ποταμῶν καὶ νεφέαις ἀποκεκρυμμένοι δρυ-
 μοὶ, καὶ πεδία χερμάρροις ἐπιλεημοσμένα· καὶ πῆ μὲν ἀ-
 τέκμηροι βάρη χιόνας ἀβραποί, πῆ δὲ δὲ ἐλαδὸν καὶ βρόματων
 Β παλαιὰ ἐπομένω ἀσφαλεία πολλῆ τῆς πορείας· περὶ τὰ σιν ἐ-
 δοκίω ἀεπχεῖρησ Κασσαί τὰ τῆς ἀφισαμένων ποιεῖν. ἀ-
 φεισῆκει μὲν οὖν πολλά φόλα· φορημα δὲ ἦσαν Ἀρβέν-
 νοὶ καὶ Κάρνουθιοί. δὲ δὲ σύμπαν ἀρεταῖς κέρτος εἶχε τοῦ
 πολέμου Οὐέρχουτῶν, οὗ τὸν πατέρα Γαλαταί, τυραννίδα
 δουκῶτα παρθεῖν, ἀπέκτενας. δὲ δὲ οὖν εἰς πολλὰ διελὼν
 τὴν δυνάμιν μέρη, καὶ πολλοὺς ἐπισησας ἡγεμόνας, ἀκείουτο τὴν
 πέριξ ἀπασαν ἀχέει τὸν ἄδραν κελκίμενων· Διὰ
 νοοῦ μέρος ἤδη τῆς ἐν Ρώμη στωισαμένων ἐπὶ Κασσαί,
 σύμπασαι ἐγένοντο πολέμου Γαλαταί. ὄπαρ εἰ μίκερὸν ὕψε-
 ρον ἐπαρξε, Κασσαί εἰς τὴν ἐμφύλιον ἐμπεσοῦτος πόλεμον,
 ἐκ ἀἐλαφροτέροι τὸν Κίμβρικῶν ἐκείνων φόβοι τῶν Ἰτα-
 λία κέρτος. νύτῃ δὲ ὄπασι μὲν ἀεῖσα χρεῖσας δοκῶν τοῖς
 παρῶς πόλεμον, μάλιστ' ἀχέρῃ, πεφυκῶς Κασσαί, ἀ-
 μα τὰ πύδαται τὴν ἀπασαν, ἀρεσ ἐχώρη τῆς αὐτῆς ὁδοῖς
 ἀεὶ διήλθε· καὶ βία καὶ τάχῃ τῆς πορείας Διὰ τὸ σούτε χερ-
 μάνος, ἐπὶ δὲ χερμάνος τοῖς βαρβάρους, ὡς ἀμαχος αὐτῆς καὶ
 ἀηπῆτος ἐπεισε κρατός. ὄπου γὰρ ἀχέρον ἡ γεραμματοφόρον
 χρεῖσας παρ' αὐτὴν χροθῆν πολλῶν ἀπίσον, ἐπὶ ταῦτα μὲν
 πάσις ἐπαρῆτο τῆς κρατίας, ἀμα χόρας λυμηνόμενος αὐ-
 τῆς καὶ ἐκκέρτων τὰ χωρία, καὶ ἀρεφρομέρος πόλεις, ἀνα-
 λαμβάνων τοῖς μέσασθενέτοις· μέχρη καὶ δὲ τῆς ἑδύων
 ἕθνος ἐξεπολεμώθη παρῶς αὐτὸν, οἱ τὸν ἄλλον χροθῆν ἀ-
 δελφοῖς ἀναγρῶσαντες αὐτοῖς Ρωμαίων, καὶ ἡμιόμοροι
 Διὰ παρῶς, τότε δὲ τοῖς ἀπασαν παρῶς χροθῆν, πολλῶν
 τῆ Κασσαίς κρατία παρῶς ἡσασαν ἀθυμία. διὸ παρ καὶ κινῆσας
 ἐκείθεν ἀρεβῶλε τὰ Διήλων, βουλόμενος ἀφασαι
 τῆς Σικυραίων, φίλων ὄντων καὶ παρῶς κέρτων τῆς Ἰτα-
 λίας, παρῶς τῶν ἄλλων Γαλαταί. ἐπὶ ταῦτα δὲ αὐτῆς τῆς πο-
 λεμίων ἐπιπεσοῦτων, καὶ παρῶς κέρτων μύεσι πολλῶν, Ε
 ὀρμησας Διὰ γωνίσαται, τοῖς μὲν ἄλλοις καὶ ἀπολεμῶν ε-
 κέρτῃσε, χροθῆν πολλῶν καὶ φόβω καὶ ἀβλασταμένων τοῖς βαρ-
 βάρους· ἐδοξε δὲ κατ' ἀρεχῶς πικρῶ σαλιῶν, καὶ ἀκέρτου-
 σιν Ἀρουβίωσι ξιφίδιον παρῶς ἱερῶ κρεμάμενον, ὡς δὲ Κασ-
 σῶρος ἀφουρον. ὄθασαμένους αὐτὸς ἕρερον, ἐμειδίασε, καὶ τῆς
 φίλων καὶ χροθῆν κελκίοντων, ἐκ εἶασεν, ἱερὸν ἡγεμόνος. οὐ
 μὲν ἄλλὰ τότε τὴν ἀφουροντων εἰ πληροῖ μὲν τῶν βασιλέως
 εἰς πόλιν Ἀλυσίαν ἀφουρον, καὶ πολιορκουῦν τῶν Κασ-
 σῶρει, δοκῶσαι ἀπάλων ἐπὶ, μέγρη τε τειχῶν καὶ πληρῆ τῶν
 ἀπομαχρόμων, ἐπιπέσει περὶ τὸν ἀστρον μεῖζων κίν-
 δυμος ἐξώθεν. ὄγδ' ἡ ἐν Γαλατία κέρτῃσιν ἀπὸ τῆς ἐθῶν
 ἀδραστεῖν ὄπλοις, ἡκρον ἐπὶ τῶν Ἀλυσίαν τειχῶντα μύ-
 ειάδες· ἀεὶ δὲ ἐν αὐτῇ τῆς μαχομένων ἐκ ἐλάπρονες ἦσαν ἐπὶ τῶν κέρτων
 πυρῶ Κασσαί κατὰ κέρτων καὶ πολιορκουμένων, ἀπῶν ἀπῶν διὰ τῆς
 τοῦ τειχῶ ἀρεβῶσαι, δὲ μὲν παρῶς τὴν πόλιν,
 δὲ δὲ ἀπῶ

Commodauit ei de suis Pompeius duas, tertia no-
 uella fuit in Gallia circumpadana conscripta. In-
 terim in locis longinquis seminata in occulto &
 serpentina per potentissimos bellicosissimis in gen-
 tibus viros principia eruperunt belli omnium illic
 maximi periculosisimiq; magno iuuentutis flore
 succincta, armis vndiq; contractis, collata in cō-
 mune ingenti pecunia, validis oppidis & asperis
 locis, tunc tempestate brumali flumina congelata,
 obreata niue syluæ, torrentibus stagnantes cam-
 pi, hinc altitudine niuis oculos fallentes semitæ,
 hinc per paludes & flumina super ripas effusa ad-
 modum cæcæ viæ nullum profus videbantur ag-
 grediendi rebelles relinquere Cæsari locū. Natio-
 nes desciuerant multæ. Summa autoritas penes
 Aruernos & Carnutes erat: imperium omne de-
 tulerat ad Vercingentorigem. cuius patrem, quod
 affectata tyrannidis esset suspectus, interfecerant
 Galli. Hic in plures manus dissectis copiis, multif-
 que impositis ducibus, regionem omnem circumic-
 ctam vsque ad eos qui vergunt ad Ararim amnem
 institit adscissere, deliberans ciuitate Romanam iam
 in Cæsarem cōspirante omnem bello inflammare
 Galliam. Quod si paulo post Cæsare bello ciuili
 implicato instituisset, terrores Cimbricis illis Ita-
 liam nihilo inuasissent leuiores. Nunc optimè o-
 mnibus ad bellum visus, imprimis tempore, do-
 ctus Cæsar uti, simulatque defectionem cognouit,
 iisdem quibus profectus fuerat viis duxit, impetu-
 que ac celeritate itineris per tantam hyemem o-
 stendit barbaris inexuperabilem ipsos petere &
 inuisctum exercitum. Quod enim nuntium aut ta-
 bellarium ab se incredibile erat longo posse spa-
 tione penetrare, ibi cum cunctis conspiciebatur co-
 piis pariter agros eorum vexans, præsidia excin-
 dens, vrbes in potestate subigens, recipiens tran-
 euntes, donec & nomen Heduum declarauit se ei
 hostem, quum antè fratres appellassent se Hedui
 populi Romani, magnoq; honore haberentur a-
 pud eum. Tunc verò reliquis sociati rebellibus
 magna trepidatione Cæsaris exercitum perfude-
 re. Quare motis inde castris fines Lingonum su-
 perauit, quo ad Sequanos socios ac pro Italia reli-
 quæ Gallia obiectos perueniret. Ibi ingruentibus
 ei hostibus atque innumera cingentibus multitu-
 dine, gestiens acie decernere, cæteris rebus vicit,
 temporisq; diuturnitate & metu subactos fudit
 fugavitq; barbaros. At in principio habitus est nō
 nihil cespitate, ostenduntq; Aruerni suspensum
 in templo gladium, quem de Cæsare iactant ca-
 ptum. Hunc ipse postea risit quum conspexisset,
 amicisq; detrahi eum iubentibus non permisit, sa-
 crum ducens. At verò ex illis qui ex acie refuge-
 rant, pleriq; cum rege receperunt se in oppidum
 Alexiam. Hanc circumfidenti Cæsari, quam alti-
 tudine murorum & defensorum multitudine ap-
 parebat esse inexpugnabilem, occurrit extra ma-
 ius quàm exprimi possit periculum. Nam fortif-
 simi quique Gallia ex omnibus collecti natio-
 nibus trecenta millia numero Alexiam venerunt.
 Armati in vrbe erant non intra centum septua-
 ginta millia. Itaque in medio tanti belli Cæ-
 sar deprehensus obsessusque duplicem murum
 obicere neccesse habuit, vnum contra oppidum,

alterū ex aduerso illis qui recens aduenerant. quae si vires coniungerentur, omnino de Caesare putabatur actum. Hoc ad Alexiam discrimen multis de causis ei haud immerito gloriam tulit, quae virtutis & consilii exempla ibi qualia certe nullo alio ediderit certamine. Mirificum fuit autem imprimis, quod illos qui in oppido erant latuerit conflixisse cum tot millibus Caesarem, eosque superasse, & verò magis Romanis in statione positos obuersi oppido muri. Neque enim victoriam prius fensere quam eiulatum ex oppido virorum mulierumque exaudirent planctum, contemplantium aliis ex partibus multa auro & argento exornata scuta, multas sanguine imbutas loricas, ad haec pocula & tentoria Gallica, quae a Romanis deportabantur in castra. Tam breui momento adeo immensa manus caesis in acie plerisque sicut spectrum vel somnium euauit & dissipata est. Qui Alexiam obtinebant, postquam non parum negotii tam sibi quam Caesari exhibuere, tandem venerunt in deditiōnem. Totius dux belli Vercingetorix sumptis speciosissimis armis cultoque equo excessit vrbe, Caesaremque confidentem in orbem circumuectus est. Ablato inde equo arma abiecit, atque ad pedes se Caesaris reponens conticuit, dum in custodia ad triumphum est datus. Porro deliberatum iam dudum Caesari erat euertere Pompeium, ut huic scilicet illum. Occiso enim apud Parthos Crasso, qui utriusque imminabat, reliquum erat Caesari, quo euaderet maximus, ut eum qui erat profligaret: illi ad id deuitandum, ut anteuertere eum, quem formidabat, tollere. Id Pompeio, qui Caesarem despiciebat, parum tunc visum timendum, perinde ac pronum esset, eum, ipse quem euexerat, rursus deprimere. Caesar verò, qui hoc propositum à primo habuisset in aduersariis, velut athleta remouit se procul, bellisque exercitatus Gallicis copias acuit, gloriamque amplificauit rebus gestis, vnde in par decus sublatus est Pompeii ornamentis. praetextus cepit, quos partim ei ipse Pompeius, partim tempora praebuerunt ac Romanæ reip. peruersitas, qua honorē candidati positus in medio mensis sine villo rubore nundinabatur plebem. Descēdebat in campum mercenarius populus non suffragiis pro praebitore, sed telis, gladii, fundis decertans: identidem sanguine & caede foedatis rostris dirempti sunt, ciuitatem ad interregnum quasi sine gubernaculo relinquentes delabentem, ut praecclare agi putarent sapientes, si in malum quae regnum resp. non grauius ex tanta infania & tantis fluctibus euaderet. Multi erant, qui etiam dicere publice non dubitarent, nisi summa rerum ad vnum delata, deploratam rempubl. esse medicumque tolerandum, hanc medicinam qui faceret, quam lenissimam, Pompeium significantes. Quod ille quum auerfari verbo simularet, reuera omni ope eniteretur, dictator ut diceretur. Cato, reanimaduersa, fuit senatus auctor ut eum solum faceret consulem, ne exprimeret dictaturam, dominatu placatus magis legitimo. Senatus verò tempus insuper ei prorogauit prouinciarum. Vtranque obtinebat Hispaniam & Africam totam, quas per legatos regebat, atque exercitus ibi aiebat: in quorum stipendium accipiebat ex ariario per annos ducetis quadragies II-s.

A ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπεληλυθότων, ὡς, εἰ σιωλήσοιεν αἰδιώματα, καμίδῃ ἀπαπεραγμένων τῆς καὶ αὐτὸν. ἀπὸ πολλὰ μὲν οὖν εἰκότως ὁ παρὰ Ἀλφειὸν κίνδυνος ἔχε δόξαν, ὡς ἔργα πόλεως καὶ δεινότητος οἷα τῆς ἄλλων ἀγώνων ἐσθλὸς ἄξιός τις· μάλιστ' ἂν τις θαυμάσειε τὸ λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει Καίσαρα, ἑσπύτας μωραῖσι τοῖς ἔξω συμβαλόντα καὶ περὶ ἡμίονον· μάλλον δὲ καὶ τῆς Ρωμαίων τοὺς ὁ παρὰ τῇ πόλει τείχος φυλάττοντας. οὐ γὰρ παρ' ἑσπύτας τὴν νίκην, ἢ κλαυθμόν ἐκ τῆς Ἀλφειῶν ἀνδρῶν καὶ κρητὸν γυναικῶν ἀκουαθῆναι, θαυμάσιον ἄρα καὶ θάπτερα μέρη πολλοὺς μὲν ἀργύρα καὶ χρυσῷ κεκοσμημένοις θυρεοῖς, πολλοὺς δ' ἄματι πεφυρμένοις θύρασιν, ἐπὶ δ' ἐκ πόμασι καὶ σκῆμασι Γαλατικαῖς ὑπὸ Ρωμαίων εἰς τὸ στρατόπεδον κομιζομένας. οὕτως οὕτως ἡ ἑσπύτα δὴ ἄρα, ὡς ἂν εἰδωλὸν ἢ ὄνειρον, ἢ φάντασμα καὶ διεπεφύρητο, τῆς πλείων ἐν τῇ μάχῃ πιστότων. οἱ δὲ τὴν Ἀλφειῶν ἔχοντες, ὅσοι ὀλίγα παρὰ μᾶλλον ἀποφύγοντες αὐτοὺς καὶ Καίσαρι, τέλος παρέδοσαν αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀπὸ σύμπυρτος ἡγεμῶν πολέμου Οὐερύτιος, ἀναλαβὼν τῶν ὀπλῶν τὰ κάλλιπα, καὶ κοσμήσας τὸν ἵππον, ἐπιπάσατο ἀπὸ τῆς πυλῶν καὶ κύκλῳ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ τὸν ἡμίονον ἐλάσας, εἶτα ἀφελόμενος τῶν ἵππων τὴν μὲν πρόοπτιαν ἀπέριψεν, αὐτοῖς δὲ καὶ τὴν ὑπόπτιαν ἀπέριψεν, ἡσυχίαν ἢ ἡμῶν οὐ παρέδωκε Φεστυρῶντος ὅτι τὸν ἡμίονον. Καίσαρι δὲ πάλαι μὲν ἐδέδοκτο καὶ λαβεῖν Πομπηίον, ὡς ἂν ἀμέλει κακείνου ὄδοι. (Κραίσσου γὰρ ἐν Πάρθοις ἀπολωλὸς, ὅς ἑω ἔφεδρος ἀμφοῖν, ἀπελείπετο, τὰ μὲν, ὑπὸ τῆς ἡμέρας μερίσας, τὸ ὄντα καὶ λαβεῖν, τὰ δὲ, ἵνα μὴ πάθη τὸτο, προαναγρῆν ὄν ἐδέδοκται) τὸτο δὲ Πομπηίῳ μὲν ὅτι ὀλίγου φοβέσασθαι παρέση, τῶς ὑποφύγοντι Καίσαρος, ὡς οὐ χαλεπὸν ἔργον, ὃν αὐτὸς ἠύξησε καὶ λαβεῖν πάλιν ὑπὸ αὐτῷ. Καίσαρ δὲ, ἀπὸ ἀρχῆς ὑποφύγοντι αὐτῷ πεπονημένος ὅτι τὸ ἀνταγωνιστῶν, ὡς ἂν ἀθλητῆς, ἑαυτὸν ἀποστήσας μακρῶν, καὶ τοῖς Κελτικαῖς ἐγὼ μασσάμενος πολέμοις, ἐπήσκησε μὲν τὴν δὴ ἄμην, ἠύξησε δὲ τὴν δόξαν ἀπὸ τῶν ἔργων, εἰς αἰτίαν λαβὼν ἀρχῆς τοῖς Πομπηίου καὶ ἑσπύταμασι, λαμβάνων προφάσιν, τὰ μὲν αὐτῷ Πομπηίῳ, τὰ δὲ τῶν κρητῶν ἐκιδόντων, καὶ τὴν ἐν Ρώμῃ κακῶς πολιτείας, δι' ἧς οἱ μὲν ἀρχῆς μετόντες, ἐν μέσῳ τῶν ἡμερῶν βαπέζας, ἐδέκα-

B ζῶν ἀναγκῶν τὰ πλείη, κατῆι δὲ ὁ δῆμος ἐμμιᾶτος, οὐ φήσοις ὑπὸ τῆς δεδωκότος, ἀλλὰ πόσις καὶ ζήσεις καὶ σφενδοναῖς ἀμιλλώμενος· ἄματι δὲ καὶ νεκροῖς πολλὰς ἀναγκῶν τες τὸ βῆμα διεκρίθησαν, ἐν ἀναρχίᾳ τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἀκυβέρνητον ὑποφερομένην, ἀπολιπόντες· ὡς τῶς νοῦν ἔχοντες ἀγαπᾶν εἰ παρὰ μηδὲν ἀλλοῖς χεῖρον ἀλλὰ μοναρχίαν ἐκ τῆς αὐτῆς παρὰ φεστυρῆς καὶ ἑσπύτα κλυδωνος ἐκπέσειται τὰ παρὰ γράματα. πολλοὶ δὲ ἦσαν οἱ καὶ λέγῃ ἐν μέσῳ πολυμάχων ἢ δὴ, πλείων ὑπὸ μοναρχίας ἀνέκεσον ἐπὶ τὴν πολιτείαν, καὶ τὸ Φάρμακον τὸτο χεῖρον τῆ παρὰ ὁπάτα τῆ ἰατρῶν ἀναχέσασθαι παρὰ φεστυρῆς ὑποφύγοντες τὸ Πομπηίον. ἐπεὶ δὲ κακείνος λόγῳ παραμείδασθαι καλωπιζόμενος, ἔργῳ πᾶσι μᾶλλον ἐπαρῆκεν ὅτι ὡν ἀναδειχθήσοιτο δικτάτωρ, συμφερόμενοι οἱ περὶ Κάτωνα, πείθοισι τὴν γεροῖαν

C ὑπατὸν αὐτὸν ἀπὸ εἰζῆται μόνον, ὡς μὴ βιάσασθαι δικτάτωρ ἡμέσασθαι, νομιμωτέρα μοναρχία παρηγορηθείς· οἱ δὲ καὶ χεῖρον ἐψηφίσασθαι τῆς ἐπαρχίαν. δύο δὲ εἶχεν, Ἰβηρίαν καὶ Λιβύην σύμπασαν, ἀς δὴ αἰεὶ, παρὰ ἑσπύτα ἀποσείλων, καὶ ἑσπύτα μᾶλλον τε ἔφω, οἷς ἐλάμβανεν ἐκ τῶ δημοσίου ἑκαμῖου χίλια τάλαντα καὶ ἑκατὸν ἐνιαυτῶν.

ἐκ τούτων Καίσαρ ἰσαπέειλεν ἐμνάτο πέμπτων, καὶ χρόνον ὁμοίως τῶν ἰδίων ἐπαρχῶν. ὃ μὲν οὖν πρῶτον Πομπηίου σιωπῶντος, οἱ τῶν Μάρκελλον, Λέντλων ἰσχυροῦντο, μισοῦντες ἄλλως Καίσαρα καὶ τοῖς ἀναρχοῖς ὅσα ἀναρχία πρὸς ἡέντες, εἰς ἀπείραν αὐτῶν παρρηλαχισμῶν. Νεοκωμίας γὰρ ἐνάχως ἰσὸς Καίσαρος ἐν Γαλατία κατεκτισμένοι, ἀφηρεῖντο τῆς πολιτείας, καὶ Μάρκελλος ἰσαπέειλεν, ἐνα τῶν ἐκείβηδων, εἰς Ρώμην ἀφικόμενοι ἢ κίσο ῥάβδοις, ἐπιλέγον ὡς τῶν τῶν ῥώμῃον ἐῖ) τῶν ῥάσημα πρὸς ἡέντες αὐτῶν καὶ δὲ κίσειν ἀπὸ τῶν Καίσαρος ἐκείβηδων, μὲν ὁ Μάρκελλον, ἢ δὲ Καίσαρος τῶν Γαλατικῶν πλοῦτον ἔρῳεσθαι ῥύδην ἀφειχέτος πᾶσι τοῖς πολιτομοῖνοις, καὶ Κρεῖωνα μὲν δημῶντο πολλὰν ἐλθῶν ῥῳεσθαι δαπέων, Γαῦλα δὲ ἰσὸς ἀπὸν χίλια καὶ πεντακῶσια πάλαια δόντος, ἀφ' ὧν καὶ τῶν βασιλικῶν ἐκείνοις, ὀνομασθῶν ἀνάστημα, τῆ ἀγρῶν πρὸς ἐκείνοις, αὐτῆ τῆς Φουλβίας οἰεδομηθεῖσαν οὕτω δὲ φοβηθεῖς τῶν ῥῳεσθαι ὁ Πομπηίος ἀναφανδὸν ἢ δὲ ἐαυτῶν καὶ τῶν φίλων ἰσὸς ἡέντες, ὁποδὲ τῶν ῥῳεσθαι ἀφειχέτος Καίσαρος τῆς ῥῳεσθαι καὶ πέμπτων ἀπὸ τῶν φραλιώτας οἰεσθαι αὐτῶν πρὸς τοῖς Κελτικῶν ἀγρῶνας. ὁ δὲ δὲ πομπηίος, δαρῶσθαι ἕκαστον ἀνδρα πεντήκοντα καὶ ῥῳεσθαι δραχμῶν. εἰ δὲ τοῖς Πομπηίω κμισαίτες, εἰς μὲν ὁ πλῆθος ὅσα ἐπιενεῖς ὁδὲ χηρῶν καὶ ῥῳεσθαι λόγους ἰσὸς τοῦ Καίσαρος, αὐτὸν δὲ Πομπηίον ἐλπίσθαι καὶ διαφῶσθαι, ὡς ποδὲ μὲν ἰσὸς τῆς Καίσαρος φραλιῶς, καὶ τὰ μὲν ἐν ταῦτα ῥῳεσθαι φθῶν καὶ πολιτείας ἰσὸς τοῦ μολίς ἰσὸς, τῆς δὲ ἐκεί δυνάμεως ἐποίμης ἰσὸς ἀρχῶν αὐτῶν, καὶ μόνον ἰσὸς ἐραδῶσθαι εἰς ἰταλίαν, ὁποδὲ ὀνομασθῶν πρὸς ἐκείν. οὕτω γεγονῆσαι τὸν Καίσαρα πλῆθος φρατιῶν λυπηρῶν ἀδελφῶν, καὶ φοβῶσθαι μοναρχίας ὑποσθῶν. ὁποδὲ τῶν Πομπηίος ἐρῳεσθαι καὶ τῶν ῥῳεσθαι μὲν ἢ μὲν εἰς φραλιῶτων, ὡς μὴ δεδοικῶν. λόγους δὲ καὶ γάμους κατεπολιτῶσθαι, τὰ δὲ δοκεῖν Καίσαρα ψηφισθῶσθαι. ὡς ἐκείνοις ὁδὲ ἐρῳεσθαι ῥῳεσθαι ἀλλὰ λέγεσθαι τῶν ἀφικόμενων παρ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν ἐσθῶν πρὸς τῶν βουλευτῶν, καὶ ποδὲ μὲν ὡς οὐ δίδωσθαι ῥῳεσθαι Καίσαρος χρόνον τῆς ῥῳεσθαι. Ἀλλ' αὐτῆ (Φαίνα) δὲ ῥῳεσθαι κρούσθαι τῆ χεῖ τῶν λαβῶν τῆς μαχῶρας. οὐ μὲν ἀλλ' ἢ καὶ τῶν Καίσαρος ἀξίωσις, ὁ πρὸς ῥῳεσθαι διακορογίας λαμῶσθαι εἶχεν. ἢ καὶ γὰρ αὐτὸς τε καὶ τῶν ἀδελφῶν τὰ ὄπλα, καὶ Πομπηίου τῶν πρὸς ῥῳεσθαι, ἀμφοτέρωσι δὲ ῥῳεσθαι ἰσὸς ἀφικόμενοις δὲ ῥῳεσθαι πρὸς τῶν πολιτῶν ἀγαθῶν ὡς τοῖς αὐτὸν μὲν ἀφαιρουμένοις, ἐκείνῳ δὲ ἢ εἰς ῥῳεσθαι βασιλικῶν δυνάμειν, ἢ ῥῳεσθαι ἀφικόμενοις, ἢ ῥῳεσθαι καὶ τῶν ἀφικόμενοις τῶν ῥῳεσθαι. τῶν πρὸς ῥῳεσθαι ἀφικόμενοις ἐν τῶν ἀφικόμενοις Κουείων ἰσὸς Καίσαρος, ἐκρετῆ τῶν λαμῶσθαι οἱ δὲ καὶ ῥῳεσθαι ἐπ' αὐτὸν, ὡς πρὸς ἀθλητῶν, αὐτῶν βολοῦντες ἢ φῶσθαι. Ἀντωνίου δὲ δημῶν, Καίσαρος ἰσὸς τῶν ῥῳεσθαι κηρυτῶσθαι εἰς ὁ πλῆθος ὁδὲ ῥῳεσθαι, καὶ ἀνέγνω ῥῳεσθαι ὑπάτων. ἐσθῶν δὲ τῶν βουλή, Σκιπίων μὲν ὁ Πομπηίου περὶ ῥῳεσθαι εἰς ῥῳεσθαι γάμους, ἀν' ἐν ἡμέρῳ ῥῳεσθαι καὶ τῶν ῥῳεσθαι Καίσαρ, ὁποδὲ τῶν ῥῳεσθαι πολέμιον αὐτῶν. ἐρωτῶντων δὲ τῶν ἰσὸς αὐτῶν εἰ δοκεῖ Πομπηίον ἀφειχέτος τοῖς φραλιώτας, καὶ πάλιν εἰ δοκεῖ Καίσαρα, τῆ μὲν ὀλίγοι ποδὲ ῥῳεσθαι, τῆ δὲ ποδὲ παρ' ὀλίγοις πρὸς ῥῳεσθαι. τῶν δὲ ῥῳεσθαι Ἀντωνίου πάλιν ἀξίωσθαι ἀμφοτέρωσι τῶν ῥῳεσθαι ἀφειχέτος, ποδὲ ῥῳεσθαι ὀμοῶσθαι πρὸς ῥῳεσθαι. ἀλλὰ ἐκείνῳ Σκιπίωνος, καὶ Λέντλου τοῦ ὑπάτου βουάντος ὄπλων δὲ πρὸς ἀφειχέτος ῥῳεσθαι, οὐ φῶσθαι, τότε μὲν διελύθησθαι, καὶ μετῶσθαι τῶν ῥῳεσθαι ἐπὶ πῆθος ῥῳεσθαι τῶν ῥῳεσθαι

A Inde Caesar per legatos consulatum petiit & suam item prouinciarum prorogationem. Hic Pompeius primo tacuit: at Marcellus & Lentulus repugnauerunt, alias Caesarem odio prosequentes, & ad probum suggillationemq; eius necessaria non necessariis cumulantes. Colonis enim, quos Caesar Nouum comum nuper in Galliam deduxerat, ciuitatem ademerunt, & consul Marcellus vnum illius coloniae decurionem, qui Romam venerat, virgis cecidit, addens hanc se ei inurere notam, quod ciuis Romanus non esset: abiret eamq; Caesari ostenderet. Post Marcellum quum Caesar iam omnibus rempub. tractantibus opulentiam propinasset Gallicam affatim hauriendam, Curionem tribunū plebis magno aere alieno liberauisset, cōsuli donasset Paulo septuagies quinquies 11-s, quo argēto celebrē illam basilicā iuxta forū loco Fulviae adificauit dedicauitq; tum demum coitionē istam Pompeius veritus, per se & amicos in id incubuit aperte, successor prouinciae ut Caesari mitteretur, misitq; repetitum milites quos ei ad bellum Gallicum commodauerat. Eos Caesar donatos millenis nummis remisit: qui hos reportauerunt, rumorē sparserunt de Caesare fecdum & malignum, vanaq; spe labefecere Pompeium, quasi desideraret eum exercitus Caesaris, & quanuis res vrbanas propter inuidiam & reip. peruersitatem aggre tenebat, Caesaris copiae essent ei tamē promptae, ac quum primum transcendissent in Italiam, mox ad eum defecit, adeo assiduis expeditionibus acerbum eius Caesarem & suspectum dominatus metu factum. His Pompeius inflatus, delectum militum quasi nihil timens negligebat, premebat verò Caesarem (vt putabat) verbis & decretis: quae ille floccipendebat. Imo fama est vnum ex missis ab eo centurionibus, qui pro curia stabat & audiebat nolle Caesari senatum prorogare prouinciam, dixisse, At hic dabit, manu capulū gladii pulsantem. Verum Caesaris tamen postulata honestam speciem magnificamq; habebant. Offerrebat arma positurum se, modo idem faceret Pompeius, ac sic vt ambo priuati peterent populi beneficia. Quando qui se spoliabant exercitu, & illi confirmabant, vnum premeudo alterum faceret dominum. Has condiciones quum in concione Curio Caesaris nomine proponeret, ingēti est plausu exceptus. Aliqui etiam coronas in eum sicut athletam floribus spargentes iactauerunt. Antonius tribunus plebis epistolam hisce de rebus a Caesare allatam protulit in concionem & consulibus inuitis recitauit. In curia Scipio focer Pompeii sententiam dixit, Caesarem, nisi praefinita die discessisset ab exercitu, hostem declarandum. Discessionem consulibus facientibus, an dimissurus Pompeius exercitum esset, iterumq; an Caesar, in hanc partem exceptis paucis omnes, in illam pauci discessere. Ibi postulante Antonio vt discessio fieret, an deponerent ambo prouincias, in eam omnes pariter iuere. Verum instante Scipione & Lentulo cōsule clamante, armis cum latrone nō decretis agendum, in praesentia dimissus est senatus, luctuque ob dissensionem vestes mutauere.

Mox videbam
omni ve
supra d
cedere
Ac C
conclia
ro reli
cero in
rent in
militi
cedere
Anom
deform
Caesari
lites, d
ostend
le ha em
tate con
tes & qu
nim exer
ranl g
ord u &
præfer
celerit
tius in
impul
centu
mis al
maxi
cupa
sio, o
cent
spere
in pa
lureta
se iust
mouit
tentur
vitam
ad am
fecerit
fecum,
re cap
siftens
tacitus
confili
amicis
Pollu
mortu
monis
quodam
eueni
demer
dium, la
de ciuit
cem ing
transit
se form
Anom
tam k
prouin
prouin
prouin
prouin

Mox literæ allatæ à Cæsare sunt, quæ moderatæ videbantur. Ostendebat enim dimittere se cætera omnia velle, tantum postulabat ut sibi Gallia cisalpinga & Illyricum cum duabus legionibus concederentur, dum secundum consulatum peteret. Ac Cicero orator modo ex Cilicia reuersus de reconciliatione agens mollebat Pompeiũ. Hic verò reliqua permittens, adimebat legiones, & Cicero induxit amicos Cæsaris iã remissiores, ut cõtenti antedictis prouinciis & militibus solum sex millibus inirent concordia. Flexo Pompeio & cõcedente, consul reclamauit Lentulus, atq; insuper Antonium & Curionem probris laceratos curia deformiter exegit. Itaq; speciosissimum ipse dedit Cæsari colorem, quo potissimum inflãmuit milites, claros viros & tribunitia potestate præditos ostendens meritoria rheda & vestitu seruili pflugifse. Ita enim instructi clam metu exierant Roma. Erant eo tẽpore apud eum nõ amplius treceti equites & quinq; millia legionariorum. Reliquum enim exercitum trans Alpes relictum adducturi erant legati eius. Quod autem videret ceptorũ exordũ & aggressione nõ magnã manũ requirere in præsentia, sed terrore potius audaciæ & temporis celeritate præcipiendam (quippe perculsurum citius inexpectatum se, q̃ si cum apparatu ingrueret, impulsurum aduersarios) imperauit tribunis & centurionibus ut gladiis modo accincti relictis armis alii Ariminum amplam Galliarũ urbem, quam maxime fieri posset, sine sanguine & tumultu occuparent. Exercitum quum tradidisset Hortensio, diem in publico traduxit gladiatoribus exercitibus se assistens spectator. Paulo ante vesperum curato corpore conuiuium ingressus hæsit paulisper apud conuiuias. Inde primis tenebris surrexit, ac reliquis comiter appellatis & operiri se iussis quasi regressurum, paucos amicos præmonuit ne eadem omnes, sed alius alia via sequerentur. Ipse vehiculo conscenso meritorio, aliam vitam in it primo, mox flexit Ariminum. Ut venit ad amnem qui Galliam cisalpingam à cætera Italia fecernit, (Rubico dicitur) & reputare ipse ceperit secum, quum ad periculum accederet, & fluctuare ceptorum mole, cursum sustinuit, atque subsistens in itinere multa secum agitauit animo, ac tacitus huc illuc sententiam veritauit, habuitque consiliũ eius tũc plurima volumina, multũ etiã cũ amicis qui secum erant, inter quos fuit Asinius Pollio, disceptauit pensans, transitus suus quanta mortalibus allaturas mala, quantumq; de eo sermonis essent posteris relicturi. Ad postremum cũ quodam ardore quasi deiiciens se ex rationibus in euenum, atq; hoc præfatus vulgare in fortunas se demittentibus ancipites & audacia cepta præludium, lacta esto alea, aggressus est transitum. Inde citato cursu contendens Ariminum ante lucem ingreditur & occupat. Dicitur nocte, quæ transitum Rubiconis antecessit nefarium habuisse somnium. Visus sibi est matrem suam stuprare. Arimino capto tanquam porta bello in omnẽ terram & mare pariter patefacta, legibusq; ciuitatis cũ prouinciæ consulis terminis, non viros diceres mulieresque ut alias attonitos per Italiam palari,

A ἐπεὶ ὁ τῶν Καίσαρος ἦχον ὑπεροχὰς μετρίως ἐξήκουστος, (ἡξίου γὰρ ἀφείδαι τὰ ἄλλα πόρτα, τὴν οὐκ ἄλλων, καὶ ὁ Ἰλλυρικὸν μὲν δυνεῖν τὰ γὰρ αὐτῶν δόξαι, μέγιστος δὲ τὴν δόξαι ὑπεροχὰς μετρίως) καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ, ἄρτι παρὼν ἐκ Κιλικίας καὶ Ἀφλαγὰς πρὸς αὐτὸν, ἐμάλα τὴν τὸν Πομπηϊὸν ὅτι πᾶντα συζωρᾶν, πῶς ἐραλιώτας ἀφῆρει. καὶ Κικέρων μὲν ἐπειθε τοὺς Καίσαρος φίλους σιωπῆν δὲ ὅτι τῆς εἰρημέναις ἐπαρχίαις, καὶ ἐραλιώταις μόνοις ἐξακισχίλιοις ποιείσασθαι Ἀφλαγὰς. Πομπηϊὸς δὲ καμπτὸς καὶ διδόντος, οἱ δὲ Λέντλων οὐκ εἶων ὑπεροχῶντες, ἀλλὰ καὶ τῆς βελῆς Ἀντωνίου καὶ Κερείων ἀπορηλακίσαντες, ἐξήλασαν ἀπὸ τῆς, τὴν δὲ ὑπεροχῆς τὴν Καίσαρος τῶν ἀποφάσεων αὐτοῖς μηχρησάμενοι, καὶ δι' ἧς μάλιστα τοὺς ἐραλιώτας παρῶξωεν, ὅτι δὲ κλυδὸς ἀνδρῶν ἐλλογίμοις. καὶ ἄρτι τῶν ὅτι μιᾶν ζυγῶν πεφύργεαι ἐν ἐσθῆσιν οὐκ ἐκείσθαι. (ὡς τῶν γὰρ ἀπὸ Ρώμης σκεδάσαντες ἑαυτοὺς ἐξέφοβον ὑπεροχῆσαι) ἦσαν μὲν οὖν τῶν αὐτῶν οὐ πλείους ἰσπέων τετραχίλιων καὶ πεντακισχίλιων ὀπλιτῶν. (ὁ γὰρ ἄλλο ἐράτθμα ὡσαν Ἀλπεων ἀπολελυμένον ἐμελλον ἄξιον οἱ πέμψεντες) ὄρων δὲ τὴν ἀρχὴν ὡς εἶσατο πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν ἐφοδὸν οὐκ ἐκλυχίαις δεοδύμω ἐν τῶν παρόντι μᾶλλον ἢ τὰ μὲν τε τὸ λμης καὶ τὰ χεῖρα καὶ ἀλλήλων ἔσαν (ἐκπλήξεν γὰρ ἀπιστούμενος ῥᾶον ἢ βιάσασθαι μὲν τῶν σκεδῆς ἐπέλθων) τῆς μὲν ἠερίονας καὶ τὰς ἀρχαίς ἐκείσθαι μαχάρα ἐχόντας αὐτῶν ἄλλων ὀπλων, καὶ τῶν Ἀείμιον, τῆς Κελυκῆς μεγάλου πόλιν, ὡς οὐδέχεται μάλιστα φεσάμενοις φόου καὶ τῶν ἀρχῆς. Ὁρθησὶ δὲ τὴν διῶα μιν παρὶ δῶκεν ἑαυτῶν ὅτι μὲν ἠμέραν διήγησεν φαερῶν, μονομάχοις ἐφεσὼς γυμναζομένοις καὶ τῶν ἀρχῶν. μικρὸν δὲ τῶν ἐσπέραις τῶν ἀρχῶν τῶν ἀρχῶν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν αἰθρῶν, καὶ συζωρῶντος βερεχῆ τῶν κεκλυδῶν ὅτι δὲ εἰπὸν, ἡδὴ συσχετᾶς ζῶντος ἄναντι, καὶ τοὺς μὲν ἄλλοις φιλοφρονηταίς, καὶ κελύσας τῶν ἐμειν αὐτῶν ὡς ἐπὶ μελῶν ἀσπύρον. ὀλίγοις δὲ τῶν φίλων πρὸς εἰρητο, μὴ καὶ τὸ αὐτὸ πόρτα, ἄλλον δὲ ἄλλη διῶκεν ἑαυτῶν ὅτι μὲν μιᾶν ζυγῶν ὑπεροχῆς ἐνός, ἢ λαμνῆν ἐτέραν ἵνα πρὸς τὸν ὀδδὸν, εἶτα πρὸς τὸν Ἀείμιον ὑπεροχῆς, ὡς ἦλθεν ὅτι τὸν ὀειζῶντα ὅτι οὐκ Ἀλπεων Γαλατῶν ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἰταλίας πρὸς αὐτὸν, (Ρῶσίων καλεῖται) καὶ λογισμὸς αὐτῶν εἰσῆει, μᾶλλον ἐγὼ γίνοντα τῶν δεινῶν, καὶ τῶν ἐφεσῶν τῶν μεγέθη τῶν πολυμμένων, ἐξέσθαι δρόμου καὶ τὴν πόρτα ὑπεροχῆς, πολλὰ μὲν αὐτῶν ἐν ἑαυτῶν διῶκε, σιγῆ τὴν γνώμην ἐπὶ ἀμφοτέρω μετὰ λαμβάνων. καὶ τῶν ἐσθῶν ἑαυτῶν τῶν τῶν βελέθμα πλείσας, πολλὰ δὲ καὶ τῶν φίλων τοὺς παρῶν (ὡν ἑὺ καὶ Πολλίων Ἀσίνιος) σιωπῆσθαι, ἀναλογιστῶντος ἠλίκων κακῶν ἀρχῆς πᾶσιν ἀποφροσῶν ἢ ἀρχῶν, ὅσον τε λόγον αὐτῆς τοὺς αὐτῆς ἀπολείφουσι. τέλος δὲ μὲν θυμὸς πῶς, ὡς πρὸ ἀφείδαι ἑαυτῶν ἐκ τοῦ λογισμοῦ πρὸς τὸ μέλλον, καὶ τῶν δὲ ὅτι ὁ χεῖρὸν τοὺς εἰς τῶν ἐμβόλοις ἀποφροσῶν καὶ τὸ λμης πρὸ οἰμον ὑπεροχῶν, Ἀνερίφθω κωβος, ὡρμησθαι πρὸς τὸν ἀρχῶν, καὶ δρόμου τῶν λοιπῶν ἡδὴ χεῖρὸς, εἰσέπεισε πρὸς ἡμέρας εἰς τὸν Ἀείμιον, καὶ κατέχευε. λέγεται δὲ τῆς πρὸς τῶν ὑπεροχῆς ἀρχῶν ὡς ἀρῆσθαι ἐκ τῶν ὀφεισθῶν. ἔδοκε γὰρ αὐτῶν τῆς ἐαυτῶν μνησθῆναι τῶν εἰς τῶν ἀρχῶν ἐκ τῶν ὀφεισθῶν, ὡς πρὸ ἀλλοτε) σιωπῆσθαι ἀπὸ τῶν Ἰταλίας,

ἀλλὰ τὰς πόλεις αὐτὰς αἰστανόμενος, Φυγῆντι ἀφ' ἑαυτοῦ δι-
 ἀλλήλων τὴν Ῥώμην, ὡς ἄν ἔπειτα ῥόμαίων πιμπλα-
 μένω, Φυγῆς τῆν πέριξ δῆμων καὶ μετὰ τὰς πόλεις, οὔτε δ' ἔ-
 χοντι πρὸς τὰς πόλεις ἔσαν, ἕτε δὲ ῥόμα καὶ τὴν ἐν πολλῶν κλύ-
 δων καὶ σάλω, μικρὸν ἀπολιπεῖν αὐτὴν ὑφ' αὐτῆς αἰατε-
 ράσθαι. πάλιν γὰρ ἀντίπαλα καὶ βία καὶ κινήματα
 πρὸς τὰ πόλεις. οὔτε γὰρ ὁ χάριτος ἡσυχίαν ἤχη, ἀλλὰ ὁ δεδου-
 χόπι καὶ λυπουμένων καὶ πολλὰ συμπίπτων ἐν μεγάλῃ πό-
 λει καὶ δρασιουόμοι ὑφ' τῆς μέλλουτος, δι' εἰδῶν ἰω. αὐ-
 τὸν τε Γομπήιον ἐκπεπληγμένον ἄλλος ἀλλαχόθεν ἐτάραξι-
 πτεν, τοῖς μὲν ὡς ἔξισσε Καίσαρα καὶ ἑαυτὸν καὶ τῆς ἡγεμονίας,
 δὴ τὴν ἑαυτοῦ ἑξοχίαν, τῆν δ' ὅτι τὸν ἑαυτοῦ ἑξοχίαν καὶ τὸν ἑαυ-
 τὸν ἑξοχίαν ἑξοχίαν ἀφῆκε τοῖς περὶ Λείτλων ὑ-
 βείσας καὶ τὸν ἑξοχίαν. Φαόνιος δ' αὐτὸν ἐκέλευσε τὰ ποδὶ
 τύπειν τὴν γῆν. ἐπεὶ μετὰ τὴν ἡγεμονίαν ποτε πρὸς τὴν σὺν-
 κληθῶν, ὅθεν εἶα πολυπραγμονεῖν ὅθεν φροντίζεν ἐκεί-
 νοις τῆς ὅτι τὸν πόλεμον ἑξοχίαν. αὐτὸς γὰρ, ὅταν ἀπὴ
 κρούσας ὁ ἑαυτοῦ ποδὶ, φρατὸν μὲν ἐμπλήσῃ τῆς Ἰτα-
 λίας. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τότε πλήρη δυνάμειος ἑξοχίαν ἐλ-
 ὄ Γομπήιος τῆς Καίσαρος. εἶασε δ' ὅθεν τὸν ἀνδρα γηέστα-
 αδαί τοῖς ἑαυτοῦ λογιμοῖς, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἀγγελμὲν πολλῶν καὶ
 ψυδῶν καὶ φόβων, ὡς ἑξοχίαν ἡδὴ τῆς πολέμου, καὶ πρὸς
 τὰ κατῆχοντες, εἶσας σιωπρὸς τῆς πόλιν φορᾶ καὶ φη-
 φίζεσθαι ἑξοχίαν ὄραν, καὶ τὴν πόλιν ἑξοχίαν, κελύσας ἑ-
 πταδαί τὴν ἑξοχίαν, καὶ μηδένα μὲν τῆς πόλιν τῆς τυραν-
 νίδος ἡρημένων τὴν πατεῖδα καὶ τῆς ἐλθῆσαν. οἱ μὲν οὖν
 ὑπατοῖ, μηδὲ ἀ νόμος ὅτι πρὸς ἑξοχίαν ἡσυχίαν ἑξοχίαν. ἑ-
 φθῶν δ' καὶ τῆς βουλομένων οἱ πλείους. ἑξοχίαν ἡδὴ ἀρ-
 παγῆς ἀπὸ τῆς ἰδίων ὅ, πτύχων, ὡς ἄλλοτεῖον, λαμ-
 βαίνοντες, εἰσὶ δ' οἱ καὶ σφόδρα τὰ Καίσαρος ἡρημόροι πρὸς τῆ-
 ρον, ἑξοχίαν ἑξοχίαν ἑξοχίαν τῆς λογιμοῖς, καὶ συμ-
 παρῶν ἑξοχίαν οὐδὲν δεόμενοι τὰ ῥόμα καὶ τῆς φορῆς ἐκεί-
 νης. οἱ ἑξοχίαν ἡδὴ τῆς πόλεως ἰω, ὅτι φερεμένου ἑξο-
 σούτου ἑξοχίαν, ὡς ἄν νεὼς ἑξοχίαν κυβερνῆσαι ἀπαρῶν
 τῶν πρὸς τὸ σιωπρὸν ἐμπεσῆν καὶ ἑξοχίαν. ἀλλὰ καὶ ἑξο-
 οὔτω τῆς μετὰ τῆς οἰκίας οὔσης, τῆς μὲν Φυγῆς οἱ ἀφῶ-
 ποι πατεῖδα ἀφ' ἑξοχίαν ἡγεμονίαν, τῆς δὲ Ῥώμην, ὡς
 Καίσαρος φρατὸν πεδὸν ἑξοχίαν. ἑξοχίαν καὶ Λαβίου, αὐτὸν
 εἰ τοῖς μάλιστα φίλος Καίσαρος, καὶ φερεμένου τῆς γηένης,
 καὶ σιωπρὸν ἐμπεσῆν ἐν πᾶσι φερεμένου τοῖς Κελπκῶν
 πόλιν, τὸν ἐκείνους ἀποδράς, ἑξοχίαν πρὸς Γομπήιον.
 ἀλλὰ τῆς μὲν καὶ τῆς ἑξοχίαν καὶ τῆς ἀποδράς ἀπέπεμ-
 ψεν ὁ Καίσαρ. Δομιτίου δ' ἡγεμονίαν φερεμένου τῆς ἑξοχίαν, καὶ
 κατῆχοντι Κορνήιον, ἐπελθὼν παρὰ τὸν ποδὸν. ὁ δ' ἀπο-
 γοῖς τὰ καὶ ἑαυτὸν, ἡγήσε τὸν ἑξοχίαν οἰκετῶν ὄντα φερε-
 κεν καὶ λαβῶν ὅθεν, ἑξοχίαν ὡς τῆς ἑξοχίαν. μετ' ἑξοχίαν
 ἀχούσας τὸν Καίσαρα φερεμένου τῆς φιλανδρῶν καὶ
 αδαί πρὸς τοῖς ἐαλωκέτας, αὐτὸς αὐτὸν ἀπεδρῶν, καὶ τὴν
 ἑξοχίαν τῆς βουλομένου ἡγεμονίαν. τῆς δ' ἑξοχίαν φερεμένου
 αὐτὸν, ὡς ὑπὸ τὸν οὐ θανάσιμον πεπρωτά, φερεμένου,
 αἰσας ἀπὸ πρὸς Καίσαρα, καὶ λαβῶν ὅθεν, αὐτὸς δι-
 ἑξοχίαν πρὸς Γομπήιον. ταῦτα εἰς τὴν Ῥώμην ἀπαγγελλόμενα, τοῖς ἀφῶ-
 ποι φερεμένου. ὁ δ' Καίσαρ τὴν περὶ τῆς Δομιτίου φερεμένου
 φρατὸν λογιμοῖς ἑξοχίαν καὶ λαβῶν. πολλὸν δ' ἡγεμονίαν ἡδὴ
 καὶ φοβερός ἐπ' αὐτὸν ἡλαυνε Γομπήιον. ὁ δὲ ἑξο-
 ἐξοχίαν τὴν ἑξοχίαν, ἀλλ' εἰς Βρονθῆσιον Φυγῆν, τοῖς μὲν
 ἑξοχίαν πρὸς τῆς φερεμένου ἑξοχίαν μετὰ δυνάμειος εἰς
 Δυρράχιον.

A verum ipsas fedib. suis excitas fuga inter se discursu-
 rere ciuitates, Romam verò quasi fluctib. circum-
 iectorum populorum fuga & migratione imple-
 tam, quam neq; magistratus sedare facile, neque
 verbis vllus valeret reprimere: vt patum abfuerit
 quin magnis in vndis & iactatione prope à semet-
 ipsa fuerit euerfa. quippe diuerfi æstus motufq; o-
 mnia graues tenebant. Neq; enim, quæ exultaret,
 pars quiescebat, sed cum perterrita & mœsta pas-
 fim concurrrens in magna vbe & insultâs confi-
 ctabatur cum ea de euentu, ipsûmq; per se obstu-
 pefactum alius aliunde sollicitabat Pompeium:
 B quû hi obiicerent, quod Cæsarem contra se & rē-
 pub. euexisset, luere eum pœnas: alii quod de iu-
 re suo cedentem atq; æquas offerentem pacis cō-
 ditiones Lentuli permisisset cōtumeliis. Fauonius
 terram iussit ei pede pulsare, quod iactabundus a-
 liquando in senatu dixisset, ne laborarent patres,
 neque de belli apparatu essent solliciti, se, vbi tel-
 lurem pede percussisset, Italiam legionibus imple-
 tum. Attamen superabat tunc quoq; Cæsarem
 Pompeius copiarum numero: veium nemo eum
 suis permittebat vti consiliis. Ita multis nuntiis,
 mendaciis & terroribus, quasi ingruente iam ho-
 ste & omniatenente, cedens communi est impe-
 tu impulsus, decretoq; tumultu vibem reliquit,
 C senatum sequi iubēs, nec remanere quenquā qui
 tyrannidi anteferret patriam & libertatem. Ac cō-
 sules ne solennib. quidem ante profectiōnē pera-
 ctis sacris fugam arripuere. Fugerunt & senatores
 pleriq; raptura quodāmodo de propriis, quod ad
 manum erat vt de alienis sumētes. Fuere qui Cæ-
 saris pridem admodum studiosi, consilio suo tunc
 exciderunt, vnaq; cum illo fluctu transuersi nulla
 necessitate ablati sunt. Vbis vetò miserabilis fa-
 cies tanta ingruente temp. estate erat, quæ nauis
 modo à gubernatoribus deplorata in id quod fors
 obtulisset videbatur impactura. Quæ quanquam
 tam fuit calamitosa fuga, hoc exilium homines ta-
 men ducebant Pompeii causa patriam esse, Ro-
 mam vetò vt Cæsaris castra desererebant. Quando
 L. bienus quoque Cæsari familiarissimus, qui e-
 ius in Gallia legatus fuerat, ac sub eo ger totum
 bellum decertauerat fortissime, tunc, illo relicto,
 D transit ad Pompeium. Cæterum huic remisit et-
 iam pecuniam & satinas Cæsar. Hinc castra po-
 suit sub muris Corfinii, quod Domitius cum tri-
 ginta cohortibus tenebat. Hic spe abiecta salutis
 poposcit à seruo suo medico venenum, datumq;
 E pro lethali hausit. Mox mirifica accepta Cæsaris
 in captiuos humanitate, deplorauit se, caloremq;
 incusauit consilii sui. Quem vbi medicus erexit,
 somnificum indicans non funebre bibisse eū me-
 dicamentum, surrexit admodū hilaris, & ad Cæ-
 sarem contendit, dataq; sibi ab eo venia, iterum
 profugit ad Pompeium. His Romam nuntiatis re-
 creati sunt homines, redieruntque eo aliqui ex fu-
 ga. Cæsar Domitii copias accepit, abasq; quas per
 municipia ex Pompeii delectibus occupauit. Au-
 ctus iam magno exercitu ac terribili in ipsum mo-
 uit Pompeium. Ille non expectato eius aduentu
 F fugit B. undusium, ac consulibus Dyrrhachium

cum exercitu praemissis paulo post aduentum Caesaris soluit, ut in illius vita minutatim singula recensimus. Gestientem euestigio insequi prohibuit Caesarem difficultas nauium. Igitur Romam est regressus, tota Italia diebus sexaginta sine sanguine in potestatem redacta: qui quum vi be supra expectationem suam offendisset compositam, & frequentes ibi senatores, appellauit hos benigne & populariter, hortans, ut ad Pompeium mitterent de ineunda aequis conditionibus pace. At obtemperauit nemo, vel Quod Pompeium timerent desertum, vel quod secus Caesarem sentire existimarent, & verbis tantum uti speciosis. Quum tribunus plebis Metellus argentum depromere ex templo Saturni ueraret ei, ac certas leges allegaret, dixit non idem armorum ac legum tempus esse. Quod si haec (inquit) quaero, offendunt te facere in praesentia. Ferocia uerba bellum non admittit. Vbi patefacta arma deposuero, tunc age populariter. Atque haec dico de iure meo remittens. Nam & tu & omnes alii, quos ex aduersariis meis cepi, in arbitrio estis meo. Sic ad Metellum fatuus profectus est ad fores aetarii. Non comparentibus clauibus fabros acciuit, rumpi iubens eas. Intercedenti iterum Metello, laudantibusque cum quibusdam, intentata uoce mortem ei, ni desisteret ab importunitate sua minatus est. Atque hoc, inquit, haud te latet adolescens dictum mihi quod factum esse difficilius. Haec uerba effecerunt, ut tum Metellus in praesentia metu attonitus abscederet, tum reliqua facile & expedite ei subministrarentur ad bellum. Hinc in Hispaniam cum exercitu profectus est, prius statuens Afranium & Varronem Pompeii legatos summouere, illiusque legiones & prouincias redigere in potestatem suam, inde in Pompeium nullo relicto a tergo hoste pergere. Et quanuis in crebra pericula hinc corpore insidiis circumuentus, hinc praesertim per famem exercitus sui incurrisset, non ante tamen infectari, laceffere, circumuallare destitit illos, quam castris eorum & copiis esset potitus. Duces refugerunt ad Pompeium. Reuerso ad urbem socer Piso consuluit, ut de pace mitteret ad Pompeium. Ei Isauricus uenditans se Caesari repugnauit. Dictator ab senatu dictus exules reduxit, & proscriptionum sub Sylla liberos famae restituit, formaque aliqua tabularum nouarum obaeratos usuris subleuauit, atque alia eiusmodi non multa delibauit instituta. Diebus autem undecim dictatura abdicauit se, ac, postquam se & Seruilius Isauricum consules declarauit, ad bellum conuertit animum. Caeteras quidem copias in itinere properans praeteriit: equites uero secum trahens delectos sexcentos & quinque legiones circa solstitium brumale ineunte mense Ianuario, qui apud Athenienses Posideon sit, in salum demisit se, transmissoque mari Ionio Oricum & Apolloniam capit. Nauigia retro Brundisium ad milites, qui tardius aduenerant, remittit. Hi dum in itinere erant, ut pote corporibus iam defecti atque ex hostium multitudine fatiscantes, querebantur de Caesare huiusmodi uerbis, Vbi tandem, & quam ad metam concedet nobis iste quietem, qui circumducit nos, uenitque sicut ferreis & inanimatis? Succumbit etiam istud ferrum

A αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐπελθὼν τὸς Καίσαρος ἐξέπλευσεν, ὡς ἐν τοῖς ποταμοῖς ἐκείνου γεγραφομένοις τὰ καθ' ἕκαστα δηλώσει. Καίσαρ δὲ βουλόμενος μὴ ἀδύνατον εἶναι, ἀπολείπει τὸν ἑαυτὸν εἰς τὴν Ρώμην ἀνέστρεψεν, γεγονώς ἐν ἡμέραις ἐξήκοντα πέντε ἀπὸ τῆς Ἰταλίας κείνου. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν πόλιν ὄρε μᾶλλον ἢ παρεσδύκα καθίστασθαι, καὶ τῆς ἀποβουλῆς ἐν αὐτῇ συχοῖς, τότε μὲν ὁπίσθεν καὶ δημοτικὰ δὲ ἐξήρθη, τὸ δὲ καλὸν ἀνέβη καὶ πρὸς Πομπηίου ἀποτέλλει ἀνδρας ὅτι συμβάσει παρεπούσης. ὡς ἤκουσε δὲ οὐδὲν, εἴτε φοβούμενοι Πομπηίου ἐγκαταλελειμμένον, εἴτε βνομίζοντες οὐχ οὕτω Καίσαρα φρονεῖν, ἀλλ' ὡς περὶ ἀλόγων χεῖρα, τῶν δὲ δημόχου Μετέλλου καλύοντος αὐτὸν ἐκ τῆς ἀποτέτων χεῖρα λαμβάειν, καὶ νόμοις τινας παρεφροντος; ὅτε ἐφη τὸν αὐτὸν ὄπλων καὶ νόμον κείνου ἐξή. σὺ δὲ εἰ τοῖς γεγραφομένοις δυσχεραίνεις, νῦν μὲν ἐκποδῶν ἀπὸ παρρησίας γὰρ οὐδεὶς πόλεμος. ὅταν δὲ καθάρῃ τὰ ὄπλα, συμβάσει ἡμετέραν, τότε παλαιῶν δημοκρατορίας, καὶ τῶν (ἐφη) λέγω τῶν ἐμαυτὸς δικαίων ὑφ' ἑαυτοῦ. ἐμὸς γὰρ εἰ σὺ καὶ πάλιν ὅσοις εἴληφα τῶν πρὸς ἐμὴν εἰσαγωγῶν. τὰ πρὸς τὸν Μέτελλον εἰπόντων, ἐβόησαν.

C ὅτε πρὸς τὰς ἑσπέρας τὸς αὐτοῦ μὴ φαινομένων τῶν κλειδῶν, χαλκίαι μεταπέμφαντες, ἐκπέπλην ἐκείνου αὐτῶν τῶν εἰσαγωγῶν τῶν Μετέλλου, καὶ τῶν ἐπαμοιῶν, ἀφαιρέσει ἡμετέραν ἀποκτενεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ παύσῃ τὸ παρενοχλῶν. Καὶ τὸ (ἐφη) μειράκιον ὅτι ἀγνοεῖς ὅτι μοι δυσχερότερον ἢ εἰπέιν ἢ πρὸς τῶν; ὅτι ὁ λόγος τότε καὶ Μέτελλον ἀπελθὼν ἐποίησε καταδείσαντα, καὶ τὰ ἄλλα βλάβας αὐτῶν καὶ τῶν ἀλλοῦν ὡς ἠρετῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον. ἐξ ἐστὶν δὲ εἰς Ἰωνίαν, πρὸς τὸν ἡρωκῶν τοῖς ποταμοῖς Ἀφροδιον καὶ Βάρωνα Πομπηίου παρεσδύκα ἐκβαλεῖν, καὶ τὰς ἐκείνου δυνάμεις καὶ τὰς ἐπαρχίας ὅπως αὐτῶν ποιησάμενος, οὕτως ὅτι Πομπηίου ἐλαυνεῖν, μὴ δὲνα ἔστω τῶν πόλεμίων ὡς ὁλοφύρομαι, καὶ δυνάσας ὅτι καὶ σώματα πολλά, καὶ ἐξεδρας καὶ τὰς ἐπὶ τὰς μέλισα δὲ λίμναι, ὅτε αὐτῶν πρὸς τὸν δῶκον καὶ παρεκλούμενος καὶ παρὰ τῶν φροδῶν τοῖς ἀνδρας, ἡ κίριον βία ἡμέτερον τῶν ἐρατοπέδων, καὶ τῶν δυνάμεων. οἱ δὲ ἡγεμόνες ὄροντο πρὸς Πομπηίου φέροντες, ἐπορεύοντα ὅτι εἰς Ρώμην Καίσαρα Πείσαν μὲν ὁ πειθερὸς παρεκλήθη πρὸς Πομπηίου ἀποτέλλει ἀνδρας ὡς ἄλλοι σιωπῶν, Ἰστωικῶν δὲ Καίσαρι χαλκίαι ἀντίπερ. αἰρετῆς ὅτι δικτάτωρ ὡς τῶν βελῆς, Φυράδας τε καὶ τῶν, καὶ τῶν Σύλλα δυστυχησάντων τοῖς παιδάς ἐκτίμοις ἐποίησε, καὶ σφοδρῆτα πῆν τόκων ἐκτίμιζε τοῖς χρεωφίλοισι. ἄλλων τε τοῖς τῶν ἡφατο πόλιθι μὲν, ἔκ πολλῶν δὲ καὶ ἐν ἡμέραις ἐνδεκα τῶν μὲν μοναρχίας ἀπειπάμενος, ὑπατὸν δὲ ἀνατίξας ἑαυτὸν καὶ Σερβίλιον Ἰσαυρικὸν, εἴχετο τῶν ἐρατείας, καὶ τῶν μὲν ἄλλας δυνάμεις καὶ ὄδον ἐπιειρομένης παρῆλθεν, ἰππεῖς δὲ ἔχων λογάδας ἑξακισίοις καὶ πέντε τάγματα, χιμῶνος ἐκ τῶν οἴκων, ἰσαμῶν δὲ Ἰακάρια μίλος, (ὅτι δὲ ἀν' εἴη Προσφιδῶν Ἀθιωτῶν) ἀφῆκεν εἰς τὸ πέλαγος καὶ ἀφῆκεν τὸ Ἰόνιον, Νώειον καὶ Ἀπολλωνίαν ἀφῆκε, τὰ δὲ πλοῖα πάλιν ἀπέπεμψεν εἰς Βρενθῆσιον ὅτι τοῖς ἐρεῖσάντας τῆς παρεῖα ἐρεπῶν τῶν, οἱ δὲ ἄχει μὲν καὶ ὄδον ἦσαν, ἀπε δὲ καὶ παρηκμάχου τις

ἢ δὲ τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὰ πλῆθη τῶν πολεμίων ἀπεῖρηκτες, ἐν αἰτίαις εἶχον τὸν Καίσαρα, ἢ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀφῆκε ἡμᾶς ὁ ἀπὸ κατὰ θῆσε, πρὸς τὸν καὶ χεῖρα μὲν ὡς ἀπεύθεις καὶ ἀφῆκεν ἡμῖν; καὶ σίδηρος ὅτι ἐκείναις πληγῶν,

„ και θυρεοδ' τις βεβηθει φειδω εν χρονω τσουτω και θωρακος.
 „ οσδε απο τω βουματων αρα λογιζεται Καϊσαρ οπιθητην
 „ μηδ' ερχεθαι, θητα ο πεφικαμην παρην και αλγεινι ωραν δε
 „ χιμανος και πνυματος εν θαλατη καιρον οσδε θεω βια-
 „ ζεσθαι δυνατον. αλλ' οσδε τω εβαλλεται και τα φρου διω-
 „ κων πολεμιοις αλλα φθων. τιαυτα λεγοντες επορβοντο
 „ ορλαως εις ο Βρενθησιον. ως ο ελθοντες δερον αιημενον
 „ τον Καϊσαρα θαχυ, παλιν αυ μεταβαλοντες, εκακιζον εαυ-
 „ τοις, παρεδδζαζ δπηκαλιωιτες τω αυθεραπερος. εκακι-
 „ ζον ο και ταις ηγεμονας οση βητιχα χιμανας τω πορειαν.
 „ και θημεροι ο οπι τω ακρων προς ο πελαγος και τω η- B
 „ πειρον, απεσκόπειω τας ναδς εφ' ων εμελλον φεροδοσαι
 „ τωρς εκαινον. ο ο Α' πολλωνια Καϊσαρ, οση εχων αξιωμα-
 „ χον τω μεν εαυτω δυναμιν, βρεθιουσης ο της εκειην,
 „ δπορουμνος και πεπαθων, δφρον εβουλοσε βουλομα,
 „ κρυφα πδωτων εις πλοιον εμβας ο μεγεθος δωδεκαεκαλ-
 „ μοι, αναζητωμα προς ο Βρενθησιον τηλικυτοις ελοισ πε-
 „ εχουμνου τω πελαγος απο τω πολεμίων. νυκτος οω εαθηπ
 „ θερεποντος βητικρυ φαμνος αυεση, και μεταβαλων εαυτον,
 „ ως τινα τω παρημελημεων, ησυχαζεν. τω ο Α' νιου ποτα- C
 „ μου τω ναδν απο φεροντος εις τω θαλασσω, τω μηδ' εω-
 „ θινω αυραν, η παρειχε τωικαδθα πεετας εκβολας γα-
 „ λωιω, απωδοσα πορρω ο κυμα, πολυς πλωσας πε-
 „ λεγιος δε νυκτος απεσεσε. προς ο τω πλημυραν της
 „ θαλασσης και τω ανθησιν τω κλυδωνος αρεματων ο πο-
 „ ταμος, και βαχικς αμα και κτυπω μεγαλω και σκληρως
 „ αιαχεσθουμνος δυνας, επορος ω βιασθωμα τω κυβερνητη
 „ και μεταβαλειν εκελδσε τω ναυτας, ως δπορεψων τον
 „ πλοω. αμαδουμνος ο ο Καϊσαρ αναδεικυσιν εαυτον, και τω
 „ κυβερνητη λαβουμνος της χερος, εκπαλημενου τωρς D
 „ τω οψιν, Ι' η (εφη) ηλυαε, πολμα και διδισι μηδεν. Καϊ-
 „ σαρα φερες, και τω Καϊσαρος τυχιω συμπλευσαν. ε-
 „ λαθοντο τω χειμανος οι ναυται, και ταις κωπαις εμφωτες,
 „ εβιαζοντο παση περσθυμια τον ποταμον. ως δε ω απορα,
 „ δεζαμνος πολλω θαλατηαι και κινδωδωσας εν τω ε-
 „ μαπι, σινεχωρησε μαλα ακων τω κυβερνητη μεταβα-
 „ λειν. ανηλι ο αυτω ετ' πληθος απιωτων οι φραπιωται,
 „ πολλα μεμφοιδροι και δεπαθωιτες, ει μη πεπεισται και
 „ σιω αυτοις μονοις ιχμους ετ' νικαν, αλλ' αρεται και τω ε-
 „ βαλλεται δε τωις δποτας, ως απισαν τοις παρδου. εκ E
 „ τουτου και τεπλωσε μηδ' Αντωνιος απο Βρενθησιου τω δυ-
 „ ναμεις αρων. θαρρησας ο Καϊσαρ περσυχαιετο Πομπηιον,
 „ εδρυμενον εν καλω, και χρηουμνον εκ τε ηης και θαλατ-
 „ της δποχεωντος, αυτος οι οση αφθονοις δεζαγαν και τ' δε-
 „ ζαζ, υσερον ο και σφοδρα πεαδεις δπορεια τω αιαλαγων
 „ αλλα ριζω ινα κρηποντες οι φρεσιωται, και γαλακπι
 „ φουραντες τωρεφεροντο, και ποτε και δεαπλασαντες εζ
 „ αυτης αφτοις, και ταις περφυλαχως τω πολεμίων βητι-
 „ δραμοντες, εβαλλον εισω και διερριπιω, βητιλεζοντες,
 „ ως αρε αν η η τω τιαυτας εκ φερη ριζας, ου παυσονται F
 „ πολιορκωιτες Πομπηιον. ο μδωτοι Πομπηιος ουτε τωις αρ-
 „ τοις ετε τωις λογοις εια τουτοις εκφερεσθαι προς ο πληθος.
 „ ηρμωω γδ οι φρεσιωται, τω αρειοτη και τω απαθηαι
 „ τω πολεμίων, ως αφ θηειων, ορρωδωιτες. αι δε ηνες πεε τωις ερμασι τοις Πομπηιου μαχα απορεδες εζηγοντο.
 „ και πεετω πασας ο Καϊσαρ, πλιω μιας ο η ερητης μεγαλης ηρομεις, εκινδωδωσε μηδ' εστολισαι ο φρατο πεδον.

A & scuto aliquando loricaq; in tanto tempore par-
 citur. Annon ex vulneribus reputat Caesar morta-
 libus se imperare, mortalibusque nos calamitati-
 bus & doloribus esse obnoxios? Hyemi & venti
 in pelago tempestati facere vim ne deus quidem
 potest. Ac hic tam proicte subit pericula, quasi
 fugeret, non confectaretur, hostes. His dictis len-
 tum iter Brundisium faciebant: quovt con-
 uenerunt, & soluisse compererunt Caesarem, subit-
 o mutato animo increpauerunt semet ipsi, prodit-
 ores appellantes imperatoris : increpauerunt et-
 iam duces suos, quod iter non maturassent. Con-
 sidebant in promontoriis & ad mare, Epirumque,
 intensis oculis naues prospectabant, quibus esset
 ad illum transmissuri. Apollonia Caesar, quū co-
 pias Pompeio non haberet secum pares, quod cū-
 etarentur reliquæ quæ erant Brundisii, suspen-
 sus anxiusque consilium initancess, tantis classibus
 pelago ab hostibus obsesso, clam omnibus nauem
 conscendendi duodecim scalmorum magnitudi-
 ne, eaque Brundisium petendi. Igitur noctu ve-
 ste tectus feruili conscendit, atque se ut contem-
 ptum aliquem silentio abiecit. Quum vero anius
 amnis in pontum deferret nauem, matutinam au-
 ram, quæ alias in ostio præbebat tranquillitatem
 longe vndas impellens, extinxit vehemens nocte
 increbrescens marinus ventus. Ex æstu maris &
 fluctus occurfu efferatus asperatusque fluuius, si-
 mul ingenti fragore grauibisque retro inhibitus
 vorticibus, superati a gubernatore nulla ratione
 potuit. itaque conuertere nauem nautis, ut remea-
 ret, iussit. Id Caesar intelligens, qui sit, aperit ga-
 bernatori, apprehensaque manu eius ad aspectum
 suum obstupescit, Perge age, inquit, audacter,
 nec quicquam time. Caesarem vehis, vnaque
 Caesaris fortunam. Ita tempestatis nauæ obli-
 ti, ac remis incumbentes institere magna alacritate
 vrgere flumen. vbi verò nequicquam fatigau-
 erunt se, atque multa accepta aqua periculum sub-
 iit Caesar in ostio, permisit perquam inuitus gu-
 bernatori recipere cursum Egresso occurrerunt
 cateruatim milites, exostulaueruntq; cum eo &
 indignati sunt maiorem in modum, quod dubi-
 taret vel solis cum ipsis vincere hostes posse, sed
 cruciaretur offerretque se discrimini ob absentes,
 ut præsentibus diffidens. Inde appulit Antonius
 copias Brundisio adducens. Tum confirmatus
 Caesar laceffuit Pompeium. Ceperat hic commo-
 dum castris locum: eique necessaria affatim terra
 mariq; subuehebantur, quum ille non ageret in
 affluentibus com meatibus, post etiam grauiter
 difficultate necessariorum premeretur: ac radicē
 quandā contunderent milites, eaq; lacte subacta
 vescerentur. Panes quoque ex ea confectos pro-
 uecti ad hostium stationes, intro miserunt proie-
 ceruntque, cum hisce verbis, quousq; eiusmodi
 tellus ferret radices, nō desituros se obsidere Pō-
 peium. ac Pompeius nec eos panes nec sermones
 permisit in vulgus militum effert, ne flaccesce-
 rent, immanitatem ac duritiem milites hostium
 quasi fera um horrentes. Serebantur quotidie
 circa vallum Pompeii tumultuarie pugnae, in
 quibus Caesar omnibus superior extra vnam fuit,
 in qua quum fœde fugerēt sui, castra pene amisit.

Nam quum eos esset Pompeius adortus, nemo locum tenuit: sed & fossæ castrorum corporibus impletæ sunt, atq; ad vallum suum munitionesq; effuse fugientes cecidere. Fugam occurrens Cæsar quum sistere niteretur, nihil profecit. Quum ille signa corripere, abiiciebant ea signiferi, ac triginta duo in potestatem hostium venire. Cæsar fere fuit oppressus. Quum enim militi vasto & robusto fuga eum præuehenti manus iniiciens manere & conuertere se imperaret in hostem, illeurbationis in discrimine plenus, gladio manum ad eum cædendum admouit: cuius occupauit humerum armiger Cæsaris, abscindere. Adeo autem res deploratæ Cæsaris erant, ut quum Pompeius siue suspicione aliqua siue fortuna non esset actum tam eximium prosequutus, sed compulsus intra vallum iis qui fugiebant, receptui cecinisset, diceret discedens Cæsar ad amicos, Hodie penes hostes victoria erat, si haberent vincentem. Tabernaculum ingressus decubuit, noctemq; egit omnium illam in perplexis consiliis mœstissimam: quod belli gerendi rationem instituisset imprudenter, qui, quum ager in propinquo latus esset, videsq; abundantes Macedoniae Thessaliæ, prætermisso illic conuertere bellum, ibi ad mare præualentibus classe hostibus sederet, obsessus magis reu penuria necessariatum, quam armis obsidens hostes. Ita conflictatus & sollicitatus angustiis atq; difficultate rerum suarum, vasis clamatis ducere aduersus Scipionem in Macedoniam constituit, ratus aut se attracturum Pompeium eò vbi non perinde copiam maritimam habiturus ad manum esset, aut desolatam oppressurum Scipionem. Id exercitum ducesq; Pompeianos excitauit, Cæsari ut instarent tanquam victo & fugienti. Nam ipse quidem Pompeius Martis aleam iacere tantis de rebus dubitabat, & quod omnibus esset ad prolatandum bellum optime instructus, in animo erat ei hostium temporarium vigorem atterere & exhaurire. Quippe pars Cæsaris copiarum bellacissima peritia habebat & audaciam in præliis quam nemo subsisteret: in mouendis verò huc illuc & munitionibus castris, oppugnandis muris atq; excubiis agendis, flaccescebant præsenio, corporaq; agre ad labores moliebantur, ob debilitatem corporis alacritate destituti. Ad hæc lues dicebatur horridi comes victus in exercitu Cæsaris vulgari: & quod erat grauissimum, quum nec te pecuniaria validus esset, nec abundaret com meatibus, breui videbatur sua sponte collapsurus. Quapropter detrectanti prælium Pompeio vnus, quo ciuibus parceret, assentiebatur Cato. Quippe quum cecidisset in superiori acie de hostibus ad mille conspexisset, operto capite abscessit lacrymans. Cæteri tergiversantem Pompeium increpabant irritabantq; omnes, Agememnonem & regem regum appellantes, quasi deponere nolentem imperium, sed gloriantem qd tam multi duces parerent sibi, & tabernaculum suum frequentaret. Fauonius Catonis libertatem in loquendo vecorditer vsurpans, quiritabatur qd eo anno sicubus Tusculanis vsci ob Pompeii regnum non liceret. Afranius, qui ex Hispania nuper re male gesta venerat, calumnia pressus exercitum pecunia prodidisse,

τημένων αὐτῶν καὶ φοιτῶντων ὅτι σκλιυῶ. Φαόνιος ὁ τῶν Κάτωνος παρρησίαν ὑποποιούμενος, μαρτυρικῶς ἐχετιάζεν, εἰ μὴ δὲ τῆτις ἔσει τῶν πρὸς Τουσκλιανὸν ἀπολαύσαι σὺκων, ἀλλὰ τῶν Πομπηίου μοναρχίαν. Ἀφρανίον δὲ (νεωστὶ γὰρ δὲ Ἰβηρίας ἀφικέτο κακῶς στρατηγήσας) ἀφβαλλόμενος ὅτι χεῖρα πωροδιδῶναι τὸν στρατὸν,

A Πομπηίου γὰρ πωροδιδόντος, ὁ δὲ εἰς ἐμείνεν, ἀλλὰ καὶ τὰ φερε κατεπίπλων κτεινομένων, καὶ πρὸς τοῖς αὐτῶν χερακώμασι καὶ πρὸς τῶν σφισμασιν ἐπίπλων ἐλακωόμενοι πωροδιδόντων. Καὶ τῶν ὑποσφισμασιν, ἐπεὶ ἔδοξε τοῖς ἀναστρέφειν τοῖς φθόνους, ἐφρανε δὲ οὐδέν. ἀλλ' ἐπιλαμβανόμενος τῶν σημείων ἀπερρίπλων οἱ κερμίζοντες, ὥστε δύο καὶ τελέων λαβεῖν τοῖς πολεμίοις, αὐτὸς ὁ πρὸς μικρὸν ἦλθεν ἀποθανεῖν. αἰδοῖ γὰρ μετὰ καὶ ῥωμαλέα φθόνου ἡ παρ' αὐτὸν ἐπιβαλὼν τῶν χερα, μὴ εἶναι ἐκίλθουσε, καὶ ἐφρασετο πρὸς τοῖς πολεμίοις. ὁ δὲ μισὸς ὢν τῶν χερα καὶ πρὸς τοῖς δεινόν, ἐπεὶ ἔδοξε τῶν μάχων ὡς καὶ ἔξοδος φθάνει ὁ τῶν Κάσαρος ὑποσφισμασιν ἀποκρίσας αὐτῶν τὸν ὄμον. οὕτω δὲ ἀπέγινω τὰ καθ' αὐτὸν, ὥστε ἐπεὶ Πομπηίου ὑποδραβεῖας ἕως ἡ τῆς ἐργῶν μετὰ τὸ τέλος οὐκ ἐπέθηκεν, ἀλλὰ καὶ ἔξοδος εἰς τὸ χερα καὶ τοῖς φθόνους ἀνεχώρησεν, εἰ πέν ἀρα πρὸς τοῖς φίλοις ἀπὸ τῶν Κάσαρ, Σημερον ἀνὴρ ἡ καὶ τοῖς πολεμίοις ἔω, εἰ τὸν νικῶντα εἶχον. αὐτὸς ὁ παρελθὼν εἰς τῶν σκλιυῶ καὶ καὶ ἀκλιθεῖς, νυκτα πασῶν ἐκείνῳ ἀπαρωτατῶν διήγαγε, ἐν ἀπορίας λογισμοῖς, ὡς κακῶς ἐστρατηγήσας, ὅτι καὶ χερα ἐπιχειρήσας βαθείας καὶ πόλεων ἀδραμῶν τῶν Μακεδονικῶν καὶ Θεσσαλικῶν, εἰσας ἐκεῖ πρὸς ἀπασα τὸν πόλεμον, ἐπὶ τῶν καὶ ἔξοδος πρὸς θαλάττη, ναυκρασιῶν τῶν πολεμίων, πολιορκουόμενος τοῖς ἀναστρέφειν μάλλον ἢ τοῖς ὅπλοις πολιορκῶν. οὕτω δὲ πρὸς ἀπασα καὶ ἀναστρέφειν πρὸς τῶν ἀπορίας καὶ χαλεπότητα τῶν παρῶντων, αἴση τὸν στρατὸν, ὅτι Σκιπίωνα πρὸς ἀπασα εἰς Μακεδονίαν ἐγνώκως. ἢ γὰρ ἐπιπασα τὸν Πομπηίου ὅπου μαχίται μὴ χερμίζόμενος ὁμοίως ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἢ πρὸς ἀπασα μεμονωμένου Σκιπίωνος. τῶν τῶν Πομπηίου στρατῶν ἐπῆρε, καὶ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἡγεμόνας. ὡς ἡττημένου καὶ φθόνους ἔχεσθαι Κάσαρος. αὐτὸς μὲν γὰρ ἀδραβεῖας εἶχε Πομπηίου ἀναρρίψαι τῶν μάχων πρὸς τῶν κερμίζωντων, καὶ παρῶντων ἀεὶ πᾶσι πρὸς τὸν στρατὸν, ἢ ἔξοδος πρὸς ἀπασα τῶν πολεμίων ἀκλιῶ βεραχίαν οὐσαν. ὁ γὰρ τοῖς μαχμῶν τῆς Κάσαρος δυναμῶς ἐμπειρίαν μὲν εἶχε καὶ πόλεμον ἀνυπόστατον πρὸς τοῖς ἀγῶνας, ἐν δὲ τῶν πλαιῶν καὶ τῶν στρατοπεδείας καὶ τερμαχουῶντες καὶ νυκτεργουῶντες ἐξέκαμνον ὑπὸ γῆρας, καὶ βαρεῖς ἦσαν τοῖς σώμασι πρὸς τοῖς πόνοις, δι' ἀδένεια εἶχε ἀκλιπῶντες τῶν ποροδιδῶν. τότε

E ὁ καὶ πὶ νόσημα λοιμῶδες ἐλήθη, τῶν ἀποτίαν τῆς διαίτης ποιησάμενον στρατῶν, ἐν τῆ στρατῶν πρὸς ἀπασα τῆ Κάσαρος. καὶ ὁ μέγιστον, οὐτε χερασιν ἐρρωμένους, οὐτε ἔξοδος ἀπορῶν, χερασιν βεραχίως ἐδόκει πρὸς αὐτῶν κακῶν λυθῆσθαι. ἀλλὰ τῶν Πομπηίου μάχων μὴ βουλομένη μόνος ἐπῆει Κάτων, φειδῶ τῶν πολιτῶν. ὅς γε καὶ τοῖς πρὸς ἀπασα ἐν τῆ μάχῃ τῶν πολεμίων, εἰς χιλίους ὁ πλῆθος ἡγεμόνας, ἰδῶν, ἀπῆλθεν ἐκλυφάμενος καὶ κακῶς ἀκρίσας. οἱ δὲ ἄλλοι πρῶτες ἐκῶκίζον τὸν Πομπηίου φουρμαχουῶντα, καὶ παρῶντων, Ἀγαμέμνονα καὶ βασιλέα

F βασιλέων ἀποκλιπῶντες, ὡς δὲ μὴ βουλομένη ἀποκλιπῶν τῆ μοναρχίαν, ἀλλ' ἀγαλλόμενον, ἡγεμόνων τῶν πρὸς ἀπασα

ἡρώτα Δία τί πάρος τὸν ἔμπορον οὐ μάχηται τὸν ἑωνυμέ-
 νον παρ' αὐτῶν ἐπαρχίας. ἐκ τούτων ἀπόπτων σιωλεου-
 νόμοδος ἀκὼν εἰς μάχην ὁ Γομπήσιος ἐχώρει, τὸν Καίσαρα
 διόκων. ὁ δ' ἔτι μὲν ἄλλω πορείῃ χαλεπῶς ἕλυσεν, οὐ-
 δε ὅς παρ' ἑχέριος ἀγροῦν, ἀλλὰ πρῶτον καὶ φρονοῦντων
 Δία τὴν ἐναλχοῦσιν. ὡς δ' εἶλε Γόμπορος Θεσσαλικῶν
 πόλιν, οὐ μόνον ἐδρεφετὴν φρασίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν νοσημάτων
 ἀπὸ πλάξε τῶν ἀλλοθῶν. ἀφ' ὧν γὰρ ἐπέτυχον οἴνω, καὶ πίνον-
 τες αἰδῶν, εἴτα χρώματα κώμοις, καὶ βακχεύοντες αἰὰ τὴν
 ὁδὸν, ἐκ μέθης διεκρούσαντο καὶ παρήλαξαν ὁ πάθος, εἰς ἐ-
 ξιν ἐτέρων τοῖς σώμασι μεθεπεσόντες. ὡς δ' εἰς τὴν Φαρσα-
 λίαν ἐμβαλόντες ἀμφοτέρω κατετραπέδευσαν ὁ μὲν Γομ-
 πήσιος αὐτῆς εἰς τὴν δεξιᾶν ἀνεκρούετο λογιζόμενος τὴν γῶμίην,
 ἐπιφασμάτων δὲ αἰσίων πάρος φρονομένων, καὶ κατ' ὕπνον
 ὄψεως. ἐδόκει γὰρ αὐτὸν ὄραν ἐν τῷ θεάτρῳ κροτούμενον ὑπὸ
 Ρωμαίων. οἱ δ' αὖτε αὐτὸν ἔτῳ φρασθῆναι ἤσαν, καὶ τὸ νίκημα
 ταῖς ἐλπίσι παρ' εὐφρόντες, ὥστε φιλονεικεῖν ὑπὸ τῷ Καίσα-
 ρος ἀρχιερωσύνης Δομίτιον καὶ Σπινθῆρα καὶ Σκιπίωνα, ἄλλο-
 μιλωμένοις ἀλλήλοις πέμπτην ἢ πολλοὺς εἰς Ρώμην μισθου-
 μένοις καὶ παρ' ἑαυτοῦ λαμβάνοντες οἰκίας ὑποαθροίσαι καὶ
 στρατηγούσιν ὀπιτηδεύουσιν, ὡς ὁδὸν ἀφ' ἑσθῶντες μὲν τὴν πόλε-
 μον. μάλιστα δ' ἐσφάδαζον οἱ ἵππεῖς ὀπι τὴν μάχην ἠσκη-
 μένοι παρ' ἑαυτῶν ὀπλων λαμπαρότησι, καὶ ἐσφάσι πτωκῶν, καὶ
 κάλλει σωματῶν μέγα φρονοῦντες, καὶ Δία τὸ πλήθος, ἐ-
 πακιστῆρι τοῖς χιλίοις τοῖς Καίσαρος ὄντες. ἡ δ' ἔτι καὶ τὴν
 πεζῶν πλήθος ὅσον ἀλγώμαλον, ἀλλὰ τε βακισμῶν καὶ
 πεζοκιστῶν παρ' ἑαυτῶν τοῖς διεμυροῖς καὶ διαχίλοις. ὁ δὲ
 Καίσαρ τοῖς φρασίαν σιωλεουμένων, καὶ παρ' ἑαυτῶν ὡς δύο μὲν
 αὐτῶν τὰ μακρὰ Κορφίνιος ἄγων ἔχει βῆσιν, ἀλλὰ ἢ πενταχί-
 δεκα σπειρα μὲν Καλήνου καὶ θύεται παρ' ἑαυτῶν Μεγάρα καὶ Ἀ-
 θῆνας, ἡρώτησιν εἴτε βούλονται παρ' ἑαυτῶν ὀκείνοις, εἴτε αὐ-
 τῶν Δία κινδυνεύουσι κατ' ἑαυτοῖς. οἱ δ' ἀνέδοσαν, δόμοι-
 νοι μὴ παρ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ μάλλον ὅπως τάχιστα σιωλεουσιν εἰς
 χεῖρας τοῖς πολεμίοις τελέεσθαι καὶ στρατηγεῖν. ποιουμένων
 ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν τῆς διωμάμεως, καὶ ἦσαν τὸ παρ' ἑαυτῶν ἱε-
 ρεῖον, ὁδὸν ὁ μάλιστα ἐφραζε, τριῶν ἡμερῶν μάχην κριθῆσε-
 σθαι παρ' ἑαυτῶν πολεμίοις. ἐσθῶντος δ' τῷ Καίσαρος εἰ καὶ πε-
 » εἰ τὴν τέλῃς ἐσθῶν τῶν ἱερέων οἰς ὄσημον, Αὐτὸς αὖτ' (ἴφῃ) σὺ
 » τῆς τὸ βέλτιον ὑποκρίνασθαι σαυτῶν. μάλιστ' οἱ θεοὶ μετὰ
 » βολίῳ καὶ μετὰ πῶσιν ὀπι τὰ σταντα τῶν κατὰ σῶτων δη-
 » λουσιν. ὡς τε, εἰ μὲν δὲ παρ' ἑαυτῶν ἡγήσασθαι ὀπι τὰ παρ' ἑαυ-
 » τῶν, τὴν χεῖρα παρ' ἑαυτῶν τύχῃ εἰ δ' ἄλλως, τὴν ἀμείνο-
 » να τῆς τὸ παρ' ἑαυτῶν μάχης νυκτῆς φυλακῆς ἐφοδεύοις αὐτῶν,
 » παρ' ἑαυτῶν μεθ' ἑαυτῶν ὀπι τὰ λαμπαρῶν ἑσθῶν πυρῶν, ἡ δ' ὑπὸ
 » εὐφροσύνης ὁ Καίσαρ φρατόπεδον, λαμπαρῶν καὶ φλογῶν ἡ-
 » γρομένῳ, ἐδόξεν εἰς τὸ Γομπήσιου καὶ φρασεῖν. ἐσθῶντος δὲ
 » φυλακῆς καὶ πρῶτον, τὰ φραχὴν ἠσθῶντο, γνῶντες τῶν τοῖς
 » πολεμίοις. ἔμῳ μαχεῖσθαι γὰρ κατ' ἑαυτῶν παρ' ἑαυτῶν
 » τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ ὡς ὀπι σῶτοις ὁδὸν ἀνεζήγησεν. ἐπεὶ δὲ
 » σκητῶν ἠδὲ καὶ φραλελυμένων οἱ σῶτοι παρ' ἑαυτῶν ἠσθῶν
 » τῶν πολεμίοις ὀπι μάχην καὶ φραβεῖν ἀπαρῆλλοντες,
 » παρ' ἑαυτῶν ἡρόμοδος, καὶ ὁδὸν ἀμείνοις τοῖς θεοῖς, παρ' ἑαυτῶν τὴν
 » φρασίαν, τὴν τῶν φρατῶν ὁ μὲν εἶχεν Ἀντώνιος, αὐτὸς δὲ ὁδὸν
 » πρῶτον, ἐπὶ τῶν πολεμίων ἵππεῖς ἀπὸ τῶν φρατῶν ὀπι τὰ
 » τῶν καὶ τὸ πλήθος αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐσθῶν φρασεῖς ἀδῆλως ἐκείλ-
 » σθαι παρ' ἑαυτῶν ἔξ σπειρας,

rogabat quid ita nō cum mercatore, qui nundina-
 tus ab se fuisset provincias, dimicaret. His omni-
 bus Pompeius ad confligendū contra sententiam
 suam compulsus perrexit Cæsarem insequi. Ille re-
 liquum iter asperum habuit cōmeatum comparandorum
 præbente copiam nemine, sed omnib. eum ob recentē
 cladem despicientibus. Ut Gomphos Thessaliæ urbem
 cepit, nō modò aluit exercitum, verum etiam morbo
 mira ratione explicavit. Quippe illic quum magnū
 numerum vini inuenissent, eo largius hausto come-
 stabundi inde & bacchabundi in via ex crapula
 propulsaerunt alteraueruntq; morbū, conuersi in
 diuersam corporis habitudinē. Ut verò in campos
 Pharfalicos ambo deuenere & castra sunt metati,
 Pompeius conuertit denuò ad pristinum consiliū
 mentē, quum etiam dira spectra & visio essent ei
 in somnis oblata. Videbatur sibi à pop. Romano
 plausu in theatro excipi. at qui eum sequebantur,
 adeo erāt feroces victoriamq; spe præceperant,
 ut de Cæsaris sacerdotio contenderent Domitius,
 Spinter, & Scipio, inter se rixantes: multi
 Romam mitterent ad conducenda & occupanda
 ædificia consularū & præturam gerentibus
 opportuna, quasi mox à bello gesturi
 magistratum. Gliscebant præcipuè equites
 pugnam armorū splendore ex culti eximie,
 equorumque sagina & corporum nitore inflati,
 & ob multitudinem quoque, quòd septem millia
 cum mille Iulianis compararentur. Nec verò
 peditum erat par numerus, sed cōmittebantur
 quadraginta quinque millia cum xxxi. millibus.
 Cæsar autem aduocata concione demonstrauit
 militibus Cornificium, qui duas legiones sibi
 adducebat, non longè abesse, alias quindecim
 cohortes duce Calenopropæ Megaram &
 Athenas confidere, quaesuitq; operiri illos,
 an dimicare vellent soli: illi verò conclamarūt,
 orantes, ne rem duceret, sed moliretur potius
 & rationē iniret, quo signa cum hostibus
 quamprimū conferrent. Lustranti exercitum
 & primā hostiam immolanti nunciavit aruspex,
 intra triduum pugna eum cum hostib. decreturum.
 Exquirēte Cæsare, ecquid in extis portenti
 de exitu consideraret: Rectius, inquit, tute tibi
 de eo respondeas. Mutationem enim dii vicissitudi-
 nemq; in diuersa grandē status præsentis præsa-
 giunt. Itaq; si res tuas ducis in præsentia
 latas, infestiorē fortunam expecta: sin tristiores,
 lætiorē. Nocte, quæ pugna antecessit, quum
 vigilias obiret, circa concubiam noctē
 conspexere facem celestis ignis, quæ
 superlata Cæsaris castris illustris & flammea
 existēs delabi visā est intra Pompeii præsidia.
 Vigilia matutina panicū tumultum apud
 hostes animaduertere: pugna tamen non
 expectabat in eum diē, sed signa mouit,
 ut iter Scotusam intraderet. Detensis iam
 tabernaculis accurrūt ad eum speculatores,
 instruere se ad præliū nuntiantes hostē.
 Ibi lætus & deos precatus acie ornat eamq;
 triplicē instruit. mediæ Domitiū Calvinū
 præficiunt in altero cornu Antonius: in
 dextro ipse egit, quò in legione x
 pugnaret. Huic hostiū equitū conspicatus
 oppositū, eorumq; veritus alacritatem
 numerūq; ab vltima acie occultē sex cohortes
 exciuit,

quas lo. aut pone dextrum cornu, docuitq; quid faciendum esset quum hostium equitatus incurreret. Pompeius alterū cornu ipse tenuit, sinistram Domitius, mediæ aciei focer eius Scipio præfuit. Totius equitatus moles erat in sinistro cornu ad circumueniendum dexterum hostium, atq; ad latam fugam circa ipsum ducem efficiendam. nullam enim arbitrabantur quatumvis profundam peditum aciem substitutam, sed obrutum iri omnin a conculcatumque impressione tot pariter equitum in hostes facta. Quum iam in eo esset ut signa canerent, imperavit antesignanis Pompeius, ut in procinctu atque in veltigio stantes & infesta pila hastasque tenentes hostium impetum exciperent quosque intra pili iactum venissent. Cæsar verò & in eo ait Pompeium errasse, qui nesciret incitatum formidabilemque initio incursum ichibus vim addere tum animos inflammare ex omnibus excitatum. Aciem moturus & rem iam aggrediens, primum conspicit centurionem fidum sibi & rei militaris expertum, qui confirmabat manipulares suos concitabatque ad fortiter dimicandum. Hunc nomine compellans, Quid spei, inquit, C. Crassini, & quid animi habemus? Crassinius dextra protensa alta voce exclamans, Insignem, inquit, Cæsar victoriam referemus. Me verò hodie aut viuum aut mortuum commedabis. Sic fatus, primus cursu in hostes irrupit, suosque secum ceterum viginti milites trahit. Dum perterritus principes, magna que cæde & vi progreditur, inhibetur trajecto per os gladio, ut mucro sub occipite extaret. Ita pedestri certamine media acie commisso & confligente, ex cornu laevo Pompeii equites magno fastu inuehuntur alas ad circumueniendum dextrum cornu producentes. Priusquam fecerint hi irruptionem, cohortes illæ Cæsaris prouolant, non ut assueuerant pila intorquentes, neque femora hostium aut crura cominus cadentes, sed ora petunt faciemque conuulnerant: quod docti à Cæsare fuerant, sperante homines iuuenes parum bellis aut vulneribus assuetos, florentes autem ætate & comatos ob formæ decus maxime ea vulnera formidaturos, neque præsens expectaturos periculum, simulque deformitatem in posterum verituros: quod sane euenit. Neque enim pila elata tolerarunt, neque ferrum aspicere sustinuerunt sub oculis, sed conuerterunt se, obuclaueruntque faciem, ut eam protegerent. Postremo ita semetipsi cõturbantes turpissime terga dedere, summamque rei perdidere. Extemplo enim qui hos profligauerant, peditatū circumdederunt, impetuque facto terga hostium ceciderunt. Pompeius ut equites conspexit ab altero cornu effuse fugientes, non ultra idem ille fuit, nec meminit Magnum se Pompeium esse, verum non secus ac si deus ei mentē ademisset, vel clade diuinitus immissa expauesceret, tacitus recepit se in prætorium, ibique sedens euentum expectauit pugna: quousque omnibus in fugam consternatis adoriretur hostes vallum & cū statione præliarentur. Tunc quasi ad mentem reuersus, quum vnā hanc (viti ferūt) vocem misisset, Et iam in castra depositus insignibus imperatoris sumptaque fugienti congrua veste eiecit se clam ex castris.

A καὶ κατόπιν ἔστη τὸ δόξιο, διδάξαι ἀχρηστοὺς ὅταν οἱ τῶν πολεμίων ἰππεὶς πρὸς φέρωνται. Πομπήιος ὁ δὲ μὲν αὐτὸς εἶχε τῶν κερμάτων ὁ δὲ δυνάμην Δομίτιος, τὸ δὲ μίσου Σκιπίων ἤρχεν ὁ πεντηεὶς. οἱ δὲ ἰππεὶς ἀπὸ μὲν ὅτι δ' αἰετὸν ἔβρισαν, ὡς δὲ δόξιον κυκλωσόμενοι τῶν πολεμίων, καὶ λαμψρὰν πρὸς αὐτὸν τὴν ἡγεμόνα ποιησόμενοι ἔσπιν. ὁ δὲ ἐν γὰρ αἰετὸν βάθος ὀπλιτικῆς φάλαγγος, ἀλλὰ σὺν τείφεσθαι καὶ ἀσπράξασθαι πάντα τοῖς ἐναντίοις, ἐπιβολῆς ἀμασούτων ἰππέων ἡγομένης. ἐπεὶ δὲ σημάζειν ἐμελλον ἀμφοτέροις τὴν ἔφοδον, Πομπήιος μὲν ἐκέλευσε τοὺς ὀπλίτας ἐς ὧρας ἐπιβολῆς καὶ μύθους δ' ἐλάττωσθαι τὴν ἐπιδρομὴν τῶν πολεμίων, μέγας ἀνίσου βολῆς ἐπιτοῦ γίνονται. Καί τ' ἔτι καὶ τὸ δ' ἀμύρτιν φησὶν αὐτὸν, ἀγνοήσασθαι τὴν μετὰ δρόμου καὶ φοβερὰν ἐν δ' ἐχθρῶν ἡγομένην σύρραξιν, ὡς ἐν τε ταῖς πληγαῖς βίαι πρὸς τῆσιν καὶ σὺν δ' ἐκείνῃ τὴν ἡμῶν, ἐκ πύτων ἀσπρίπιζομένων. αὐτὸς δὲ κινεῖ τὴν φάλαγγα μέλλων, καὶ πρὸς τὸν ἐπ' ἔργον, ἠδὲ πρὸς τὸν ὄρεσιν τῶν ἑσπέρων ἀνδράων ἀπὸ αὐτῶν καὶ πολεμίων ἔμπερον. ἐπιπαροσύνεισθαι τοὺς ὑφ' αὐτῶν καὶ πρὸς ἐκαλούμενον εἰς ἀμύναν ἀλκῆς. τὸν ὄνομασιν πρὸς ἀσπρίπιδας, Τί ἐλπίζομεν (εἰ περὶ) ὧ Γαίε Κρασίγιε, καὶ πῶς τι θράσους ἔχομεν; ὁ δὲ Κρασίγιος, ἐκτείνας τὴν δόξαν, καὶ μέγα βοήσας, Νικήσομεν (εἴ περ) λαμψρὸς ὁ Καίσαρ. ἐμὲ γὰρ ἡ ζώνου τήμερον ἢ τεθνήκῃτα ἐπαμύροσθαι. ταῦτα εἰπὼν, πρὸς τὸν ἐμβάλλει τοῖς πολεμίοις δρόμον, σὺν ἐπιπασσόμενος τοῖς πρὸς αὐτὸν ἐκείτων εἰσὶν ἐφ' αὐτῶν. ἀσπρίπιδας δὲ τοὺς πρῶτους, καὶ πρὸς τὸν χαρῶν φόιν πολλῶν καὶ βιαζόμενος, ἀσπρίπιδας ξίφει πληγῆς ἀσπρίπιδας, ὡς τε καὶ τὴν αἰμῶν ὑφ' ὁ δὲ ἰνὸν ἀσπρίπιδας. οὕτω δὲ τῶν πρὸς αὐτὸν ἐμέσον σύρραξιν καὶ μαχόμενοι δὲ τὸ κέρμας, οἱ τὸ Πομπήιου ἰππεὶς ἑσπέρους ἐπὶ πλάσμων, εἰς κυκλωσὴν τὸ δόξιο τῶν ἱλας ἀσπρίπιδας, καὶ πρὸς τὸν πρὸς βαλεῖν αὐτοῖς, ἐκ δ' ἐχθρῶν αἰσπρίπιδας πρὸς Καίσαρος, οὐχ ὡς πρὸς εἰσὶν ἀσπρίπιδας χερσὶν τοῖς ὑσπρίπιδας, ὁ δὲ μὲν πρὸς αὐτοῖς ἐκ χερσὶν ἡ κνήμας τῶν πολεμίων, ἀλλὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐφ' αὐτοῖς. καὶ πρὸς τὸν πασπρίπιδας, ὑφ' αὐτῶν Κραίσαρος δεδιδασμένοι τὸ ποιεῖν, ἐλπίζομεν ἀνδρῶν ἐ πολλὰ πολεμοῖς ὁ δὲ δ' αὐτοῖς ὡμίλησθαι, νεοῖς δὲ καὶ χερσὶν ὅτι κέλλει καὶ ὦρα, μάλιστα τῶν ἰσπρίπιδας πληγῶν ὑφ' αὐτῶν, καὶ μὴ μύθους τὸν ἐπὶ τῶν πρὸς ἐχθρῶν κίνδυνον, ἀμα καὶ τὴν αὐτῶν αἰμῶν δεδιδασθαι. ὁ δὲ καὶ σὺν ἔβαινε· οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῶν τῶν ὑσπρίπιδας ἀσπρίπιδας, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν πρὸς ὀφθαλμοῖς τὸν σίδηρον ὀρῶντες, ἀλλ' ἐπὶ πρὸς τὸν καὶ σὺν ἐκαλύπτοντο, φεδόμενοι τὸ πρὸς αὐτῶν. καὶ τέλος, οὕτω τῶν ἑσπέρων εἰσὶν ἐβ' ἀπὸ τῶν φεδῶν, ἀσπρίπιδας λυμηνόμενοι δὲ σύμπερον. ἀσπρίπιδας γὰρ οἱ μὲν ἰσπρίπιδας τοῦτοιοις, ἐκ κυκλωσὸν τοὺς πεζοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς πρὸς πρὸς τῶν ἐχθρῶν. Πομπήιος δὲ ὡς κατείδεν δὲ τῶν πατέρων τοὺς ἰππεὶς φεδῶν σκεδασθῆσθαι, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν, οὐδ' ἐμὲ μνηστο Πομπήιος ὡν Μάγιος, ἀλλ' ὑφ' αὐτῶν μάλιστα βλαπτομένης τῶν γνῶμῶν εἰσὶν, ἢ ἀσπρίπιδας ἡτῆς τεταμνημένος, ἀσπρίπιδας ὡς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ καθ' ἑσπρίπιδας ἐκασπρίπιδας δὲ μέλλον, ἀσπρίπιδας οὐδ' ἐσπρίπιδας ἀσπρίπιδας ἡγομένης ἰσπρίπιδας οἱ πολεμιοὶ τὸ χέρμας, καὶ διεμάχοντο πρὸς τοὺς φεδῶν.

for Judicium XV, 8.

λάττωσθαι. τότε δὲ ὡς πρὸς ἐννοῖς ἡγομένης, καὶ ταῦτα μύθους (ὡς φασὶ) φωνῶν ἀφίεις, οὐκ οὐ καὶ ὅτι τὸ παρεμβολῶν; ἀπεδύσατο μὲν τὴν ἐσπρίπιδας καὶ στρατηγικῶν ἐσπρίπιδας, φεδῶν δὲ πρὸς τὸν μετὰ βαλῶν, ὑφ' αὐτῶν.

δὲ τῶν μὲν τῶν ὑπερῶν χροσάμνος τὸ χάρις, ὅπως τε πα-
 ραδοὺς εἰαυτὸν τοῖς Αἰγυπτοῖσι ἀνδράσιν ἀνιρέθη, δηλοῦν
 εἰ τοῖς αὐτοῦ κείνου χροσάμνον. ὁ δὲ Καῖσαρ, ὡς ἐν τῷ
 χάριτι τῷ Πομπηίου χροσάμνος, τοῖς τε κειμένους νεκροῖς ἠ-
 δη τῶν πολεμίων εἶδε, καὶ τοῖς ἐπικτηνομοῖς, εἶπεν ἄρα
 φανάξας, Τοῦτο ἐβουλήθησαν, εἰς τὸ με ἀνάγκης ὑπὴγα-
 γον, ἵνα Γάιος Καῖσαρ, ὁ μεγίστος πολέμοις καὶ ὁρθώσας, εἰ
 ὡσεὶ κέλευε τὰ στρατεύματα, καὶ κατεδικάσθη. Ταῦτα
 φησὶ Πολλίων Ἀσίνιος τὰ ῥήματα Ρωμαίων μὴ ἀναφθί-
 ξασθαι τὸ Καῖσαρ ὡς τὸν τότε χρόνον. Ἐλλείπει δὲ ὑπὲρ
 αὐτῶν γεγρασθαι. τῶν δὲ ἀποθανόντων τοῖς πλείστοις, οἵκεται
 ἡμέρας, αὐτὸν τὴν κατὰληψιν τῷ χάριτος ἀναρθεῖται
 φρασίῳ τῷ μὴ πλείστοις ἐξακιχλίω πεσῖν. τῶν δὲ περὶ
 τῶν ἀλόντων κατέμιξε τοῖς πλείστοις ὁ Καῖσαρ εἰς πάγμα-
 τα πολλοῖς ὅτι τῶν ἐπιφανῶν ἀδελφῶν ἔδωκεν ὡς Βερότος
 μὲν ὁ κτεῖνας αὐτὸν ὑπερῶν, ἐφ' ᾧ λέγεται μὴ φανομοῖς μὲν
 ἀγωνίασαι, σάφηνος ὅτι τῶν ἀποθανόντων πρὸς αὐτὸν ἠδῆ-
 ναί ἀφαιρέσειως. σημείων δὲ πολλῶν χροσάμνον τὸ νίκης, ἐ-
 πιφανέσατον ἰσορροπία δὲ αὐτῷ Τελλῶς. ἐν γὰρ ἱερῷ Νίκης,
 αὐδελίας εἰσῆκει Καῖσαρος, καὶ δὲ αὐτὸν κατεῖον αὐτὸ τε
 φερόν, φύσος, καὶ λίθω σκληρῶ κατεσρωμένον ὡς αὐτὸν ἐκ
 τούτου λέγεισιν ἀνατεῖλαι φοῖνικα ὡς τὴν βῆσαν τῷ ἀν-
 δελιάντος. ἐν δὲ Παταβίῳ, Γάιος Κορινθίος, αὐτῷ ἀδελφῶς
 ἐπιμαντικῆ, Λίβιος τῷ συλησφῶος πολίτης καὶ γάριμος
 ἐπιγχαρὲν ἐπ' οἰωνοῖς καὶ δῆμος κείνῳ τῶν ἡμερῶν. καὶ
 παρῶτον μὲν (ὡς Λίβιος φησὶν) τὸν χροσάμνον τῆς μάχης,
 καὶ πρὸς τοῖς παρῶντας ἔφη ὅτι καὶ δὴ φραίνεται δὲ χροσά-
 μα, καὶ στωίασιν εἰς ἔργον οἱ ἄνδρες. αὐτῶν δὲ πρὸς τῆ
 χροσάμνος, καὶ τὰ σημεία κατὰ τὸν, ἀνήλατο μετ' οἰουσια-
 σμοῦ, βοῶν, Νικῆς ὡς Καῖσαρ. ἐκπλαγῆτων δὲ τῶν ὡς
 τυχόντων, αὐτελῶν τὸν φεφάνον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἐνω-
 πως ἔφη, μὴ πρὸν ἐπιτήσασθαι πάλιν ἢ τῆδε τῆ τέχνη μαρ-
 τυρῆσαι δὲ ἔργον. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Λίβιος οὕτω ἡμερῶν κα-
 παθεσάουσα. Καῖσαρ δὲ ὡς Θεσσαλῶν ἔδωκε τῶν ἐλθῆσαι
 ἀνατῆς νικητήριον, ἔδωκε Πομπηίου ἀφαιρέσει τῆς Ἀ-
 σίας, Κνιδίους δὲ, Θεοπόμπος τὰ στωαχρόντι τοῖς μύθοις
 χροσάμνος, ἠλθῆσαι, καὶ πᾶσι τοῖς τῶν Ἀσίαν κατοι-
 χούσι δὲ τείτον τῶν φέρων ἀνῆκεν. εἰς δὲ Ἀλέξανδρον ἐπι-
 Πομπηίου τεθνηκότι κατὰ τῶν, Θεόδοτον μὲν ἀπεσφάθη,
 τῶν Πομπηίου κεφαλῶν φέροντα, τὸ δὲ σφραγίδα δεξά-
 μνος τῷ ἀνδρὸς, κατεδάκρυσεν. ὅσοι δὲ τῶν ἐπαίρων αὐτῶν καὶ
 στωῶν πλανώμενοι καὶ τῶν χροσάμνον ἐαλώσεσθαι ὑπὸ τῷ
 βασιλέως, πρῶτος ἀεργέτησεν καὶ πρὸς τῶν ἀγῶν. τοῖς δὲ
 φίλοις εἰς Ρώμῳ ἔγραψεν ὅτι τῆς νίκης ἀπολαύσει τοῦτο
 μέγιστον καὶ ἠδίστον, ὅσῳ ζεινῶν ἀεὶ τῶν πεπολεμηκότων
 πολιτῶν αὐτῶν. τὸν δὲ αὐτῶν πόλεμον, οἱ μὲν οὖν ἀνακείνον,
 ἀλλ' ἔρωπι Κλεοπάτρας, ἀδελφῶν αὐτῶν καὶ κινδυνώδη ἡμέ-
 ρα λέγεισιν οἱ δὲ τοῖς βασιλικῶν ἀπάνται, καὶ μάλιστα
 τὸν ἀνοδοχὸν Ποθεινόν, ὅς πλείστον διωάμνος καὶ Πομ-
 πηίου μὲν ἀιρηκῶς ἐναῖχος ἐκβεβληκῶς δὲ Κλεοπά-
 τραν, κρύφα μὲν ἐπεβούλευε τῷ Καίσαρι καὶ ἀφαιρέσει
 φασὶν αὐτὸν ἀφαιρέσει ἐκ πίτε ἀφαιρέσει ἐν τοῖς πότοις, εἴκα
 φυλακῆς τῷ σώματος. φανερῶς δὲ οὖν
 ἠδῆ αἰετός, ἐπιφθονία πολλὰ καὶ πρὸς ὑβριν εἰς τὸν Καῖσαρ
 λέγων καὶ πρὸς τῶν. τοῖς μὲν γὰρ φρασίῳ
 τὸν κακίστον μετ' ἐκείνων καὶ παλαιότατον σίτον, ἐκείλθῶν
 ἀνέχεσθαι καὶ φέρειν, ἐαθίοντα τὰ ἀλλότεια πρὸς τὸ
 δεῖπνα σάβουσιν ἐχρῆσθαι ἐξυλίους καὶ κροσάμνοις,
 ὡς τὰ χροσάμνον καὶ φέρειν πρῶτα Καῖσαρος ἔχοντος
 εἰς τὴν χροσάμνον.

A At hic in quos incidit casus, & quemadmodū tra-
 didit sese Aegyptiis, inrefectusq; est, in commen-
 tarius de illius vita edifferuimus. Cæsar postquam
 in castra Pompeii venit, & strata iam hostium cor-
 pora est contemplatus, eosq; qui adhuc interficie-
 bantur, gemens ait, Hoc voluerunt, atque huc me
 necessitatis red egerunt, ut C. Cæsar max. mis per-
 petratis bellis, ab exercitufi discessissem, damnatus
 essem. Hæc memorat Asinius Pollio verba Latine
 Cæsarem id temporis dixisse, quæ ipse Græce scrip-
 sit, Eos, qui cecidere: maxima ex parte fuisse ser-
 uos, qui dum castra capiebantur cæsi fuere. Mili-
 tes non plus sex millia interfecti. Pedites captos
 legionibus suis Cæsar fere immiscuit. Multis etiã
 illustribus viris dedit incolumitatem, in quibus
 Brutus, qui post eum occidit, fuit, de quo dicitur
 non compatente anxius fuisse, & quum venisset
 ad eum saluus, maiorē in modum gauisus. Huius
 victoriæ multa prodigia fuere. Clarissimum tradi-
 tur, quod Tralibus accidit. Erat in templo victo-
 riæ Cæsaris statua consecrata. Solum circumie-
 ctum cum sua sponte erat rigidum, tum duro lapi-
 de in superficie constratum. Inde referunt palmam
 ad statua eius basim extitisse. Parauit C. Cornelius
 auguralis scientiæ peritus, Liuii historici ciuis &
 familiaris sub idem forte tēpus operam dabat au-
 spicio. Hic primum (ut Liuius autor est) tempus
 prælii cognouit, præsentibusq; gerit ait nunc rem
 & prælium duces cōmittere. Vbi iterum aues in-
 spexit aduertitq; signa, fanaticus exiliit clamans,
 Vincis Cæsar. Obstupescētib; illis qui aderant,
 detracta capiti corona iurauit non prius se reposi-
 turum eam quam artes esset ipsa astipulata. Hoc
 Liuius verum esse affirmat. Cæsar victoriæ ergo
 data Theffalorum genti immunitate, Pompeium
 insequutus est. Quū Asiã attigisset, Gmidius Theo-
 pompi gratia, eius qui fabulas contraxit, vacatio-
 nem munerum dedit. Cunctis Asiam incolentib;
 remisit tertiam tributi partem. Postquam Alexā-
 driam mortuo Pompeio appulit, Theodotū, qui
 caput Pompeii sibi obtulit, auersatus est. Anulū
 eius accipiens illacrymauit. Amicos & familiares
 eius, qui ea in regione palantes capti a rege fuerāt,
 benigne accepit omnes, ac beneficiis sibi deuinxit.
 Romam ad amicos scripsit eum ex victoria
 capere se maximum & iucundissimum fructum,
 quod quotidie aliquos ciues, qui oppugnauerant
 se, seruaret. Bellū Alexandrinum alii non necessa-
 rium, sed Cleopatrarū amore fœdum ei periculo-
 rumq; plenum, perhibent fuisse. Accusant alii re-
 gios, & eunuchū imprimis Pothinum, qui maxi-
 ma præditus autoritate, occiso nuper Pompeio,
 exacta quoq; Cleopatra, clam Cæsari struebat in-
 fidias: quapropter ferunt eum exinde cœpisse cor-
 poris tuēdi causa, in cōuiuii pernoctare. ac pro-
 palam multa hic ad Cæsaris intolerabilem inui-
 diam & contumeliã loquebatur faciebatq;. Nam
 vitiosissimum & vetustissimum militibus me-
 tiebatur frumentum, addens, ferrent & acquie-
 scerent, quod vescerentur alienis. ad cœnas vasis
 ligneis & figlinis iussit ministrari, aurea & argen-
 tea Cæsarem ferens omnia accepisse in solutum.

Quippe patri regis Caesar septingenties expen-
 sum ferebat: ex quibus caetera liberis eius Caesar
 ante condonauerat. Quadringenties tunc repete-
 bat ad sustinendum exercitum. Quum Pothinus
 diceret ei, in praesentia ut abiret & magnis nego-
 tiis insisteret, post eum gratia creditum eum ab-
 laturum: responso dato, minime se Aegyptiorum
 consilium requirere, Cleopatram clam ex agro
 exciuit. Illa, unum secum trahens ex amicis Sicu-
 lum Apollodorum, exiguo acatio conscenso pri-
 mis iam tenebris applicuit ad regiam. Quum nul-
 la alia ratione posset latere, culcitra inuoluta pro-
 tendit se in longum. Apollodorus constrictam lo-
 ro culcitram per portam ad Caesarem intulit. At-
 que hoc primo Cleopatrae commento Caesarem
 aurum captum, quod lepidam inuenerit, pel-
 lectumque caetera eius comitate & festiuitate recō-
 ciliari sine eam cum fratre hac lege, ut confors re-
 gni esset. Huius reconciliationis causa epulan-
 tibus cunctis, feruus Caesaris tonsor ex timiditate,
 qua omnes mortales superabat, nihil pratermit-
 tens inexploratum, sed intentus auribus & curio-
 sus, insidias intellexit Caesari ab Achilla duce &
 Pothino eunucho parari. Re comperta Caesar cō-
 uiuium statione circumdedit, & Pothinum inter-
 emit. Achilles per fugit ad exercitum, belloque Ce-
 sarem inuoluit graui & difficili, cui exigua manu
 tanta ciuitati & viribus erat resistendum. In quo
 primum aqua interclusus laborauit, quod obstru-
 cti ab hostibus canales essent. Deinde, quum infi-
 sterent ei adimere classem, compulsus est pericu-
 lum propulsare incendio, quo magna bibliotheca
 ex nauibus de pascēte deflagruit. Tertio cōmis-
 sa ad Pharum pugna defiliit ex aggere in acatium,
 subuenitque certantibus. Quia vero undiq; inuehe-
 bantur in eum Aegyptii, protexit se in mare, sum-
 moque cum labore enauit. Dicitur tunc libellos,
 quos manu tenebat, quum iaculis peteretur & de-
 mergeretur, non amisisse, sed eos supra caput tenēs
 altera manu natasse. Acacium ilico depressum est.
 Postremo regē, qui ad hostes descuiuit, persequen-
 tus, signa conuulit cum eo ac victoria potitus est.
 Multi cecidere. Regi ipsi non constitit quid fa-
 ctum esset Cleopatra Aegypti regina cōstituta, que
 filium breui post genuit Caesarionem ab Alexan-
 drinis appellatum, in Syriam contendit. In Asiam
 profectus Domitium accepit a Pharnace Mit-
 hridatis filio iuniorum ex Ponto cum paucis fugam
 cepisse: Pharnacem vero immodice victoria v-
 tentem, Bithynia occupata & Cappadocia, Ar-
 menia minori appellata imminere, omneisque il-
 lius orae reges & tetrarchas concitauisse. Igitur
 mouit confestim in eum tribus legionibus, atque
 ad urbem Zelamingenti commissio praelio fuga-
 tum Ponto summouit, exercitumque eius in-
 ternecione deletuit. Huius pern citatem & cele-
 ritem consiliatus Romam significans ad ami-
 cum quendam amittium scripsit tria verba, Veni,
 vidi, vici: quae dictiones similiter cadentes non
 illepidam habent breui loquentiam. Hinc in Ita-
 liam traiciens Romam profectus est, circuma-
 gente se anno quo dictator iterum dictus fuerat:

A ὠφειλεν γὰρ ὁ τῶ βασιλεύοντος τότε πατὴρ Καίσαρι χιλίας
 ἐπὶ ταχυσίας πενήτην ἑκαμυριάδας, ὧν τὰς μὲν ἄλλας αἰῆκεν
 τοῖς παισὶν αὐτοῦ πρότερον ὁ Καῖσαρ, τὰς δὲ χιλίας ἡξίου
 τότε λαβὼν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ γράμμα. τῶ δὲ Ποθηνοῦ νό-
 μῳ αὐτὸν ἀπίεσαι, καὶ τῶ μεγάλων ἔχειν ἑκαμυ-
 λθύοντος, ὑστερον δὲ κρημεῖσθαι μὲν χεῖρος, εἰπὼν ὡς Αἰγυ-
 πτωτικῶν ἐλάττω δέοιτο συμβούλων, κρύφα δὲ Κλεοπάτραν
 ἀπὸ τῆς χώρας μετεπέμπετο, κακείνη δὲ ἀλαβόδοσα τῶ
 φίλων Ἀπολλώδωρον τὸν Σικελιώτιον μόνον, εἰς ἀκάτιον
 μικρὸν ἐκβάλα, τοῖς μὲν βασιλείοις παρέσχετο, ἢ ἢ συσκα-
 πάτοντος. ἀπὸρον δὲ τῶ λαθεῖν ὄντος ἄλλως, ἢ μὲν εἰς φρο-
 ματὸδεσμὸν ἐκδύσατο πρὸς τὴν ἐαυτοῦ, ὃ δὲ Ἀπολ-
 λώδωρος ἰμάτηι συνδέσας τὸν φροματὸδεσμὸν εἰσεκρέμασε
 ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν Καίσαρα. καὶ τέταρτον ἐπέσχετο λέγε-
 ται δὲ τεχνητῶς τῆς Κλεοπάτρας ἀλάττω, λαμυρῶς φανεί-
 σης, καὶ τῶ ἄλλης ἐμιλίας καὶ χεῖρος ἡπὼν χρομόδμος, ἀφελ-
 λαμένη πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς συμβασίλουςαυται. ἐπειτα δὲ
 τῆς ἀφελλαμένης ἐσιωπήτων ἀποδύτων οἰκίτης Καίσαρος κε-
 ραῖς, ἀφ' ἑαυτῆς ἢ πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἢ πρὸς τὸν ἀδελφόν,
 εἰς ἀνέξετασον, ἀλλ' ὠταχυσάων καὶ πολυπραγμονῶν, σιμῆ-
 κει ὅτι βασιλεύοντος Καίσαρι παραπορεύοντος Ἀχιλλῶς ὄφρα
 τῆς Ποθηνοῦ τῶ δινούχου. φασὶ δὲ ὅτι Καῖσαρ, φεραῖ
 μὲν ἐπέσχετο τῶ ἀδελφῶν, τὸν δὲ Ποθητὸν ἀπειλεῖν. ὃ δὲ Ἀχιλ-
 λῶς φουγῶν εἰς τὸ γράματὸδεσμὸν, ἐπέσχετο αὐτῶν βαρύνοντι δει-
 μέσθαι χεῖρας ἐπὶ πόλεμον, ἰλιγοσφῶσάουτι ἀμυνομένῳ πό-
 λιν καὶ διώματι. εἰ δὲ ἐπέσχετο μὲν ἐκινδύνασθαι ὑδάτος
 ἀποκλεισθείς. αἱ γὰρ διώρυχες ἀποκλεισθήσασιν ὑπὸ τῶ
 πολεμίων δυνάτερον, ἐπεὶ κρημεῖσθαι τὸν πόλεμον, ἡμῶν ἑαυτοῦ
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπόσασθαι τὸν κίνδυνον, ὃ καὶ τῶ μέγαλιον
 βιβλιοθήκῳ ἐκ τῶ νεωλείων ἐπινημόδμον διέφθρην. πέ-
 τον δὲ, ἐπεὶ τῶ φάρμακῆς σιμῆς ἐπέσχετο, κατεπέσχετο μὲν
 ἀπὸ τῶ χρομόδμος εἰς ἀκάτιον, καὶ παρεσθῆς τοῖς ἀγωνιζομέ-
 νοις. ἐπιπλέοντων δὲ πολλαχῶς αὐτῶ τῶ Αἰγυπτίων, ῥί-
 φας ἐαυτοῦ εἰς τῶ θαλάσσω, ἀπενήσασθαι μολίς καὶ χαλεπῶς.
 ὅτε καὶ λέγεται βιβλίῳ κατ' ἑαυτοῦ πολλὰ, μὴ πορεύεσθαι βαλ-
 λόμενος καὶ βαπτίζόμενος, ἀλλ' ἀνέγων ὑπὸ τῆς θαλάσ-
 σης τὰ βιβλία, τῆ ἑτέρα χρομόδμος. ὃ δὲ ἀκάτιον δι-
 οῦς ἐβουλόθη. τέλος δὲ, τῶ βασιλείως πρὸς τῶ πολεμίοις
 ἀπεπρήσαντος, ἐπελθῶν καὶ σιμῆς μάχῃ, ἐνί-
 κησε, πολλῶν πεσόντων, αὐτῶ τε τῶ βασιλέως ἀφαινοῦς ἡμο-
 μένου. καθ' ἑαυτοῦ δὲ τῶ Κλεοπάτραν βασιλεύονσαν Αἰ-
 γυπτίῳ, καὶ μικρὸν ὑστερον δὲ αὐτῶ τεκεῖσθαι ἕον, ὃν Ἀλε-
 ξανδρεῖς Καίσαρον ὠνομασθήσασιν, ὡρμησεν ὅτι Συ-
 είας. κακείθεν ὅτι ὠν τῶ Ἀσίῳ, ἐπισησάνετο Δομίτιον μὲν,
 ὑπὸ Φαρνάκου τῶ Μιθριδάτη παῖδος ἡπὼν ἡμῶν, ἐκ Πόν-
 τος πεφύλακα σιμῶν ὀλίγοις, Φαρνάκῳ δὲ τῶ νίκη χρομόδμον
 ἀπλήσας, καὶ Βιθωσίαν ἔχουσα καὶ Καππαδοκίαν, Ἀρμενίας
 ἐφείσασθαι τῆς μικρῆς καλυμμένης, καὶ πρὸς τῶ ἀνίστασθαι τοῖς
 ταύτης βασιλείως καὶ τεβάρχας. δι' οὗ δυνάσθαι τῶ ἀδελφῶν τει-
 σῶν ἡλασσε πάσασιν, καὶ ἐπὶ πόλιν Ζήλων μάχῃ μέγα-
 λῶν σιμῆς, αὐτῶν μὲν δὲ ἐπέσχετο τῶ Πόντος φέρωντα, τῶ
 δὲ φραπαῖ ἀπείλεν. καὶ τῆς μάχης ταύτης τῶ ὀξυτη-

τα καὶ ὁ πάρος ἀναγγέλλων εἰς Ρώμῳ, πρὸς πᾶσι τῶ φίλων Ἀμύντιον ἔγραψεν τρεῖς λέξεις, Ἡλθον, εἶδον, ἐνίκη-
 σα. Ρωμαῖοι δὲ αἱ λέξεις εἰς ἑμοῖον ἀπολήγουσαι ἤμα ῥήματος, ὅσα ἀπίθανον τῶ βραχυλογίᾳ ἔχουσιν. ἐκ τού-
 τος ἀφελῶν εἰς Ἴταλίαν, ἀπέθανεν εἰς Ρώμῳ, τῶ μὲν ἑαυτοῦ κατὰ πρόφασιν, εἰς ὃν ἤρηται δικαστῶν ὁ δεύτερον,

οὐδέποτε τῆς δόξης ἐκείνης ἀπέσπασται. Α
 εἰς δὲ τοὺτον ὑπάτος ἀπεδείχθη, καὶ καθὼς ἤκουσεν ὅτι τῶν
 στρατῶν ἑσασιασάτων, καὶ δύο στρατηγικαὶ ἀνδρῶν αἰε-
 λόντων, Κοσκωνίων καὶ Γάλλων ἐπετίμησε μὲν αὐτοῖς τοσο-
 τον ὅσον αὐτῆ στρατῶν πόλις παρὰ μαρκεδῶν, χιλίας δὲ
 διένεμεν ἐκάστῳ δραχμῶν, καὶ χώραν τῆς Ἰταλίας ἀπε-
 κλήρωσε πολλήν. ὡς δὲ αὐτὸν ἀφελή καὶ ἡ Δολοβέλλα
 μαρία, καὶ ἡ Ἀμιντίου φιλαργυρία, καὶ μεθύων Ἀντωνίου,
 καὶ Κορφίνιος τῆν Γομπήν σκωλευμένον οἰκίαν καὶ μετοί-
 κηδόντα, ὡς ἐκείνου οὐκ οὔσαν. ὅτι τοῦτοις γὰρ ἐδίδου φόρου
 Ῥωμαῖοι. Καὶ παρὶ τῶν τῶν ἀποθέτην τῆς πολιτείας, οὐκ Β
 ἀγνοῶν οὔτε βουλευμένων, ἠελίου ἕλω χρεῶν τοῖς τοσο-
 γουσίον. τῶν δὲ πρὸ Καίσαρα καὶ Σκιπίωνα μετὰ τὸν ἐν
 Φαρσάλῳ μάχῳ εἰς Λιβύην φυγόντων, καὶ κεῖ, τῆ βασι-
 λείῳ Ἰόβα βοηθουῖτος αὐτοῖς, ἡ δεξιόθεν διώμενοι ἀξιο-
 λόγος, ἐγκω στρατῶν ὁ Καῖσαρ ἐπὶ αὐτοῖς. καὶ ἀεὶ ἔσπαρ
 χμερῆας ἀφελή εἰς Σικελίαν, καὶ βουλευμένον ἀγνοῦν ἀ-
 ποκρίσαι τῶν πρὸ αὐτοῖν ἡγεμόνων ἀπασαν ἐλπίδα μελλή-
 σεως καὶ ἀφελή, ὅτι τὸ κλύμαλος ἐπέστη τὸν ἐαυτοῦ
 σκίωον. καὶ ἡγομένου πνύμαλος ἐμβάσ, ἀνήστη μετὰ τρις-
 χιλίων πεζῶν καὶ ἵππων ὀλίγων. ἀποβιβάσας ἵππους καὶ C
 λαθῶν, ἀνήστη πάλιν, ἕσπερ τῆς μείζονος ὄρωδων διω-
 μεως. καὶ κτῆ θάλατταν οὐσιν ἡ δὴ πρῶστυχῶν κατήγαγε
 ἀπόμας εἰς τὸ στρατόπεδον. πτωθανόμορος δὲ χροσμία πιν
 παλαμῶ θάρρειν τοῖς πολεμίοις, ὡς πρῶστυχῶν αἰετῶν Σκι-
 πίωνος ἡρεῖ κρετεινὸν ἐν Λιβίῳ χαλεπὸν εἶπεν εἴτε φλαυέ-
 ζων παιδιῶν τὸν Σκιπίωνα στρατηγῶν τῶν πολεμίων,
 εἴτε καὶ αὐτοῦ τὸν οἰκονομικουμένη. ὡς γὰρ παρ' αὐτῶν τῆς
 αἰσθητοῦ, ἄλλως μὲν ἀνακαλύπτου καὶ παρημελημένους,
 οἰκίας ἢ τῆς Ἀφρικανῶν (Σκιπίων ἐκαλεῖτο Σαλλυτιῶν)
 τῶν ἐν ταῖς μάχαις ἀπέσπασται, ὡς παρ' ἡγεμόνα τῆς στρα-
 τίας, ἀνακαλύπτου πολλὰ καὶ ἐξάσπασται τῶν πολεμίων
 καὶ φιλολογίαν. ὡς γὰρ οὔτε οἰκίας αὐτῶν ἀφθονος,
 οὔτε ἕσπερ οὐλοῖς χιλιός, ἀλλὰ βρούσι ἠνακαλύπτου τα-
 λαπίσις, ἀποπλυσίσις τῆς ἀλμυρίδος, ὀλίγῳ ἀξῶσται,
 ὡς παρ' ἠδυσμα, ἀφελή καὶ ἐπῆρ, ἐπῆρ ἵπποις. οἳ γὰρ
 Νομάδες ἑπῆρ ἀνομόμοροι πολλοὶ καὶ ἅτερις ἐκάστω κρετῆ-
 χοντῶν ἠεν. καὶ ποτε τῶν Καίσαρος ἵππων ἠελίου ἀ-
 γόντων, (ἐπῆρ γὰρ αὐτοῖς ἀπὸ Λιβίας ἐπῆρ ἐκείνου ὄρωσται,
 ἄμα καὶ μοναυλῶν τῶν αἰκίας. οἳ δὲ τερεπόμοροι
 ἐκάστω, τοῖς πασὶν τοῖς ἵπποις ἐπῆρ φαντες) ἐξά-
 φνης δὲ ἀφελή ἠελίου ἐμβάλλουσι οἱ πολεμιοὶ, καὶ τοῖς μὲν
 αὐτῶν κτεῖνοισιν, τοῖς δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφελή πᾶσι
 ἐλασμοῖσι οὐκ ἐπέσταν. εἰ δὲ μὴ Καῖσαρ αὐτοῖς, ἄ-
 μα ἢ Καίσαρ Ῥωμίων Ἀσίνιος, βοηθουῖτες ἐκ τῆς χά-
 ρους ἔσταν τῶν φυγῶν, διεπέσταν ἀπὸ ὁ πόλεμος. ἐστὶν δὲ
 ὅτι καὶ καθ' ἑτέραν μάχῳ ἐπλεονέκτησαν οἱ πολεμιοὶ
 συμπλοκῆς ἡγομένης, ἐπῆρ ἢ Καῖσαρ τὸν ἀποφύεσται φά-
 ρου ἀφελή καὶ τῶν ἐκ τῆς αἰκίας, ἀνακαλύπτου, καὶ
 εἰπεῖν, Ἔσταν εἰσὶν οἱ πολεμιοὶ, τοῖς μὲν τοῖς ἀφελή
 τερεμασὶν ἐπῆρ Σκιπίων, μάχη κτεῖνοισιν καὶ ἀφελή
 λιπῶν χωρεῖς μὲν Ἀφρικανῶν, χωρεῖς ἢ Ἰόβαν, δὲ ὀλίγου στρατοπέδου, αὐτοῖς ἐπέσταν ἕσταν λίμνης ἔρυμα
 πᾶσι στρατοπέδου, πᾶσι πόλιν Θάφαρον, ὡς εἶπῶσται ὅτι τῶν μάχῳ ὄρωσται καὶ ἀφελή. πονουμένη δὲ
 αὐτῶν ἀφελή, Καῖσαρ ὑλάδεις τοῖς καὶ ἀφελή ἀφελή ἔσταν ἀφελή ταχεῖ διελεθῶν, τοῖς μὲν
 ἐκυκλοῦτο, τοῖς δὲ ἀφελή ἀφελή κατὰ ἔρυμα. φεφάμορος ἢ τοῖς, ἔσταν τῶν καὶ τῆς ῥύμης τῆς τύχης,
 ἐφ' ἧς

qui magistratus nunquam ante fuerat annuus. In
 proximum annum consul est creatus. Male audi-
 uit, quod per seditionem militarem duobus inter-
 fectis viris pratoriiis, Cosconio & Galba, hactenus
 castigauerit milites: quod pro militib. Quirites ap-
 pellauerit. Diuisit in singulos millenos denarios,
 agrumq; latum assignauit in Italia. Fuit praterea
 eius fuggillatio Dolobellæ furor Amintii avaritia,
 ebrietas Antonii, & Cornificius fector Pōpeii do-
 mum eius mutans, quasi non satis amplam. Hec e-
 nim populum Romanum mordebāt. Cateiū Cæ-
 far, quanuis non ignoraret vel probaret ea, cogē-
 batur tamen ad institutum suum uti illis admini-
 stris. Porro quia Cato & Scipio post aciem Phar-
 salicam in Africam refugerant, atq; ibi regis Iubæ
 ope magnas coegerant copias, statuit expeditionē
 Cæsar in illos sulcipere. Circa solstitium brumale
 traiecit in Siciliam. Ut autem omnem statim du-
 cibus suis spem præcideret cunctationis & moræ,
 statuit tabernaculum suum in crepidine maris, ac
 vento oblato conscendens cum tribus millibus
 peditum & paucis equitibus vela fecit: quibus ex-
 positis repetit clam mare de maiore exercitus par-
 te sollicitus. His iam vela facientibus occurrit, o-
 mnesque in caltra deduxit. Hostes verò accipiens
 oraculo quodam fretos veteri, fatale esse Scipio-
 num gentē semper in Africa inuictam fore, haud
 facile dictu, ioco an ut serio ad se traduceret o-
 men, quod esset in præfidiis suis quidam obscurus
 alioquin & abiectus, ex familia tamen Africano-
 rum (Scipio Sallutio vocatus fuit) eum in præliis
 ante signa ut ducem exercitus locauit. Subige-
 batur subinde laceßere & adoriri hostes. Quippe
 & refrumentaria deficiebantur milites, neque sup-
 peditabat pabulum iumentis, sed algæ marinæ ab-
 luta falsugine pauculam herbam pro condimento
 admistam obicere equis cogebantur. Numidæ
 enim frequentes & expediti iubito exorientes re-
 gionem vndique habebant infestam. Ferian-
 tem aliquando Cæsarîs equitatum (nam forte
 Afer quidam saltationem ostentabat, simulque
 ad miraculum vsque canebat tibia, quo oblectati
 milites confidebant atque equos commiserant
 pueris) circumfusi repente adoriantur hostes, par-
 tim obruncant, partim effuse ad castra fugientibus
 Iulianis vno agmine irrumpunt. Quod ni
 Cæsar ipse, vnaque Afinius Pollio superpetias ferē-
 tes extra vallum fugam repressissent, transactum
 erat bellum. Præterea alio in conflictu signis col-
 latis superiores hostes fuere. In eo fugientem Cæ-
 sar aquiliferum collo dicitur corripuisse ac con-
 uertisse dicens, Hic hostes sunt. His erectus suc-
 cessib. Scipio est ad acie dimicandum, relictoque
 scorsum Afranio, scorsum etiā Iuba, qui castra exi-
 guo inde interuallo habebant, institit Scipio super
 lacum præsidium munire prope urbem Thapsagū,
 quo id omnib. ad pugna arx & refugiu foret. Dū
 in eo est, Cæsar loca saltuosa & impedimenta in-
 credibili celeritate transiit, atque alios circum-
 uasit, alios in frontem est adortus: quibus fufis
 fugatisque occasione & impetu fortunæ vltus est,

ὡς τε κίνδυνον τῷ Καίσαρι παρῆσθαι τὸν ἔρατον. ἡ δὲ με-
 γάλῃ μάχῃ περὶ πόλιν σιωέση Μουῦδαμ, ἐν ἣ Καίσαρ ἐκ-
 θλιβομένων ὄραν τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ κακῶς ἀντέχοντάς, ἐβόα
 Διὸς τῶν ὀπλων καὶ τῶν πάξεων Διὸς θεῶν, εἰ μηδὲν αἰδοῦνται
 λαβόντας αὐτὸν ἐγκλείσαι τοῖς παιδαρείοις, μόλις ὅμως
 θυμῷ πολλῇ τοῖς πολεμίοις ὡσαύτως, ἐκείνων μὲν ὑπερ-
 πεισιμαρῶν διέφθηκεν, τῶν δὲ αὐτῶν χιλίους ἀπώλεσε τοὺς
 ἄριστους. ἀπὸν δὲ μὲν τὴν μάχην πρὸς τοὺς φίλους, εἶ-
 πεν, ὡς πολλάκις μὲν ἀγωνισάμενος περὶ νίκης, νῦν δὲ παρῆτον
 περὶ ψυχῆς. ταῦτ' ἰδὼν τὴν μάχην ἐπέκρινεν τῇ τῷ Διονυσίῳ
 ἑορτῇ, καθ' ἣν λέγεται καὶ Πομπηίου Μάγνος ἔπι τὸν πό-
 λεμον ἔξελεθ'· Διὸς μέσου δὴ χρόνος ἐνιαυτῶν τεσσάρων
 διήλθεν. τῶν δὲ Πομπηίου παίδων ὁ μὲν νεώτερος διέφυγεν,
 τὸ δὲ παρῆτον μὲν ἡμέρας ὀλίγας Δίδιος αἰλιέγκεν
 τὴν κεφαλὴν. τὸν ἔρατον Καίσαρ ἐπολέμησε τὸν πόλε-
 μον. ὁ δὲ ἀπ' αὐτῶν κατὰ τὴν θρίαμβος, ὡς ἑσδὲν ἄλλο, Ῥω-
 μάσιοις ἠνάσεν. ἐγὼ δὲ ἄλλοφύλοις ἠγεμόνας ἑσδὲν βαρβάρους
 βασιλεῖς κατηγωνισμένων, ἀνδρὸς δὲ Ῥωμαίων κρατίστου
 τύχῃ κερσημένου παίδας καὶ γῆρος δὲ δὴν ἀνηρηκῆτα, τῆς
 τῷ πατρὶδος ἔπι πομπῆειν συμφορεῖς οὐ καλῶς εἶχεν, ἀ-
 γαλλομένων ἔπι τοῖς, ὡν μία καὶ πρὸς τοὺς καὶ πρὸς ἀ-
 δελφοὺς ἀπολογία, ὅ μετ' ἀνάγκης περὶ πατρῴου. καὶ ταῦ-
 τα, πρὸς τὸν μὴτε ἀγγέλον μὴτε γραμματέα δημόσια
 πέμψαι περὶ νίκης ἀπὸ τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἀλλὰ ἀ-
 πωσαμένον ἀγνώμῃ τὴν δόξαν. οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ πρὸς τὴν
 τύχην τοῦ ἀνδρὸς ἐγκεκλιθέτος, καὶ δεδιγμένων τὸν χαλινόν,
 καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ κακῶν ἀσπυρῶν ἠγού-
 μνοι τὴν μοναρχίαν, δικτάτωρα μὲν αὐτὸν ἀπέδειξαν Διὸς
 βίβ. τὸ δὲ ἰὸ ὁμολογησὺ μὲν τυραννίς, τὰς αὐτοῦ περὶ τὴν
 τῷ μοναρχίας ὅ ἀκατάπαυστον πρὸς λαβούσης· πῆμας δὲ
 τὰς πρὸς Κικέρωνος εἰς τὴν βουλὴν γραψάντος, ὡν ἀ-
 μνηστέως ἀνδρῶν ἰὸ ὁ μέγιστος, ἔτεροι πρὸς ἐπιθέτες
 ὑπερβολῶν, καὶ Διὸς μιλλῶν πρὸς ἀλλήλους, ὄξειργά-
 σαντες καὶ τοὺς πρὸς ὀπίσθαι ἐπαρῆ τὸν ἀνδρα καὶ λυπηρῶν
 γυμνάσαι Διὸς τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἀποτίαν τῷ φηφισμένων. οἷς
 ἑσδὲν ἦπρον οἰόνται σωμαγωνίσασθαι τῶν κλεβευόντων
 Καίσαρα τοὺς μισοῦντας, ὅπως ὅτι πλείστας κατ' αὐτῶν
 πρὸς φάσεις ἔχουσι, καὶ μὲν μεγίστων ἐγκλημάτων ἔπι χειρῶν
 δοκῶσιν. ἐπεὶ τὰ γὰρ ἄλλα τῶν ἐμφυλίων αὐτῶν πολέμων πῆ-
 ρας ἐγκλιῶν ἀνέγκλητον παρεῖχεν· καὶ τότε τῷ ἔπι κείας ἰε-
 ρῶν ὄσα ἀπὸ τοῦ δουλοῦν γραψέμενοι ἔπι τῷ πρὸς ὀπίσθαι
 ψιφίσασθαι. καὶ γὰρ ἀφῆκε πολλοὺς τῶν πεπολεμηκότων πρὸς
 αὐτὸν, οἷοις δὲ καὶ πῆμας καὶ δόξας, ἰὸς Βερούτου καὶ Κασ-
 σίου, πρὸς ἐπιθέτην ἐστρατήρω γὰρ ἀμφοτέροι. καὶ τῷ Πομ-
 πηίου κατὰ βεβλημένης εἰκόνας οὐ παρῆιδεν, ἀλλ' ἀνέστησεν.
 ἐφ' ὧν καὶ Κικέρων εἶπεν ὅτι Καίσαρ τοὺς Πομπηίου φήσας
 ἀνδρῶν τῶν, τοὺς ἰδίους ἐπέηξεν. τῶν δὲ φίλων ἀξιοῦντων αὐ-
 τὸν δουροφρεῖσθαι, καὶ πολλῶν ἔπι τὸ τοῦ παρῆτον ἑαυ-
 τοῦ, οὐχ ὑπερῆμειν· εἰπὼν ὡς βέλτιόν ὅστιν ἀπαξ ἀποθα-
 νεῖν ἢ αἰεὶ πρὸς δουλοῦν. τὴν δὲ δόξαν, ὡς καλλίστην ἑαυτοῦ ἀ-
 μα καὶ βεβαίωτατον ἑαυτῶν περὶ βολομένων φυλακτικῶν,
 αὐτῶν ἀελάμβανε τὸν δῆμον ἐστάσει καὶ σιτηρεσίῳ· ὃ δὲ στρατιωτῶν,
 ἀποικίας, ὡν ἔπι φανέσθαι Καρχη-
 δῶν καὶ Κόρινθος ἦσαν. αἷς καὶ πρὸς τὸν τὴν ἀλωσιν, καὶ τότε τὴν
 ἀμφοτέροις γυμνάσαι σιωπέτην. τῶν δὲ διωκτῶν τοῖς μὲν ὑπερ-
 τείας καὶ στρατηγίας εἰς τοῦτον ἐπηγγέμενος, τοῖς δὲ ἄλλοις
 ἰὸν ἔξοσίαις καὶ ἡμῶν παρῆμυθεῖτο· πᾶσιν δὲ ἐλπίζειν αἰετῶν,
 μνηστῶν δὲ δόξας δὲ ἔχοντων.

A unde in periculum extremum est adductus Cæsar. Magnus conflictus est ad urbem Mundam com-
 missus: in quo inclinatam aciem suam Cæsar & æ-
 grè resistantem cernens, clamavit per medios dis-
 currens armatos & ordines, ecquid eos puderet,
 quod pueris se proditum irent. Hostibus tandem
 acri contentione pulsus triginta millia ex illis op-
 pressit, ex suis mille desideravit fortissimos quosq;.
 Reuertens à pugna dixit ad amicos, Sæpè se pro
 victoria, in præsentia verò pro vita primum dimi-
 casse. Hanc victoriam obtinuit Saturnalibus: quib;.
 Pompeius Magnus quoq; ad bellum profectus
 dicitur spatio annorum quatuor interiecto. Ex
 B Pompeii liberis minor est elapsus. Maioris paucis
 post diebus Didius caput retulit. Hoc Cæsar bel-
 lum gessit nouissimum. Quem de eo duxit, trium-
 phus supra modum fuit Romanis acerbus. Neque
 enim alienigenis ducibus vel regibus oppressis
 barbaris, sed viri Romani summi calamitate affli-
 cti liberis & familia semel oppressis fœdum habe-
 batur patriæ insultare calamitatibus, atq; exultare
 ob has, quarum vnica apud deos atque homines,
 quod necessario esset eò compulsus, existeret de-
 fensio, idque quum antè nec nuncio nec literis vi-
 C ctoriam ex bellis ciuilibus relatam publicè signi-
 ficasset, sed gloriam illam reiecit rubore. Ve-
 runtamen ad Cæsaris fortunam inclinantes Ro-
 mani frænumq; accipientes, atq; à bellis intestinis
 arbitantes dominatum respirationem, dictato-
 rem perpetuum eum dicunt. Erat vera ea tyrannis,
 quum ad potestatem absolutam accessisset perpe-
 tuitas. Primos honores, quos humanum sanè ca-
 piebat fastigium, quum Cicero ei in senatu de-
 creuisset, alii immodicis certatim adiciendis Cæ-
 sare vel apud placidissimos inuidiosum reddi-
 dere & odiosum, ob tumorem & nouitatem de-
 D cretorum, in quibus non minus inimicos Cæsaris
 quàm adultores putant elaborasse, quo pluribus
 ex occasionibus & offensionibus maximis in eum
 viderentur insurgere: quando cætera bellis ex-
 plicatis ciuilibus præstitit sese irreprehensibilem.
 Ac clementiæ quidem ædem tunc non immeritò
 ad honorandum lenitatem Cæsaris decreuisset
 se eos dicas. Quippe hostibus suis multis salu-
 tem dedit, nonnullis honores quoque & magi-
 stratus, velut Bruto & Cassio, addidit: quorum
 erat vterque prætor. Iam statuas deiectas Pom-
 peii non permisit iacere, sed reposuit. Quam-
 obrem Cicero ait, Cæsar, dum Pompeii statuas
 E erigit, suas stabilit. Monentibus eum amicis, sti-
 patoribus vt cingeret se, multisque ad id se offe-
 rentibus, non sustinuit, præstare dicens semel mo-
 ri, quàm semper timere. Sepiens verò se, vt opti-
 mo iuxta ac fidelissimo custode, beneuolentia,
 populum iterum epulis & tesseriis annonariis de-
 liniuit, milites coloniis deducendis, quarum fue-
 runt clarissimæ Carthago & Corinthus: quibus &
 capi antè & tunc instaurari vna eademq; tempe-
 state ambabus contingit. Principibus partim con-
 sulatus & præturas obtulit in posterum: alios aliis
 imperiis & honoribus leniuit. Omnibus bonam
 spem ostendit, affectans volentibus imperare.

ως εν γραμματων Σιβυλλειων αλωσιμα τα Γραθηων Φαι-
 νοιτο Ρωμοις ου βασιλει φρατθουμοις εω αυτις, αλ-
 λως ανεφικτα οντα· και καταβαινοντος δε Αλβης Καί-
 σαρος εις τω πολιν, ετολμησαν αυτην ασαπασασαι βασι-
 λεα. τδ δε δημου Διφραταρθεντος, αρθεαδεις εκεινος, ουκ
 εφη βασιλεα δλλα Καίσαρ κλειδαται. και γηρομδης παρθε-
 τδ το πομτων σιωπης, ε παρμυ Φαδρος ουδλ δμδης παρηλ-
 θεν. εν δε συγκλητω πμας πνας υφφουεις αυτη ψηφισα-
 μδων, ετυχαν μδ υφφ τδ εμβολων και ζομδμος παρθε-
 ιοντων δε τδ υφφ ατων και τδ φρατηγων, αμα ε και τδ βου-
 λης απασης επομδης, ουχ υφφ εζασαας, δλλ ωσφ ιδιω-
 ταις ποιηρηματιζων, απεκρινατο, συσολης μδλλον η παρθε-
 θεσεως ταις πμας δειδασαι. και τδ το ε μονοι ηνιασει τδ βουλην,
 δλλα και τον δημον. ως εν τη βουλη της πολεως παρπηλα-
 κισομδης· και μετδ δεινης και τηφειας απηλθον δμδς, οισ εζην
 μη παρθεμδρειν ωστε κακεινον εννοησαντα, παρθερημα μδ
 ειχε δε τραπεδαται, και βοαν παρθε πεις φιλου, απαραγδ-τα
 τδ τραχηλου δ ιματιον· ως ετοιμος ειη τδ βελομδω τω
 σφαγλω παρεχειν. υφφρον ε παρφασιζεοται τω νοσον. ου
 γδ εθελειν τω αδθησιν αδεμειν τδ ουτως εχοντων, οτδμ ισα-
 μδμοι Διφραλεγωνται παρθε οχλον, δλλα σιομδμω ταχυ και
 παρθερεμδμω, ειλιθουε επιαπαασασαι και καταλαμδα-
 νεαδ. ε δε ουκ ειχε ουτως, δλλα και παρμυ βελομδμοι αυτον
 υφφ εζασαα λωα τη βουλη, λερησιν υφφ του τδ φιλων,
 μαλλον ε χηλακων, Κορηηλιου Βαλβου, και παρθεμδμω· φη-
 σαντος, Ου μεμνηση Καίσαρ ων, ουδ ε αξιωσις ως κρειττονα
 παρθεμδμω σιαυτον; επιγινεται τουτοις τοις παρθεκρου-
 σμασιν ο τδ δημαρχων παρπηλακισμοδς. ω μδμ γδρη τδ
 λου παρθεμδμω εορτη, παρθε ης πολλοι γραφοισιν, ως ποιμδμων
 ε παλαμον ειη και τι και παρθεηκαι τοις Αρκαδικις λυ-
 κιοις τδ δμδμω αν νεαμδμω και ερχοντων πολλοι Διφ-
 θεουσιν δυα τω πολιν γυμνοι, σκυτεσιν λασιοις τοις εμπο-
 δω επι παιδια και γελωπι παμοντες. πολλαι δε και τδ εν
 τελει γυμακων επιτηδες υπδμτωσαι παρεχοισιν, ωσφ εν
 διδασκαλου, τω χειρε ταις πληγαις, πεπεισμεναυ παρθε δι-
 τοκισι κυσασαι, αρηιοις ε παρθε κησιν αγαθον εη· Ταυτα Καί-
 σαρ εθεατο, και θημδμος ετι τδ εμβολων ετι διφραυρησποδ,
 Δριαμδμω κισμα και ρομημδμω· Αιτωιοε ε τδμ θεοιτων
 τδ ερεθδρονμω εις ω. (και γδ υπατευει) ως οτω εις τω αργ-
 ρα ενεβαλε, και ε πληθος αυτω διεση, φερων Διφραδημα τε-
 φαιω δαφρηε παρθεπεπλεγμενοι, ωρεξε τδμ Καίσαρι. και γι-
 νεται κροτος ου λαμ παρθε, δλλ ολιγοε εκ παρθεσκαδης. απ-
 πωσαμδμου ε τδμ Καίσαρος, απασ ο δημου ανεκροθησεν. αυθις
 δε παρθεφερεθιοε, ολιγοι, και μη δεξαμδμου, παλιν απδμ-
 ται. ουτω δε της πειραε δεελεγρημδμωε, Καίσαρ μδμ αι-
 σαται, τον εφραον εις ε Καπιτωλιον απενερχητωαυ και δμ-
 σασ· ωφθησαν δε αιδριμδμωε αυτω Διφραδημασιν δυα δε δε-
 μδμοι βασιλικηε και τδμ δημαρχων δυο, Φλαουιοε και Μα-
 ρυλλοε επελθοντες απεαασαν, και τδεσ απασαμδμωε βα-
 σιλια τον Καίσαρα παρθε τοις δεελεγοντες, απηρη εις ε δε
 σμωθησιν. ο δε δημου ειπετο κροτων, και Βερυτοε απεκα-
 λει τοις αμδραε, οτι Βερυτοε ωσφ καταλυσαε τω τδμ βασιλειω Διφραδωγλω, και ε κροτος εις βεγλω και δημον εκ-
 μοιαρχιαε και τασηταε. ετι τδμ Καίσαρ παρθεμδμωε, τω μδμ ερχλω αφειλετο των παρθε τον Μαρυλλον εν ε τδμ
 και τηρηειν αυτων, αμα και τον δημον εφουβειζωι, πολλαιε Βερυτοε τε και Κυμαιοε απεκαλει τοις αι-
 δραε. ουτω δε ηρεποται παρθε Μδμ και Βερυτον οι πολλοι, ημωε μδμ εκειην ειηαυ δοκωμωτα παρθε πατηρην,

A libris Sibyllinis proditum, vinci Parthos a Roma-
 nis posse, si rege duce bellum eis mouissent, esse
 ipsis alioquin insuperabiles: ac redeuntem Alba
 ad urbem Cæsarem ausi fuere salutare regem. In-
 dignante populo ille offensus, non regem ait se,
 sed Cæsarem, vocari. Ibi quum obticissent cun-
 cti, plane tristis dolensque transit. Quum in sena-
 tu eximios honores ei decreuissent, se debet forte
 pro rostris. Adeuntibus eum consulibus & præ-
 toribus atque vniuerso sequente senatu, non ad-
 surrexit: sed, quasi ageret cum priuatis, respondit
 contrahendos magis quam ampliandos sibi ho-
 nores. Id non senatum modo, verum populum et-
 iam offendit, tanquam despecta in patribus repub.
 atq; ilico illi quibus licebat non adesse, cum ingenti
 mœrore receperunt se. Digressus est Cæsar quoq;
 re animaduersa domū: nudatoq; iugulo apud ami-
 eos exclamauit paratum se esse cui libet eum ad cæ-
 dem offerre. Post ferunt eum causatam morbum.
 negauit enim sensum constare ita affectis, quum
 in concione stantes agant cum populo. sed vibra-
 re statim eos membris, turbatosque vertigine cor-
 ripi, atq; sensum eis intercludi. Cæterum aliter res
 se habebat. siquidem cupiebat omnino senatui af-
 surgere: sed ferunt eum ab amico, vel adulatore
 potius, retentum, Cornelio Balbo. qui dixit, Non
 meministi te esse Cæsarem, neque vis pro maiesta-
 te tua coli? His offensionibus successit contume-
 lia eius in tribunos plebis. Lupercalia agebantur.
 quæ multi tradunt fuisse festum olim pastorum.
 Congruunt aliquatenus cum Arcadicis Lycæis.
 Nobiles iuuenes frequentes & magistratus nudî
 per urbem discurrunt hirsutis scuticis obuios per
 ludum & iocum cædentes. Multæ quoq; princi-
 pes sceminx ex composito offerunt se illis, ac ma-
 nus ferientibus sicut in ludo literario offerunt, cre-
 duntq; id ad facile puerperium prægnantibus, &
 infœcundis proficere ad conceptum. Id Cæsar pro
 rostris aurea sedens sella vesteq; ornatus trium-
 phali spectabat. Antonius autem, quod consul ef-
 fet: vnus erat Lupercorum. qui, postquam in fo-
 rum decurrit, & plebs dimouit se, porrexit Cæsari
 circumiectum lauream diadema: ac plausus non
 magnus, sed obscurus est de industria consequu-
 tus. Quod vbi repulit Cæsar, populus vniuersus
 applausit. Illo iterum diadema admouente, pauci:
 reiiciente Cæsare, ex integro cuncti. Ita periculo
 facto Cæsar surgens coronam in Capitolium mi-
 sit. Iam statuz quoq; eius regis reuincte diadema-
 tibus conspiciantur. Ea duo tribuni plebis Fla-
 uius & Marullus detraxere: illosq; qui Cæsarem
 primi salutauerant regem, requisitos in carcerem
 duxere. Sequutus populus est applaudens, eosq;
 Brutos appellauit: quod Brutus fuisset qui regum
 abolita successione imperium ad senatum & po-
 pulum ex regno traduxit. Hinc incensus Cæsar
 Marullum & Flauium potestate tribunitia pri-
 uauit: in quos dum inuchitur, populo pariter in-
 sultans, subinde Brutos eos & Cumanos voca-
 uit. Ita multitudo ad Marcum Brutum, qui
 genus paternum ducere existimabatur à Bruto,

maternum à Seruiliorum alia illustri familia, generum autem & sororis filium Catonis, se conuertit. Hunc, ne vltro aggrediretur dominatum opprimere, delati à Cæsare honores & beneficia retundebant. Non solum enim secundum aciem Pharfalicam, quum fugisset Pompeius, conseruatus est, multosque, pro quibus deprecaretur, conseruauit necessarios: verum erat in magna etiam fide apud eum. Præturam quoque inter confortes præcipuam accepit. Ad hæc consul in quartum annum designatus est & competitori prælatu Cassio. siquidem perhibetur Cæsar dixisse, iustiore Cassii causam esse, non posse tamen præterire se Brutum. Immo deferentibus aliquando nonnullis Brutum, quum esset iam in manibus coniuratio, non præbuit aures: sed corpus manu tangens ad delatores ait, Hæc cutis expectat Brutum: significans imperio quidem ob virtutem Brutum dignum, sed imperii causa non futurum ingratum neque imp. obum. Qui vero mutationem desiderabant, & illum solum vel primum respiciebant, quum eum hac de re dubitarent appellare, noctu in tribunali & sella, qua prætor ius dicebat, sparserunt libellos. in quibus multa continebantur huiuscemodi: Dormis Brute: & Non es Brutus. Quibus Cassius stimulatam nonnihil gloriam eius sentiens, institit & acuit eum quam ante acrius. quod esset priuato quodam in Cæsarem odio incensus ex causis quas in vita Bruti recensuimus. Habebat etiam eum Cæsar suspectum, atque ad amicos dixit aliquando, Quid vobis videtur Cassius velle? mihi quidem non admodum pallor eius placet. Iam fama est Antonio & Dolabella apud eum delatis, quod res nouas molirentur, nihil plane timere se hos respondisse eum pingues & comatos, sed pallidos illos potius & macilentos: Cassium & Brutum designans. At non perinde improuifum videtur vt ineuitabile fatū. quando tunc rara prodigia & spectra memorant apparuisse. Ac fulgores quidem cælestes & imagines nocturnas passim huc illuc discurrentes, auesque solitarias in forum delatas minus conueniat fortasse tanto in casu commemorare. At Strabo philosophus tradit multos viros flammeos incurrere visos: militis seruum ingentem flammam è manu emisisse, eamque visam conspicientibus ardere: vbi extincta est, nihil hominem mali habuisse. Ipsi Cæsari immolanti cor hostiæ non apparuisse, idque pro tetro ostento habitum. neque enim consistere naturaliter animal sine corde posse. Hoc item passim audias commemorari, aruspicem quendam eum præmonuisse, vt Idibus Martiis graue periculum caueret. qui dies quum illuxisset, progrediensq; ad senatum salutasset Cæsar aruspicem, ac ludens dixisset, At qui idus Martiæ adsunt: respondisse ei aruspicem submisse, adsunt vero, non præterierunt tamen. Pridie quum apud M. Lepidum cenaret, subscribat forte Epistolis, vt solebat recumbens. Ibi sermone moto, quænam mors optima foret, omnes anteuertens exclamauit, Inopinata. Inde apud vxorem more suo quum cubaret, omnibus cubiculi ianuis pariterq; fenestris patefactis, exterritus est simul strepitu & lumine, Calpurniamque splendente luna aduertit

A καὶ πρὸς μητρὸς δὲ ἀπὸ Σερβιλίων, οἰκίας ἐτέρας ὀπιφαινοῦς, γαμβρὸν δὲ καὶ ἀδελφιδεῖν Κάτωνος. τὸ μὲν δὲ ἐκὼτὲ ὀρμησάτωρ πρὸς κατὰλειον τῆς μοναρχίας ἠμβλυων αἰ τῶν Καίσαρος πρὸς καὶ χεῖρες. οὐ γὰρ μόνον ἐσώθη πρὸ Φάρσαλον ἀπὸ τῆς Πομπηίου φυγῆς, ἀλλὰ πολλοὺς τὸ ὀπιτηδεῖων ἐσώσεν ἑξατησάμηνος, ἀλλὰ καὶ πῖστιν εἶχεν μεγάλῳ παρ' αὐτῶν. καὶ στρατηγίαν μὲν ἐπὶ τοῖς τότε τῶν ὀπιφαινοῦν ἐλάθειν ὑποαθροῖν ἤμελλεν εἰς τέταρτον ἔτος, ἐρείσαντος Κασίω πρὸς πρὸς πρὸς. λέγεται γὰρ ὁ Καίσαρ εἰπεῖν ὡς δικαιοτέρα λέγει μὲν Κάσιος, αὐτὸς, μὲντοι Βροῦτον ἐπὶ αὐτῶν παρέλθοι. καὶ ποτε καὶ ἀγαλλόντων πινῶν τὸν ἀνδρῶν πρὸς πρὸς πρὸς ἢ τῆς στωιωμοσίας, οὐ πρὸς ἔχεν, ἀλλὰ τῶ σώματος τῆ χειρὶ τῆγων, ἔφη πρὸς τοῖς ἀγαλλόντων, Αἰναμῶνι τὸ τὸ δὲ ἄξιον μὲν οἶτα τῆς ἀρχῆς δι' ἀρετῶν, ἀλλὰ τὸ τὸ ἀρχῆς, ἐπὶ αὐτῶν ἀρχαῖσιν καὶ πονηρῶν ἡμῶν. οἱ δὲ τὸ μεταβολῆς ἐφίεμνοι, καὶ πρὸς μόνον ἐκείνον ἢ πρὸς τὸν ἀποδύοντες, αὐτῶν μὲν ἐπὶ τὸν ἀγαλλόντων ἀγαλλόντων δὲ κατεπίπλασαν γραμμάτων τὸ βῆμα, καὶ τὸν διφρον ἐφ' οὐ στρατηγῶν ἐχρημάτιζεν. ὡν ἡ τὰ πολλὰ πιαῦτα, καθόδεις Βροῦτε, καὶ ἐπὶ ἐπὶ Βροῦτος.

C ὅφ' ὡν ὁ Κάσιος ἀσάμηνος ἀγαλλόντων ἠνισυχῆ τὸ φιλόπῃμον αὐτῶν, μᾶλλον ἢ πρὸς πρὸς ἐπέκειτο, καὶ παρῶν αὐτοῖς, ἰδίᾳ τῆ καὶ μίσει ἐχὼν πρὸς τὸν Καίσαρα, δι' αἰτίας αἰς ἐπὶ τοῖς πρὸ Βροῦτου γραμμάτοις δεδωκῶν κερμῶν. εἶχεν μὲντοι καὶ δι' ὑποψίας ὁ Καίσαρ αὐτὸν, ὡς τε καὶ πρὸς τῶς φίλους εἰπεῖν ποτε, Τί φαίνεται βεβλήμηνος ὑμῖν Κάσιος; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ λῖαν ἀρέσκει, λῖαν ὡς ὡς ὡν. πάλιν δὲ λέγεται πρὸς Ἀντωνίου καὶ Δολαβέλλα, ἀγαλλόντων πρὸς αὐτὸν, ὡς νεωτερίζοιεν, ἐλθούσης, Οὐ πῆρυ (φαίαι) τοῦτοισ' ἀδούκῃ τοῖς παχέσι καὶ κομῆσι, μᾶλλον δὲ τοῖς ὡς ὡς καὶ ἀλεπτοῖς ἐκείνοις. Κάσιον λέγων καὶ Βροῦτον. ἀλλ' εἴκειν οὐχ οὕτως ἀπρὸς δόκητον, ὡς ἀφύλακτον εἶναι τὸ πρὸς πρὸς μῆνον. ἐπεὶ καὶ σημεῖα θαυμαστὰ καὶ φάσματα φαίνονται λέγουσιν. σέλα μὲν οὐκ οὐράνια καὶ τύποις νύκτωρ πολλὰ καὶ ἀγαλλόντων, καὶ κατὰ τῶν εἰς ἀρχῶν ἐρήμοις ὄρησας, ἐπὶ αἰσίων ἴσως ὅτι πάθει τηλικούτῳ μνημοῖδισαί Σβᾶσων δὲ ὁ Φιλόσοφος ἰσορεῖ, πολλοὺς μὲν ἀνδρῶν πρὸς πρὸς ὀπιφαινοῦν φαίνονται στρατῶν δὲ ἀνδρῶν οἰκῆτιν ἐκ τῶ χειρὸς ἐκβαλεῖν πολλὰ φλόγα, καὶ δοκεῖν καίεσθαι τοῖς ὀρασίῳ ὡς δὲ ἐπαύσατο, μηδὲν ἔχεν κακῶν τ' ἀνδρῶν πρὸν.

E αὐτῶν δὲ Καίσαρ ἦν ὁπ' ἡ καρδίαν ἀφαῖν ἡμέρας ἑ ἱερείου, καὶ δεινὸν εἶναι τὸ πρὸς οὐ γὰρ αἰ φύσει γε συστῆναι ζῶν ἀκέρδιον. ἔστιν δὲ καὶ ταῦτα πολλῶν ἀκρόσῃ διεξιόντων, ὡς πρὸς αὐτῶν μάλιστα ἡμέρα Μαρτίου μῆνος, ἡ εἰδοῖς Ρωμαῖοι καλοῦσιν, πρὸς ἐπὶ μὲν Φυλάτῃ καὶ κίνδυνον. ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας, πρὸς ὡν ὁ Καίσαρ εἰς τὸ σύγκλητον, ἀπασάμηνος πρὸς παῖζειε τὸ μάλιστα φαίμηνος, Αἰ μὲν δὲ Μάρτιον εἰδὲν πάρεισιν. ὁ δὲ ἠσυχῆ πρὸς αὐτὸν εἶποι, Ναὶ πάρεισιν, ἀλλ' οὐ παρελθούσῃσιν. πρὸς μᾶς δὲ ἡμέρας, Μάρχου Λεπίδου

F δειπνίζοντος αὐτὸν, ἔτυχε μὲν ὀπιφαινοῦν ὑποστράφῳ, ὡς πρὸς εἰώθει, κατὰ κέρμηνος ἐμπεσόντος τὸ λόγου, ποῖος ἀρα τὸ θανάτων ἀείσας, ἀπὸ τῶν φησάσας ἐξέβησεν, ὁ ἀπρὸς ἀδούκῃ. μὲν ταῦτα κερμῶν, ὡς πρὸς εἰώθει, πρὸς τῆ

γυναίκα, πασῶν ἄμα τῶν θυρῶν τῶ δωματίου καὶ τῶν θυρίδων ἀναπετόμηνος, ἀπασάμηνος ἄμα τῶ κτύπῳ καὶ τῶ φωτῇ, καὶ λαμπούσης τῆς σελήνης ἦθετο πρὸς Καλπούρνια βαθῆως μὲν κατεδύσαν

ἀσφαλείς ὃ φωνὰς καὶ φαναγμοὺς ἀναρᾶσθαι ἐκ τῶν ὑπνῶν
 ἀναπέμπουσιν. ἐδοκεῖ δὲ ἀεὶ κλαίειν ἐκείνῳ ὅτι ταῖς ἀγ-
 κλαιαῖς ἔχουσα κατεσφαγμένον. οἱ δὲ οὐ φαίνονται τῇ γυναίκι
 ταῦτα γινέσθαι τῶν ὑπνῶν. ἀλλὰ ἦν γὰρ πρὸς τῇ Καίσαρος οἰ-
 κία πρὸς κείνῳ, οἷον ὅτι κέρμα καὶ συμμότης τῆς βουλῆς
 ψιφισαμύνης ἀκρωτήριον, ὡς Λίβιος ἰστορεῖ τὸ ὄνομα ἢ Καλ-
 πουργία θεασαμένη κατὰ ῥηγυμύθον, ἔδοξε ποτνιαῶσαι καὶ
 διακρῦναι ἡμέρας δὲ οἷον γρομύνης, ἐδείτο δὲ Καίσαρος, εἰ μὴ
 οἶον τὴν μὴ παρελθεῖν, ἀλλ' ἀναβαλέσθαι τὴν σύγκλητον.
 εἰ δὲ τῶν ἐκείνης ὀνειρών ἐλάττω φροντίζει, σκέψασθαι
 Δία μαρτυρῆσαι ἄλλης καὶ ἱερῶν πρὸς τὸ μέλλοντος. εἶχεν δὲ τις
 (ὡς εἰσὶν) καὶ κείνῳ ἰσχυρὰ καὶ φόβος. ὁ δὲ τὰ γυναι-
 κισμὸν ἐν δεισιδαιμονίᾳ, πρὸς τὴν κατεγνώκει τῆς Καλ-
 πουργίας, τότε δὲ ἐώρεα παρὰ τοῦτον. ὡς δὲ καὶ πολλὰ κα-
 παύσαντες οἱ μαρτυρῆσαι ἔφασαν αὐτῷ διεξιρεῖν, ἔγνω πέμ-
 ψας Ἀντωνίου, ἀφῆναι τὴν σύγκλητον. ἐν δὲ τούτῳ Δέκιος
 Βροῦτος, ὅτι κληθῆναι Ἀλβίος, πιστευόμενος μὴ ὑπὸ Καί-
 σαρος, ὡς τε καὶ δεύτερος ὑπὸ αὐτῷ κληρονομίᾳ γερᾶ-
 φθαι, τοῖς δὲ πρὸς Βροῦτον τὸν ἕτερον καὶ Κασσιον μετέχων
 τῆς σιωμοσίας, φοβηθεὶς μὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνῳ Δία-
 κρουσαμένου τῷ Καίσαρος, ἐκπυτος ἢ πρὸς τὴν ἡμέραν, τοῖς
 τε μαρτυρῆσαι ἐχθρὰς, καὶ κατὰ τὴν τῷ Καίσαρος, ὡς αἰ-
 τίας καὶ Δία βολῆς ἐαυτῷ κτωμένου πρὸς τὴν σύγκλη-
 τον, ἐβουλεύσασθαι δοχεύσασθαι. ἦκειν μὴ γὰρ αὐτῷ, κελύσαν-
 τος ἐκείνου, καὶ πρὸς τὴν ἐξ ἡμερῶν ἐξ ἡμερῶν πρὸς τὴν ὅπως
 τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐπαρχῶν βασιλεὺς ἀναρροῦτο, καὶ φο-
 ροῖα Δία δῆμα, τὴν ἄλλῃ ὅτι τῶν γῆν καὶ θαλάσσαν. εἰ δὲ
 φερόμενος πρὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν, ἦκειν μὴ ἀπαλλάττεσθαι,
 παρῆναι δὲ αὐτῷ ὅτι τῶν ἐπιτύχοι βελτίονος ὀνειροῖς Καλπουρ-
 νία, πῆνας ἔσεσθαι λόγους πρὸς τὴν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν
 Φίλων ἀνέξεσθαι, διδασκόντων ὡς οὐχὶ δουλεία ταῦτα καὶ
 τυραννίς ἐστίν. ἀλλ' εἰδοκεῖ πρῶτον (ἐφῆ) τὴν ἡμέραν ἀ-
 φοσιώσασθαι, βέλπον αὐτὸν παρελθόντα καὶ πρὸς τὴν φησὶ τῶν
 σάντα τὴν βελίον ὑποθέσθαι. ταῦθ' αἰεὶ λέγων ὁ Βροῦ-
 τος, ἦγε τῆς χειρὸς λαβόμενος τὸν Καίσαρα, καὶ μικρὸν μὴ
 αὐτῷ παρελθόντι τῶν θυρῶν, οἰκέτης ἀλλότριος ἐντυχεῖν
 πρὸς τὴν μύθον, ὡς ἠθάτο τῷ πρὸς ἐκείνῳ ὀπισθοῦ καὶ
 πλήθους, βιασάμενος εἰς τὴν οἰκίαν, παρέδωκεν ἐαυτὸν τῇ
 Καλπουργίᾳ, φυλάττειν κελύσαντας ἀρετῆς ἐπὶ μέλθη Καί-
 σαρ, ὡς ἔχον μεγάλα πρὸς τὴν κατεπεῖν πρὸς αὐτὸν.
 Ἀρτεμίδωρος δὲ, Κνίδιος ὁ ἄλλος, Ἑλλητικῶν λόγων σο-
 φιστής, καὶ Δία τὸ γερῶς ἐπίσης σιωμῆς τῶν πρὸς Βροῦ-
 τον, ὡς τε καὶ γινώσκαι τὰ πλείστα τῶν πρὸς τὴν μύθον, ἦκειν μὴ
 ἐν βιβλίδι καμύτων ἀπὸ ἑμελλεν μινύειν ὀραὶν ὃ τὸ Καί-
 σαρος τῶν βιβλίων ἔκαστον δεχόμενος, καὶ πρὸς τὴν μύθον τοῖς
 πρὸς αὐτὸν ὑποκρίτας, ἐχίς σφόδρα παρελθῶν, Τούτο
 (ἐφῆ) Καίσαρ, ἀτάκτως μόνος καὶ ταχέως γέγραπται γὰρ ὑπὸ
 πρὸς τὴν μύθον, καὶ οἱ Δία φερόντων. δεξάμε-
 νος οὖν ὁ Καίσαρ, ἀναγνῶναι μὴ ὑπὸ πλήθους τῶν ἐπιτυχα-
 νόντων ἐκάλυψε, καὶ πρὸς τὴν μύθον πολλάκις. ἐν δὲ τῇ χειρὶ
 κατέχων καὶ φυλάττειν μόνος ἐκείνο, παρῆλθεν εἰς τὴν
 σύγκλητον. ἐνοιο δὲ φαίνονται ἄλλον ὅτι δίδωαι τὸ βιβλίον
 πρὸς τὸν δὲ Ἀρτεμίδωρον ὁ δὲ ὅλας παρελθεῖν, ἀλλ' ἐκθλιβῶναι πρὸς
 πᾶσαν τὴν ἰδὸν. ἀλλὰ ταῦτα μὴ
 ἦδη που φέροι καὶ τὸ αὐτόματον. ὁ δὲ δεξάμενος τὸν φόνον ἐκείνον
 καὶ τὸν ἀγῶνα γέρας, εἰς ὃν ἡ σύγκλητος ἦρθε, τότε
 Πομπηίου μὴ εἰκόνα κειμένη ἔχων, Πομπηίου δὲ ἀνάθημα γερῶς τῶν
 πρὸς τὴν μύθον τῶν πρὸς τὴν μύθον τῶν πρὸς τὴν μύθον

A arête sopitam voces obscuras suspiriaq; edere in-
 discreta. Imaginabatur illa lugere se eum, quem
 in gremio teneret confossum. Eam visionem alii
 negant ei oblatam. sed quum Cæsaris ædibus esset
 ex senatusconsulto adiunctum, (vt autor est Liui-
 us) velut ad ornamentum & amplitudinem, pin-
 naculum, id per quietem imaginata collabi Cal-
 purnia, videbatur sibi ideo lamentari & lacryma-
 ri: ac quum lux appetisset, rogauit Cæsarem, si
 qua fieri posset, ne prodiret, sed in aliud tempus
 reiiceret senatum. Quod si somnia sua floccipen-
 deret, at aruspices hostiasq; consuleret de impen-
 dentibus. Vnde fuit aliqua illi quoq; vt viderur,
B oblata suspicio & metus. quippe superstitionem
 nullam animaduertat ante muliebrem in ea,
 quam tum videbat anxiam. Vt vero multis iam
 cæsis hostiis renuntiauerunt ei aruspices litari non
 posse, statuit misso Antonio senatum dimittere.
 Interea Decius Brutus, Albinus cognomento,
 (quem Cæsar ob fidem, quam ei habebat, in se-
 cundis hæredibus scripserat, quum coniurationis
 alterius Bruti & Cassii confors esset) veritus, ne si
 diem illum exemisset Cæsar, res efferretur, irritis
 aruspices, Cæsaremq; castigauit, quod criminum
 materiam & calumniarum præberet aduersus se
C patribus, qui ludibrio viderentur haberi. Conue-
 nisse ex ipsius edicto senatum, libentemq; omnia
 decreturum, vt prouinciarum extra Italiam rex di-
 ceretur, omnibusque locis aliis terra marique dia-
 dema ferret. Quibus si quis confidentibus dicat, in
 præsentia vt discedant, redeantque vbi nacta fue-
 rit Calpurnia lætiora somnia: quales futuri sint a-
 pud inuidos sermones, aut quis laturus amicos e-
 ius demonstrantes non esse hanc seruitutem & ty-
 rannidē? Quod si diem hunc omnino, inquit, ab-
 ominaris, satius est te ipsum in senatum venire, pa-
 tribusque appellatis rem in aliud tempus reiicere.
D Sic fatus Brutus simul Cæsarem manu prehendit
 eduxitque. Progressum paululum foras seruus a-
 lienus conuenire gestiens Cæsarem, vbi à cingen-
 te Cæsarem multitudine est repulsus, coniecit se
 in domum eius tradiditque Calpurniæ, dum redif-
 set Cæsar, custodiendum. Magna habere ostendit
 se, quæ ad eum deferret. Artemidorus Gnidius ge-
 nere, literarum Græcarum doctor, quiea dere
 nonnullis Bruti fociis familiariter utebatur, cogno-
 uerat magna ex parte quæ agebantur: eaq; in libel-
 lo complexus, afferebat iudicium suum. qui quū
 Cæsarem cerneret, quos accipiebat libellos, eos
E comitantibus ipsum seruis tradentem, proxime
 accedens, Hunc, inquit, Cæsar solus lege & cito:
 magnas enim res continet, & ad te pertinentes. Ac-
 ceptum Cæsar legere per salutantium frequentiam,
 licet esset subinde conatus, prohibitus est, ac
 manu illum tenens solumque seruans venit in se-
 natum. Sunt qui dicant alium porrexisse hunc li-
 bellum, Artemidorum vero nequaquam valuisse
 eum adire, sed fuisse tota via expulsus. Cæterum
 hæc fortasse casuum fert temeritas. At locus vbi
 cædes illa & certamen est patratū, in quo coactus
 fuit senatus, vbi statua erat Põpeii locata, dedicat
F à Põpeio inter ornamenta que theatro prætexuerat,

omnino ostendit numinis cuiuspiam auctoris & trahentis illuc negotium factum illud fuisse. Quin etiam Cassius fertur, quamvis ab Epicuri doctrina non abhorreret, eam statuat ante aggressionem respiciens tacitus, Pompeium inuocasse. Verum articulus ille, utpote tanto iam ingruente discrimine, amotis prioribus rationibus, fanaticum eum & commotum reddidit. Igitur Antonium fidum Casari & valentem moratus est extra curiam Decius Brutus, sermonem ex composito cum eo prolixum exorsus. Ingresso Casari assurrexit honoris causa senatus. Bruti cohors partim pone sellam eius circumsteterunt, alii processerunt ei obuiam, tanquam cum Cimbro Tullio pro fratre eius exule rogaturi: ac deprecantes vsque ad sellam sunt eum prosequuti. Ut confidens abnuuit preces, instantibusque acrius singulis infensus est, Tullius togam eius ambabus manibus correptam à collo detraxit. Id signum erat adoriendi. Primus Casca gladio vulnus secundum ceruicem infligit ei neque lethale neque graue, nimirum in magni facinoris exordio attonitus. At Casar conuersus pugionem corripuit & tenuit: simulque clamorem sustulere, Casar Latine, Scelerate Casca quid agis? Casca Graece ad fratrem, Frater ades. Eo facto initio exortes consilii stupor & horror contemplantibus incessit, nec fugere aut succurrere, ac ne vocem quidem mittere audebant. Coniuratorum vnoquoque strictum intentante gladium vndique Casar circumuentus, ac quocumque conuertisset oculos, ictibus occurrens ferroque minanti quod faciei suae & oculis intentabatur, in omnium manibus instar ferae volutabatur. Conuenerat enim ut omnes libarent & gustarent eadem: ideoque vnum Brutus vulnus ingessit ei secundum inguina. Memorant nonnulli ceteris illum repugnasse, corpusque huc & illuc iactasse, vociferatumque fuisse: at simul ut Brutum conspexit strictum tenentem gladium, toga caput obuoluisse, ac sese demisisse: fuitque fortuitone an à percussoribus impulsus ad basim in qua posita Pompeii statua erat: eamque large cruore, dum interficeretur, respersit. Ita apparebat vltioni de hoste sumendae praefuisse Pompeium ad pedes suos abiecto atque ob vulnere multitudinem animam agente. Tribus enim & viginti plagis confossus dicitur. Multi se mutuo fauciauere, quum corpus vnum tam crebris peterent ictibus. Interfecto Casare senatus, quamvis Brutus in medium procederet tanquam aliquid de eo quod actum fuerat dicturus, confestim eiecit se foras, fugiensque impleuit ciuitatem tumultu & terrore ingenti: ut ianuas obsecarent, alii mensas relinquere & tabernas: cursu ferrentur alii illum in locum ad spectandum facinus: alii illinc, qui viderant. Antonius & Lepidus, amici primarii Casaris, subducentes se abdiderunt in tecta aliena. Coniurati, caede adhuc calentes strictisque gladiis micantes, vna omnes globo facto ex curia Capitolium petiere: nec praese ferebant fugam, sed mire erecti fidentesque vocauerunt ad libertatem populum, exceperuntque optimum quemque, qui ipsos appellaret. Aliqui sunt eos comitati,

A παντάπασιν ἀπέφηνεν δαίμονος τινός ὑψηρομένους καὶ καλῆν-
 τος ἐκεῖ τὴν παρὰ τὴν ἔρηρον γερουσίαν. καὶ γὰρ οὐκ ἐλάττωται
 Κάσιος εἰς τὸν αἰδριδύτα τῶ Πομπηίου παρὰ τὴν ἐγκλήσειος
 ἀποβλέπων, ἔπι καλεῖσθαι σιωπῇ, καὶ ἄρ' οὐκ ἀλλότριος
 ὦν τῶν Ἐπικύρου λόγων ἀλλ' ὁ κακός (ὡς εἰσὶν) ἢ δὴ ἔδει-
 νοῦ παρεστῶτος, σήλοισι αὐτὸν ἐπιπέσει καὶ πάθος, ἀπὶ τῶν παρ-
 τέρων λογισμῶν. Αἰτῶνιον μὲν οὖν, πικρὸν ὄντα Καίσαρι καὶ ῥω-
 μαλέον, ἔξω παρὰ κατεῖχεν Βερότος Ἀλβίνος, ἐμβαλὼν
 ἔπι τῆδες ὁμιλίας μῆκος ἔχουσαν. εἰ σίοντος δὲ Καίσαρος, ἢ
 βελή μὲν ὑπεξάνεση τεραπέυσα τῶν παρὰ Βερότον οἰμῶν
 B ἔξοπιθεν τὸν δίφρον αὐτῶν ἐξέστησαν, οἱ δὲ ἀπήνησαν ὡς
 δὴ Μετρίω Κίμωρ παρὰ ἀδελφοῦ Φυγάδος ἐπιγυγ-
 νοντι σιωδουμένω, καὶ σιωδουμένω μέγιστον δὴ φρον παρὰ κα-
 λεθῶντες. ὡς δὲ καὶ ἴσας διεκρούετο καὶ δέησις, καὶ παρὰ
 κειμένων βιαστότερον, ἢ ἡμάκτει παρὸς ἕκαστον, ὁ μὲν Μετρίλιος
 τὴν τῆθεν αὐτῶν χερσὶν ἀμφοτέρωθεν συλλαβὼν, ἀπὸ
 τῶν τεραχίλων κατῆλθε, (ὡς ἔω σιωδουμένω τῶν ἐπιγυγ-
 νοσῶν δὲ Κάσας ἐξέπει παρὰ τὸν αἰχῆνα, πληγῶν
 οὐ θανατηφόρον ὁδὸν βαρεῖαι, ἀλλ' (ὡς εἰκός) ἐν δὴ τῆ
 C πολμήματος μεγάλου παρὰ τῶν ὡστε καὶ τῶν Καίσαρα με-
 πασφάροντα τῶν ἐγκλησίου λαβείσθαι καὶ καταχεῖν ἅμα δὲ
 πως ἐξεφώησαι, ὁ μὲν πληγῆς, Ῥωμαίσι, Μιανῶτατε Κά-
 σκα τὴ ποιῆς; ὁ δὲ πληγῆς, Ἐλλήνισι παρὸς τὸν ἀδελφόν,
 " Ἀδελφὲ βοήθει. τοιαύτης δὲ τῆς δὴ τῆς ἡροκλήτης, πῆς
 μὲν ὁδὸν σιωδουμένω ἐκ πληγῆς εἶχεν καὶ φείκη παρὸς τὰ
 δρῶντα, μῆτε φθῆναι, μῆτε ἀμύνειν, ἀλλὰ μῆδὲ φωνῶν
 ἐκβάλλειν πολμῶνας. τῶν δὲ παρεσκδασμένω ὅτι τὸν
 φόνον ἕκαστου γυμνὸν ἀποδείξαιτος ὁ ξίφος, ἐν κύκλω πε-
 ειερόμενος, καὶ παρὸς ὅ, πὶ τρέφει τὴν ὕψι, πληγῆς ἀ-
 D πδωτῶν, καὶ σιδήρω φερεμένη καὶ κατὰ παρὸς ὡσπερ καὶ κατὰ
 ὄφθαλμῶν διελαυνόμενος, ὡς ἄρ' ἴσθαι ἐπιλείπει τῶν πδύ-
 των χερσίν. ἀπδωτῶν γὰρ ἔδει κατὰ τῶν ἀσθῶν καὶ γούσασθαι
 τῶ φόνου. δὴ καὶ Βερότος αὐτῶν πληγῶν ἐπέδρα μῆτις εἰς τὸν
 βουλεύσθαι. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν, ὡς ἄρ' παρὸς τοῖς ἀλ-
 λουσι ἀπομαχόμενος, καὶ ἀφ' ἑρῶν δέου κακεῖ ὁ σῶ-
 μα, καὶ κεκαχῶς, ὅτε Βερότον εἶδεν ἐσπασμένω ὁ ξίφος,
 ἐφεικύνσαστο κατὰ τῆς κεφαλῆς ὁ ἰμάτιον, καὶ παρῆκεν ἑαυ-
 τὸν, εἴτε ὑπὸ τύχης, εἴτε ἀπὸ τῶν κτεινόντων ἀπωδῆς
 παρὸς τὴν βάσιν ἐφ' ἧς ὁ Πομπηίου βέβηκεν αἰδρίας: καὶ
 E πολὺ καθήμαξεν αὐτῶν ὁ φόνος, ὡς δοκεῖν αὐτὸν ἐφεσῶσαι
 τῆ πρῶτα τῶ πολεμίου Πομπηίου ὑπὸ πόδας κεκλιμέ-
 νου, καὶ παρὰ τῶν ὑπὸ πληγῶν τεραυμάτων. εἰς τῶν
 γὰρ καὶ τῶν λαβεῖν λέγεται καὶ πολλοὶ κατεβῶθησαν
 ὑπὸ ἀλλήλων, εἰς ἐν ἀφειδόμενοι σῶμα πληγῶν ποσῶ-
 νας. κατεργασμένου δὲ τῶ ἀνδρός, ἢ μὲν γερεσία, καὶ ἄρ'
 εἰς μέσση Βερότου ἐλθόντος, ὡς πὶ παρὰ τῶν πεπαρῶμένων ἐ-
 ρουῶτος οὐκ αἰσχρομένη, ἀφ' ἡρῶν ἐξέπιπεν, καὶ φθῆ-
 γουσα κατέπλησε παρὰ τῆς καὶ δέου ἀπὸ τῶν τὸν δῆμον,
 ὡς τῶν μὲν αἰχῆς κλείειν, τοῖς δὲ ἀπολείπειν τεραπέυας καὶ
 F ζρηματισίαι: δρόμων δὲ χωρεῖν, τοῖς μὲν, ὅτι τὸν τόπον
 ὁ φόνου ὁ πάθος, τῶς δὲ, ἐκεῖθεν, ἔωρα ἕστας. Αἰτῶνιος ὅ
 καὶ Δέπιδος, οἱ μέγιστα φίλοι Καίσαρος, ὑπεκδύωτες, εἰς οἰκίας ἐπέρας κατέφυγον. οἱ ὅ παρὰ Βερότον, ὡς ἄρ'
 ἦσαν ἐπὶ τῶ φόνου, γυμνὰ τὰ ξίφη δεικνύωτες, ἅμα πδῶτες ἀπὸ τῶ βουλεύσθαι σφραφέτες ἐχώρησαν
 εἰς τὸ Καπιτώλιον, οὐ φθῆναι εἰσῆτες, ἀλλὰ μάλα φαιδρῶ καὶ θάρραλέοι, παρὰ καλεσῶντες ὅτι τὴν
 ἐλδῶν καὶ ὁ πληγῶν, καὶ παρὰ δεχόμενοι τῶς δὴ τῶν ἐπιγυγνόντων. ἔτιοι δὲ καὶ σιωδουμένοι αἰδῶς,

κατεμίγησαν εαυτοῖς, ὡς μετρηκότες τῷ ἔργῳ, καὶ
 προσεποιούτο τὴν δόξαν ὡν ἦν καὶ Γάιος Ὀκταύσιος καὶ
 Λέντλος Σπινθήρ. οὗτοι μὲν οὖν τῆς ἀλαζονείας δίκην ἔδω-
 κεν ὑπερον, ὑπὸ Ἀντωνίου καὶ τῷ νέου Καίσαρος ἀμαρε-
 γέντες, καὶ μηδὲ τῆς δόξης, δι' ἡν ἀπέθνησκον, ἀπολαύσαν-
 τες, ἀπιστία τῶν ἄλλων. ὁ δὲ γὰρ οἱ κολάζοντες αὐτοὺς, τῆς
 πρᾶξιώς, ἀλλὰ τῆς βυβλήσεως τὴν δίκην ἔλαβον. μετ' ἡ-
 μέραν δ' ἦν πρὸ Βροῦτον κατελθόντων καὶ ποιησαμένων
 λόγους, ὁ μὲν δῆμος οὔτε διερχομένων, οὔτε ὡς ἐπαινῶν τὰ
 πεπραγμένα τοῖς λεγούμενοις προσείχεν, ἀλλ' ὑπεδῆ-
 λου τῆ πολλῆ σιωπῇ, Καίσαρα μὲν οἰκτεῖρων, ἀδούμῳ δ'
 Βροῦτον. ἡ δ' ἐσὺγκλητος ἀμνηστίας πινὰς καὶ συμβάσεις πρὸς
 τὰς πᾶσιν Καίσαρα μὲν ὡς θεὸν τιμᾶν ἐψηφίσαντο, καὶ
 κτείν μηδὲ δὲ σμικρότατοι ὡν ἑκαῖνος ἀρχῶν ἐβούλευσεν, τοῖς
 δ' ἑσὺ Βροῦτον ἐπαρχίας τε διένειμεν, καὶ τιμὰς ἀπέδωκε
 προσποιούσας ὡς τε πρὸς οἰκείας τὰ πρᾶγματα κατὰ
 σιν ἔχειν, καὶ σύγκρισιν ἀπειληφέναι τὴν ἀρίστην. ἐπεὶ δ' ἦν
 εἰς τὴν Καίσαρος αἰοηθειῶν ὄρεθι δεδουμένῳ Ρω-
 μαίων ἐκείτω δόσις ἀξιόλογος, καὶ δὲ σῶμα κριζόμενον δι'
 ἀρετῆς ἐθεάσαντο τοῖς πληγαῖς ἀφελωμένοι, ὅτι ἐπὶ
 κῆρυμον εἶχε ὁ δὲ τῶν ὅλων, ἀλλὰ ὡς μὲν νεκρῶ
 πρὸς ἑσὺσαντες δὲ ἀρετῆς βάρβαροι καὶ κινκλίδας καὶ βα-
 πέζας, ὑψηλὰ αὐτῶν καὶ κατέκαυσαν. τῶν δὲ δαυοῖς
 ἀφ' ἑσὺς ἐθεὸν ὅτι τῶν οἰκίας τῶν ἀνηρηκῶτων καταφλέ-
 ζοντες. ἄλλοι δὲ ἐφοίτων πρὸς τὴν πόλεως, συλλα-
 βεῖν καὶ ἀφ' ἑσὺσαντες τοῖς ἀνδράσι ζητιῶντες ὅτι ἐκεί-
 νων μὲν ὁ δὲ ἀπῆντησεν, ἀλλὰ δὲ πεπραγμένοι πρὸντες
 ἦσαν. Κίνας δὲ τῶν Καίσαρος ἐταίρων, ἐτυχεν μὲν (ὡς
 φασιν) τῆς παρωχημένης νυκτὸς ὅτι ἐν ἑσὺ καὶ ἀποπνέου-
 κει γὰρ ὑπὸ Καίσαρος ὅτι δειπνον καλεῖσθαι. τῶν δὲ
 μῦθος δὲ, ἀγαθὰ τῆς χειρὸς ὑπὸ αὐτῶν, μὴ βουλόμηνος,
 ἀλλ' ἀπῆντων. ὡς δ' ἠκούσεν ἐν ἀρχῇ δὲ σῶμα καλεῖσθαι τῶ
 Καίσαρος, ἀσπᾶς ἐβάδιζεν ὅτι τιμῇ, καὶ ὡς ὑφορώμηνος
 τὴν ὅτι ἄμα καὶ πυρέτηων. καὶ τῶν ὄφθελτος αὐτῶν τῶν πολ-
 λῶν ἐφρασεν ἐτέρω τοῦ ὄμομα πωθᾶνομῶν, καὶ κτείνος ἄλ-
 λα καὶ ἀφ' ἑσὺσαντες ὄφθελτος ὡς οὗτος ὅτι ἄνθρωπος τῶν ἀ-
 νηρηκῶτων Καίσαρα καὶ γὰρ ἡν τῶν ὄφθελτος κτείνος Κί-
 νας ἐν τοῖς στωμοσταμῶν, ὅν τῶν εἶναι πρὸς ἑσὺσαντες,
 ὄφθελτος ὄφθελτος καὶ διέσπασαν ἐν μέσῳ τῶν ἀφ' ἑσὺσαντες.
 τῶ
 πο μάλισα δεισαντες οἱ πρὸ Βροῦτον καὶ Κασίον, οὐ πολ-
 λῶν ἡμερῶν ἀφ' ἑσὺσαντες ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως. ἄ
 δὲ καὶ πρὸς ἑσὺσαντες καὶ παθόντες ἐτελεύτησαν, ἐν τοῖς
 πρὸ Βροῦτου γέγραπται. θνήσκει δ' ὁ Καίσαρ, τὰ μὲν πρὸς
 γηρονῶς ἐτη πεντήκοντα καὶ ἑξ, Πομπηίῳ δ' ὅτι πρὸς ἑσὺσαντες
 οὐ πολὺ πλέον ἐτῶν τεσσαρῶν. ἡ δὲ τῶν βίῳ πρὸς ἑσὺσαντες
 καὶ διωασίας εἰς κινδύων ποσούτων δεικνῶν, μάλισ
 κατεργάσατο, τῶν τῶν ὅτι μὴ τοῦ ὄμομα μόνον καὶ τὴν
 ὅτι φθονοῦ κερπασάμηνος δόξαν πρὸς τῶν πολιτῶν. ὁ μὲν
 πι μέγας αὐτῶν δαίμων, ὡς πρὸς τῶν βίον ἐχρήσατο, καὶ τε-
 λυτήσαντος ἐπικρούθησεν τιμῶν τῶ φόνου, ἀφ' ἑσὺσαντες
 πάσης καὶ θαλάσσης ἐλαύων καὶ ἀνιχνύων ἀρετῶν μηδὲ
 να λιπεῖν τῶν ἀπεκτονότων, ἀλλὰ καὶ τοῖς καὶ ὅμομα, ἡ
 χεῖρ τῶ ἔργου θνήσκει, ἡ γνῶμης μεταχρόνως ἐπέξελεν.
 σιοι (ἡ τῶν γὰρ ἐν Φιλίπποις, κτείνος τῶν ἐπιφθονοῦ διέφθειρεν ἑαυτὸν ὡς Κίσαρος ἐχρήσατο) τῶν δὲ θείων, ὅ, τε
 μέγας κρημῆς, (ἐφαῖν γὰρ ὅτι ἡν κτείνος ἐσὺσαντες μετὰ τὴν Καίσαρος σφαχίῳ ἀφ' ἑσὺσαντες, εἶπε ἡ φαιδῆ)

A atq; se vt facti confortes affociauerunt eis, ac glo-
 riam illam vendicarunt. in quibus C. Octavius &
 Lentulus Spinther fuerunt. Hi interfecti post
 ab Antonio & Octauio Cæsare pœnas dederunt
 insolentia: ac ne gloria quidem, cuius causa neca-
 ti sunt, quia non crediderunt alii, fructum cepere.
 neque enim illi qui puniuerunt eos, facti piacula,
 sed voluntatis, exeger. Postero die descenderunt
 coniurati ex Capitolio, ac concionem habuerunt.
 Populus autem ita præbuit dicentibus aures, vt
 neque improbare neq; probaret factum: verum
 obstinato silentio Cæsarem significauit miserari
 se, Brutum vero in reuerentia habere. Senatus
 vero de obliuione præteritorum & reconciliatio-
 ne inter omnes agens, decreuit Cæsari diuinos ho-
 nores, acta eius omnia confirmauit, coniuratis de-
 dit prouincias, conuenientesque tribuit honores.
 Vnde putabant rempublicam omnes pacatam esse
 atque optime compositam. At postquam apertis
 testamenti Cæsaris tabulis compertum est lega-
 tum Populo Romano viritim luculentum reli-
 ctum esse, elatumq; per forum corpus vulneribus
 conspexere laceratum, haud potuit ultra contineri
 aut regi multitudo: sed congestis ex foro subselliis,
 cancellis, mensisque, succenderunt & cremaue-
 runt cadauer. Inde ardentibus titionibus ad do-
 mos inflammandas percussorum tetendere. Alii
 per totam urbem discurrerunt, requirentes eos vt
 comprehenderent & discerperent. in quos nemo
 illorum incurrit, sed seferant se omnes diligenter.
 Cinna quidam ex amicis Cæsaris somnium hor-
 rendum priore nocte habuerat. Videbatur sibi ad
 cœnam inuitari à Cæsare: quum renueret autem,
 manu ab eo inuitus & reluctans duci. Hic audito
 Cæsaris corpus in foro cremari, etsi visionem su-
 spectam habebat, & tenebatur etiam febre, hono-
 ris illius causa in forum profectus est. Vt conspe-
 ctus est, nomen quidam ex plebe quærenti alteri
 dixit, ille alteri. Mox omnes peruasit, vnum hunc
 esse ex Cæsaris percussoribus. Erat enim in coniu-
 ratis alius illi cognominis Cinna, quem quod exi-
 stimarent hunc esse, impetu confestim facto in i-
 pso foro eum dilacerauerunt. Ob hanc formi-
 dinem Brutus & Cassius paucis interiectis diebus
 vrbe excessere. Quibus autem rebus inde gestis,
 quibusq; pressi calamitatibus occubuerunt, in Bru-
 ti historia fumus persecuti. Obiit Cæsar annos na-
 tus non plus sex & quinquaginta. Pompeio super-
 stes fuit non multo annis quatuor amplius. Quod
 vero omni vita imperium & dominationem per
 tanta pericula persecutus ægre confecit, & hoc ni-
 hil nisi nominis & inuidiosæ apud ciues gloria fru-
 ctum cepit. At magna eius felicitas, qua est in vita
 vsus, mortuum quoque comitata necis eius vltrix,
 atq; omni terra marq; persequuta est, & inuestiga-
 uit interfectores, quoad null' superfuit, sed omnes,
 qui vlla re vel manu facti affines vel consilii fue-
 rant confortes, vindicauit. Porro inter humana si-
 gna mirandum imprimis quod Cassio accidit. Hic
 victus in Philippis semetipso interemit eodem pu-
 gione quo violauerat Cæsarem. Ex cælestibus,
 grandis cometa, qui post Cæsaris necem eximie
 fulgēs septem noctes apparuit, inde subductus est.

F θαυμασιώτατον δ' ἦν μὲν αἰθροπίνων δ' πρὸ Κασί-
 ον (ἡ τῶν γὰρ ἐν Φιλίπποις, κτείνος τῶν ἐπιφθονοῦ διέφθειρεν ἑαυτὸν ὡς Κίσαρος ἐχρήσατο) τῶν δὲ θείων, ὅ, τε
 μέγας κρημῆς, (ἐφαῖν γὰρ ὅτι ἡν κτείνος ἐσὺσαντες μετὰ τὴν Καίσαρος σφαχίῳ ἀφ' ἑσὺσαντες, εἶπε ἡ φαιδῆ)

Iam iubaris solis obscuro. Nam anno toto illo orbis eius pallidus sine fulgore emerfit, debilemque & tenuem dimisit calorem. Itaque nubilus aer & grauis extitit imbecillitate eum tenuantis teporis. Vnde fructus crudi immaturique elanguerunt ob cœli rigorem, & flaccidi euasere. Præcipue vero oblatum Bruto spectrum Cæsaris cædem denunciauit non fuisse diis cordi. Id fuit huiuscemodi: Transportaturus ex Abydo in oppositam continentem exercitum, quiescebat nocte, vt assueuerat, in tabernaculo, infomnis adhuc, vt de belli euentu sollicitus. siquidem vir hic inter omnes imperatores perhibetur minime tanto indulgisse, naturaque fuisse vigilantissimus. Is strepitum sentire ad fores imaginatus est. Intentis autem ad lucernæ lumen iam emarcentis oculis, speciem vidit horribilem viri immani magnitudine diroque aspectu. Percussus primum, vbi nihil intentantem conspexit, neque vocem mittentem, tantum cubili suo tacitum assistentem: rogauit quisnam esset. Respondit ei spectrum, Tuus Brute malus genius: in Philippis me videbis. Tunc forti animo Brutus, Videbo, inquit. Mox genius ille ex oculis abiit, Postmodum, quum in Philippis infestum exercitum contra Antonium & Cæsarem haberet prima acie victor oppositum sibi cornu profligauit, atque instans effusus, castra Cæsaris diripuit. Altera instante pugna idem se ei noctu obtulit spectrum, neque est cum alloquutum: verum intelligens Brutus fatum, in periculum demisit se. Non cecidit tamen in prælio: sed pulsus suis refugit ad rupem quandam, ad matroque pectori stricto gladio, simulque amico quodam, vt fama est, iactum adiuuante examinatus est.

A καὶ ὁ πρὸς τὸν ἥλιον ἀμείρωμα τῆς αὐγῆς. ὅλον γὰρ ὀκείνον τὸν οὐρανὸν ὡχρὸς μὲν ὁ κύκλος καὶ μαρμαρυγᾶς ὅσον ἔχων αἰετέλλει, ἀδρανὲς δὲ καὶ λεπτὸν ἀπὸ αὐτῆς κατῆι ὁ θερμὸν ὥστε τὸ μὲν ἄερα, δινοφερὸν καὶ βαρὺν ἀσθενεία τὸ δὲ κερκινούσης αὐτὸν ἀλέας ὀκφέρεσθαι, τὰς δὲ κερκίους ἡμιπέπλους καὶ ἀτελεῖς ἀπὸ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἀκμῆς ἔχει τὴν ψυχρότητα ὡς αἰετῶντος. μάλιστα δὲ Βροῦτον γυμνοῦν φάσμα τὸ Καίσαρος ἐδήλωσεν σφαιρῶν ἔχον μὲν ἑαυτὸν ὡς ἐστὶν. ἡ δὲ τοιοῦδε μέλλον τὸν στρατὸν ἐξ Αἰδύδου ἐξελθὼν εἰς τὴν ἑτέραν ἡπειρὸν, αἰεπαύετο νυκτὸς (ὡς ἔφασκεν) καὶ σκηνῶν, καὶ κερκίδων, ἀλλὰ φερῶν τῶν πρὸς τὸ μέλλοντος. (λέγεται γὰρ ὅτι ἀνὴρ ἠκιστα δὴ τῶν στρατηγῶν ὑπὸ τῆς γῆρας ἀεὶ καὶ πλείστον ἑαυτὸν χροῖον ἐχρησσοῦν χρῆσθαι πεφυκώς) ἴσως δὲ πῖνος αἰσθεσθαι πρὸς τὸν θύραν ἐδίδε, καὶ πρὸς τὸ τῆς λύχνης φῶς ἠδὴ καταφερομένου σκεφάμενος, ὅτι εἶδε φερόμενον ἀνδρὸς ὀκφύλας ὁ μέγεθος καὶ χαλεπὸς ὁ εἶδος. ὀκπλαγῆς δὲ πρὸς τὸν, ὡς ἐώρα μὴτε πρὸς πλοῖα τι, μὴτε φερόμενον, ἀλλὰ ἐστὼτα σιγῆ τῶν πρὸς τὸ κλίμα, ἠρώτα ὅστις ἐστίν. ἀποκρίνεται δὲ αὐτῷ τὸ φάσμα, Ὁ σὸς ὁ Βροῦτε δαίμων κακὸς ὅτι δὲ με πρὸς Φιλίππους. τότε μὲν οὖν ὁ Βροῦτος διηρασῶς, ὀκφομα, εἶπεν. καὶ ὁ δαίμωνιον **C** ἀθύς ὀκποδῶν ἀπῆι τῶν δὲ ἰκνε μὲν ὡχρὸν πρὸς τοὺς Φιλίππους ἀπὸ τῆς Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος, τῆ μὲν πρὸς τὴ μάχη κρατήσας ὁ καὶ ἑαυτὸν ἐβέβατο καὶ διεξήλασεν, προβαλὼν ὁ Καίσαρος στρατόπεδον τῶν δὲ δευτέρων αὐτῷ μάχεσθαι μέλλοντι φοιτᾷ ὁ αὐτὸ φάσμα τὸ νυκτὸς αἴης, οὐχ ὡς περὶ πρὸς εἰπεῖν. ἀλλὰ στωεῖς ὁ Βροῦτος ὁ περὶ φερόμενον, ἔρριψε φέρων ἑαυτὸν εἰς τὸν κίνδυνον. οὐ μὲν ἔπεσεν ἀγωνισόμενος, ἀλλὰ τῆς ἔσπης γυμνοῦς, αἰαφυγῶν πρὸς τι κρημαδῆς, καὶ τῶν εἴφει γυμνῶ πρὸς βαλῶν ὁ τέρριον, ἀμα καὶ φίλου πῖνος (ὡς φασιν) ἐπιρρώσαντος πληγῶν, ἀπέθανεν.

P L V T A R C H I
 vitæ comparatæ
P H O C I O N I S
 &
C A T O N I S
 Minoris.
P H O C I O N .

D E M A D E S orator quia ad Macedonum & Antipatri nutum republ. gerebat, Athenis pollens, quum multas leges rogare multaue dicere cogeretur præter ciuitatis dignitatem & morem, ignoscendum dicebat sibi esse, quod naufragia ciuitatis gubernaret. Fuit hoc dictum arrogantius, traductum tamen ad Phocionis in republic. actiones verum dicas. quippe erat ipse naufragium republ. Demades, qui ita insolenter & vixit & republ. administrauit: vt de illo diceret Antipater iam sene, Ex eo sicut hostia immolata linguam modo & ventrem superesse. At Phocionis virtutem, quæ grauem aduersariam erat & violentam temporum sæuitiam sortita, fortuna Græciæ languidam & obscuram reddidit ad gloriam.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ
 Βίοι παράλληλοι
Φ Ω Κ Ι Ω Ν Ο Σ
 καὶ
Κ Α Τ Ω Ν Ο Σ
 τῆς ἰεωτέρου.
Φ Ω Κ Ι Ω Ν .

E Η Μ Α Δ Η Σ ὀρήτωρ ἰσχυρὸν μὲν εἶπε ἄδωαις, ἔχει δὲ πρὸς χαρὸν πολὺ δέσασθαι Μακεδόνων καὶ Ἀντιπατρῶν, πολλὰ δὲ γράφειν καὶ λέγειν ἀναγκαζόμενος πρὸς τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως καὶ τὸ ἦθος, ἔλεγε συνηνώμης ἀξίος εἶναι, πολιτευόμενος τὰ ναύαγα τὴν πόλεως. τὸ πρὸς εἶ καὶ ὀρήματι δρασύτερον εἶρηται, δόξειεν ἀδολήτης εἶναι, μετενεχθῆν ἐπὶ τὴν Φωκίωνος πολιτείαν. Δημάδης μὲν γὰρ αὐτὸς ἡ ναύαγον τὴν πόλεως οὕτως ἀσελγῶς βιάσας καὶ πολιτευσάμενος, ὥστε Ἀντιπατρῶν εἶπεῖν ἐπὶ αὐτῷ γέροντος ἠδὴ γεροῖος, ὅτι κατὰ τὸν ἱερείου Δραπέτρα γένου, γλαῦσα καὶ κριλία μόνον ἀπολλείσθαι. τῶν δὲ Φωκίωνος ἀρετῶν, ὡς ἔφασκεν αἰταγωνιστῆ βαρεῖ καὶ βιάσας, κατὰ συλλαχόσθαι. αἱ τύχαι τῆς Ἐμάδος ἀμαυροῖν καὶ ἀλαμπῆ πρὸς δόξαι ἐποίησαν.